

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid

Kristus ja Tema käsk

Keith Burton

aprill, mai, juuni
2014

Originaali tiitel:
Keith Buron
Laying Down the Law

Keith Burton
Kristus ja Tema käsk

Tõlge: AKEL 2014
Tõlkija: Mall Kaaver
Toimetajad: Toivo Kaasik, Ly Kaasik
Kujundaja: Indrek Ploompuu

Trükkis: Vali Press

Sissejuhatus

Käsk ja armastus

“Suure võitluse algusest saadik on Saatana eesmärgiks olnud Jumala käskude kummutamine.” – Ellen G. White, *Suur võitlus*, lk 582.

Miks? Sellepärast, et Jumala valitsuse alusena väljendab käsk/seadus maailmaruumi moraalselt terviklikkust; ja selle seaduse ümberpaiskamine oleks kogu loodu kõlbelise korra ümberpaiskamine.

Mõtles sellele. Juhul, kui poleks Jumalat ega elu, oleks universum amoraalne. Mitte *ebamoraalne* nagu siis, kui tegemist on ebakõlbelise käitumisega, vaid *amoraalne* nagu siis, kui moraali, kõlblust *ei ole*, kuna mitte miski selles – kas või kosmosesse laiali paisatud elutud kaljupangad – ei saa avaldada kõlbelisi omadusi.

Ent Jumal on olemas ja inimesed samuti ning me oleme loodud eetilisteks olevusteks võimega armastada ja olla armastatud. Selleks, et armastus olla saaks, peab aga olema ka vabadus, *moraalne vabadus*, kuna armastus on eetiline mõiste, mis ei saa võrsuda amoraalses universumis (näiteks ainult kaljupankadest ja külmast maailmaruumist koosnevas).

Moraalsus/kõlbelisus/eetilisus tähendab aga võimet valida õige või vale, hea või halva vahel. Ainus viis, kuidas universum saab olla moraalne ning pakkuda võimalust heale ja halvale, õigele ja valele, on see, kui on olemas seadus, mis määratleb hea ja halva.

Ja nii ongi – on olemas selline seadus.

“Mis me siis ütleme? Kas Seadus on patt? Mitte sugugi! Kuid pattu ma poleks ära tundnud muidu kui Seaduse läbi; sest ma ei oleks himustamisest midagi teadnud, kui Seadus ei oleks oelnud: “Sa ei tohi himustada!” (Rm 7:7).

Kas punapea olla on patt? Miks ei ole? Sest Jumala käsk ei keela punaseid juukseid. Kui ta seda teeks, nii nagu käsk keelab saamahimu, siis oleks punapea olla patt. Kuid see ei saa olla patt sel juhul, kui Jumala seadus seda patuks ei pea.

Kõlblus ilma seaduseta on sama võimatu nagu mõte ilma peata. Meie universum on moraalne, kuna Jumal lõi vabad olevused vastutama Tema seaduse ees. Juhul, kui himustamise vastast seadust poleks, siis poleks himustamine patt; kui ei ole punaste juuste vastast seadust, ei ole patt olla punapea – vaatamata sellele, kui paljud punaste juustega himustajad maailmaruumis elavad.

Jumal lõi inimesed olevusteks, kes suudavad armastada. Armastus aga

ei saa eksisteerida ilma vabaduseta, moraalse vabaduseta. Ja moraalne vabadus ei saa eksisteerida ilma seaduseta, moraaliseaduseta. Armastus toetub vabadusele ja vabadus toetub seadusele. Nii et Jumala valitsuse tuumikuks, selle valitsuse – armastuse valitsuse – aluseks peab olema Tema seadus. Just seepärast kirjutas Ellen G. White sõnad, et Saatan soovib “kummutada Jumala käsud”. Käsü ründamine on Kristuse iseloomu ründamine, kuid veel enam – kogu loodu moraalse korra ründamine.

Eesoleva veerandaasta teemaks on Kristus ja Tema käsk. Me uurime seadust, eriti küsimust, miks on nii paljud kristlased – mõistes vääriti käsü ja armu vahelist seost – langenud lõksu eitada kümne käsü jätkuvat jõusolekut ja aitavad sellega ebateadlikult “kummutada” Jumala käsku.

Piibel ütleb aga selgelt: “See ongi Jumala armastamine, et me peame tema kāske” (1Jh 5:3). Meie armastava Jumala ja Tema käskude pidamise vaheline seos on tugevam kui aru saame. Me saame armastada Jumalat sellepärast, et me elame universumis, kus saab eksisteerida armastus, ja see saab eksisteerida sellepärast, et universum on moraalne. See eetilisus põhineb (vähemalt meie jaoks, kes oleme loodud olevused) Jumala moraaliseadusel – teemal, mida me nüüd uurima asume.

Keith Augustus Burton on religiooniõppejõud Oakwoodi Ülikoolis, kus ta tegutseb ka Adventistide ja Moslemite Suhete Keskuse koordinaatorina. Tema Northwesterni ülikoolis valminud doktoriväitekiri vaatles teraselt seaduse osa Pauluse kirjas roomlastele.

Käsud Kristuse ajal

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Lk 2:1–5; Hb 10:28; 5Ms 17:2–6; 3Ms 1:1–9; Lk 14:1–6; Jk 2:8–12.

Meelespeetav tekst: “Kui paganad, kellel ei ole Moosese Seadust, ometi loomu poolest täidavad Seaduse sätteid, siis ilma Seaduseta olles on nad ise enesele seaduseks” (Rm 2:14).

Enamikes ühiskondades toimivad eri seadused samaaegselt. Saavad olla põhiseadused, mis kehtivad igaühe jaoks, ja samal ajal saavad olla kohalikud seadused, mis valitsevad ühes maakonnas, kuid teises mitte.

Uue Testamendi ajal oli nii, et kui keegi kasutas lihtsalt sõna “seadus” (kreeka keeles *nomos*, ladina keeles *lex* ja heebrea keeles *Toora*), võis ta sellega viidata ükskõik millisele arvukatest seadustest. Sageli määratles ainult vestluse kontekst, millisest seadusest just jutt käis. Järelkult, kui uurime sellel veerandaastal Piiblit, tuleb meil alati lähtuda kontekstist, selleks et võimalikult paremini mõista, millisest seadusest räägitakse.

Käesoleva nädala õppetükk juurdleb erinevate seaduste üle, mis toimisid Kristuse-aegses kogukonnas ja algusperioodi kristlaste koguduses. Uurime neid erinevaid seadusi, kuid ainult kontekstis, mis aitab paika panna aluse, millest konkreetse seaduse uurimisel lähtuda; kusjuures selle veerandaasta põhitähelepanu all hakkab olema Jumala moraalseadus, kümme käsku.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 5. aprilliks.

Loe Lk 2:1–5. Mida saame õppida sellest, kuidas neid kaht Issanda ustavat järelkäijat mõjutas poliitiline keskkond?

Vabariigi algaegadest peale mõistsid roomlased, et kirjutatud seadused olid ühiskonna valitsemiseks väga tähtsad. Roomlaste poolt loodud konstitutsioonilise seaduse süsteem on jätkuvalt paljude tänapäeva demokraatlike ühiskondade õigussüsteemi aluseks.

Rooma lubas vasallriikidel enamasti säilitada oma tavad, kuid alamailt oodati kuuletumist impeeriumi ja senati seadustele. Selge, et alamate hulka kuulusid ka Joosep ja Maarja.

Rooma seadus hoolitses korra eest ühiskonnas. Seetõttu püüdis see sätestada õiguslikku käitumist mitte ainult haldusküsimustes, vaid ka kodusel plaanis. Lisaks sellele, et Rooma seadus kehtestas protseduurid inimeste valimiseks ühiskondlikesse ametitesse, käsitles see ka selliseid valdkondi nagu abielurikkumine ja peremehe/orja suhted. Paljud sotsiaalkoodeksid [üldmaksvate moraali- või aureeglite kogud] sarnanevad nendega, mis leiduvad Vanas Testamendis ja muudes ühiskondades.

Kõigi jõupingutuste juures mõista kultuuri, milles loodi Uue Testamendi raamatud, tuleb arvestada tõsiasja, et selle maailma poliitiliseks fooniks, kus elasid Jeesus ja algusperioodi kristlased, oli Rooma impeerium. Palju sellest, mis Uues Testamendis Jeesuse surmast kuni Pauluse vangistamiseni aset leidis, saab kõnekamaks siis, kui mõistame, nii palju kui saame, tollast keskkonda. Muidugi pole vaja olla Rooma ajaloo õpetlane, selleks et mõista, mida me lunastuseks vajame. Kuid siis, kui on võimalik ajaloolisi andmeid teada saada, on see abiks küll.

Jätame praegu käsitlemata Maarja lapseootuse hämmastava jumaliku juhtivuse ja Issanda ilmse abikäe selles ning vaatame, kuidas need kaks inimest kõigest hoolimata kuuletusid riigi seadusele, mis nõudis neilt kodunt lahkumist, seda isegi juhul, kui Maarjal oli sünnitamisaeg päris lähedal. Kas eriolukorda arvestades poleks olnud parem lihtalt koju jääda? Mida ütleb nende teguviis meile selle kohta, kuidas peaksime suhtuma kodanikuseadustesse? (Mõtles, kui kergesti oleksid nad võinud määrust kritiseerida, mitte sellele kuuletuda.)

Kuigi juudid olid Jeesuse ajal Rooma valitsuse all, oli neile antud võim valdkondades, mis olid seotud nende oma tavade ja usuga (vaata Ap 18:15). Õigusorganit, mis vastutas juutide seaduste haldamise eest, nimetati Suurkohtuks (Jh 11:47; Ap 5:27). Suurkohus koosnes 71 mehest, kes olid valitud preestrite, rahvavanemate ja rabide hulgast ning kelle eesistujaks oli ülempreester. Suurkohus oli midagi ülemkohtu laadset, mis menetles juutide kombeid, traditsioone ja seadusi.

Juutide ühiskondlik seadus põhines tsiviilseadustikul, millest kirjutavad Moosese viis raamatut. Kuna Mooses oli Piibli esimese viie raamatu kirjapanija, öeldi nende seaduste kohta ka Moosese Seadus. Siis, kui Jumal ise Moosesele need seadused andis, oli Tema silme ees pilt riigist, milles Tema oli pea ja rahvas tegutses Temalt saadud mandaadi alusel. Jeesuse ajaks olid juudid Rooma seaduse alamad. Rooma valitsus lubas neil siiski kasutada Moosese Seadust oma kommetesse puutuvate teemade menetlemisel. Just selles valdkonnas oli Suurkohtu tegevus tähtis.

Uues Testamendis esineb mitmeid näiteid või vihjeid Moosese Seaduse rakendamise kohta tsiviilküsimustes: juudi mehelt oodati endiselt, et ta maksaks pool seeklit templimaksu (Mt 17:24–27; 2Ms 30:13); abielulahutust käsitleti endiselt Moosese poolt paika pandud klauslite kohaselt (Mt 19:7; 5Ms 24:1–4); inimesed pidasid endiselt ustavalt kinni leviraatlikust abieluseadusest, mille järgi lesega abiellus abikaasa vend (Mt 22:24; 5Ms 25:5); kaheksandal elupäeval lõigati poisse endiselt ümber (Jh 7:23; 3Ms 12:3); ning abielurikkujate suhtes kohaldati kividega surnuks viskamist (Jh 8:5; 5Ms 22:23, 24).

Loe Mt 26:59–61; Hb 10:28 ja 5Ms 17:2–6. Millist tähtsat põhimõtet siin näeme? Mismoodi avab see piibelliku õigluse ja lahkuse mõiste?

Loe kodanikueeskirju, mis leiduvad Piibli esimestes raamatutes. Mõned neist seadustest tunduvad meile imelikud, eks ole? (Vaata näiteks 5Ms 21. peatükki.) Mida peaks (arvestades tõsiasja, kes on nende seaduste Autor) see meile rääkima, kuidas tuleb õppida usaldama Issandat kõiges, eriti asjus, mida me täielikult ei mõista?

Moosese Seadus: tseremoniaalkäsk

Loe 3Ms 1:1–9; 2:14–16; 5:11–13. Millele need seadused osutavad? Mis oli eesmärgiks? Milliste tähtsate tõdede õpetamiseks need mõeldud olid?

Kõrvu vana-aja Iisraeli tsiviilseadustega, kodanikuseadustega, olid eeskirjad, mida sageli nimetatakse “tseremoniaalkäsuks”. Selliste seaduste keskpunktis oli pühamu ja teenistused pühamus, millest kõik olid mõeldud õpetama iisraellastele lunastusplaani ning suunama nende pilgud Messia tulekule. Tänastes kirjakohtades on kahel korral nimetatud, et nende teenistuste lõppsiht oli “lepituse toomine”. Need seadused olid omamoodi miniprohvetikuulutused Kristusest ja Tema rahva pattude lepitamisest.

“Tseremoniaalkäsu andis Kristus. Pärast seda, kui tseremoniaalkäsku ei olnud enam tarvis pidada, selgitas Paulus juutidele selle tõelist olemust ja väärtust ning selle seost lunastusplaaniga ja Kristuse tööga. Suur apostel nimetab seda käsku auliseks, oma jumaliku Autori vääriliseks. Pühamu pühalikud teenistused esitasid kujundlikult suuri tõdesid, mis pidid lõplikult selguma järgnevate põlvkondade jooksul...Nii hoiti läbi süngete ärataganemisperioodide inimeste südames alal elav usk, kuni saabus tõotatud Messia tuleku aeg.” – Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 367.

Tseremoniaalsüsteem oli küll Jeesuse poolt sisse seatud, kuid oli mõeldud toimima ainult näidisena, sümbolina tuleviku reaalsusest – Jeesuse tulekust, Tema surmast ja ülempreesterlikust tegevusest. Siis, kui Ta selle töö maa peal lõpetas, ei olnud seda vana süsteemi, koos kõigi ohvrite ja rituaalide ja pühadega, enam vaja (vaata Hb 9:9–12). Ehkki me tänaasel päeval enam ei pea tseremoniaalkäsku, saame selle uurimise kaudu heita pilku lunastusplaani.

Pühamu teenistuses olid kesksel kohal loomohvrid, mis osutasid Jeesu surmale. Mõtle, mida tähendab see, et meie lunastus saab tulla ainult tänu Kristuse surmale? Mida peaks see rääkima meile tõsiasjast, kui palju läheb maksma patt?

Moosese Seadusele lisaks olid Jeesuse-aegsed juudid tuttavad rabide käskimistega. Rabid olid variseridest õpetlased, kes võtsid endale kohustuse teha kõik, mis võimalik, et rahvas jätkaks Moosese Seaduse tähtsaks pidamist. Rabid lugesid kokku Moosese viies raamatus leiduvad 613 seadust (sealhulgas 39 hingamispäeva kohta käivat), ning võtsid need seadused oma eeskirjade aluspõhjaks. Nad täiendasid kirja pandud seadusi suuliste käskimistega, kuhu koondati kokku juhtivate rabide tõlgendused.

Suulist seadust tuntakse nime all *halakah* ja see tähendab “käima”. Rabidele tundus, et juhul, kui inimesed peavad ustavalt kinni arvukatest *halakoth*’idest (mitmus sõnast *halakah*), siis *käivad* nad 613 põhiseaduse teel. Algselt olid need käibel küll suulise seadusena, kuid siis rabide *halakoth* järjestati ja pandi raamatusse kirja. Mõned Jeesuse ajale omased tõlgendused on elanud meie päevini ning selliseid kommentaare tuntakse *Midrash*’i nime all, teised aga on kirjas õiguskogumikus nimega *Mishna*. Paljud usklikud juudid on püüdnud aja jooksul (ja tänagi) sellistest seadustest vankumatult kinni pidada.

Loe Lk 14:1–6 ja Jh 9. ptk. Kuigi Jeesust süüdistati Tema imelise tervistamise pärast hingamispäevast üleastumises, küsigem: kust Vanast Testamendist leiame, et hingamispäeval terveks tegemine on patt? Kuidas aitab see vastus meil mõista mõningaid küsimusi, millega Jeesus pidi kokku puutuma? Tähtsaim on aga see: kuidas aitavad need juhtumid vältida meil samu vigu siis, kui püüame ustavalt “teel käia”?

Kuigi meie tänasest vaatenurgast võttes on kerge naeruvääristada paljusid selliseid suulisi käskimisi, eriti siis, kui neid kasutati Jeesuse vastu, on viga rohkem juhtide hoiakus, mitte käskimistes endis. Kuigi *halakoth*’i peeti sageli väga käsumeelselt, oli see mõeldud olema väga vaimulik, ilmalikku tegevusse vaimulikkust sisendav ning sellele usulist tähendust andev.

Mil viisil õpime andma vägagi maisetele ülesannetele usulise tähenduse?

Ehkki Rooma seadus, Moosese Seadus ja rabide käskimised mõjutasid juutide elu esimese sajandi Iisraelis, asus palju inimesi, kes Iisraeli usu järgi elasid, väljaspool Palestiinat ning Rooma impeeriumi piire. Seega ei etendanud paljud jutuks olnud seadused nende elus suurt osa.

Samas aga pidi iga inimene, kes tunnistas ennast Iisraeli Jumala järelkäijaks, pidama ustavalt kinni kümnest käsust.

“Kümme käsku andsid Iisraelile kõlbluse säilitamise raamistiku. Piibel kasutab sellise vahekorra ilmetamiseks mõistet “leping”. Ehkki see metafoor on võetud rahvusvahelise seaduse valdkonnast, on vale arvata, et need käsud võtsid üksnes kokku Iisraeli kohustused Jumala vastu... Iisraeli kuulekus nendele käskudele polnud niivõrd allumine jumalikule tahtele, kuivõrd just armastusele vastamine.” – Leslie J. Hoppe, “*Ten Commandments*,” *Eerdmans Dictionary of the Bible* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2000), lk 1285.

Kümme käsku olid kõrgemad igast seadussüsteemist, mida esimese sajandi juudid tundsid. Isegi variserid, kellel olid piasjadeni peas Moosese Seaduse 613 sätet, tunnustasid kümne käsu tähtsust. Üks osa *Mishna*’st, mida nimetati *Tamid*’iks (5:1), sisaldab rabide käsku lugeda igal päeval peast kümmet käsku. Usuti, et kümnes käsus on koos kõik teised seadused. Tõsiasi on, et juudi filosoof Philo, kes oli Jeesuse kaasaegne, kirjutas terve raamatu kümne käsu kesksest kohast kõigi piibellike seaduste hulgas.

Loe Mt 19:16–19, Rm 13:8–10 ja Jk 2:8–12. Mida räägivad need salmid kümne käsu osast inimeste elus, kes on Kristuse järelkäijad?

Uue Testamendi inspireeritud kirjutajad mõistsid oma juutidest vendade-õdede sarnaselt kümne käsu otstarvet Jumala rahva jaoks. Kuigi mõned käesoleva veerandaasta õppetükid arutlevad selle üle, mismoodi mõjutas Kristus oma-aja teisi seadusesüsteeme, on põhirõhk Tema suhtumisel kümnesse käsku, mida sageli tuntakse ka “moraalikäsu” nime all.

Edasiseks uurimiseks: Loe ka Ellen G. White'i raamatust *Tunnistused kogudusele* peatükki "Vande andmine", lk-d 201–204.

"Kui Aadam ei oleks astunud üle Jumala käsust, ei oleks tseremoniaalseadust üldse antudki. Evangeeliumi hea sõnum anti Aadamale esmalt teadaandes, et naise seeme purustab mao pea; ja see sõnum edastati põlvkonnast põlvkonda Noale, Aabrahamile ja Moosesele. Kristus ise andis Aadamale ja Eevale õpetust Jumala käsu ja lunastusplaani kohta. Nad hoidsid tähtsa õppetunni hoolikalt alles ning andsid selle suusõnaliselt edasi oma lastele ja lastelastele. Nii säilis Jumala käsu tundmine." – Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 1. raamat, lk 230.

Küsimused aruteluks:

1. Kaua enne seda, kui Mooses kirjutas üles seadused, millest Iisrael pidi juhinduma, olid egiptlastel ja babüloomlastel ühiskondlikud seadused, mis sisult mõnel juhul sarnanesid mõne Jumala käsuga. Ka ateistlikel ühiskondadel on seadused, mis kaitsevad inimesi ja vara. Seadus toetub sageli arusaamadele kõlblusest; see tähendab, et seadus peaks julgustama inimesi vältima halvasti toimimast ning innustama neid heale. Kust aga saavad ühiskonnad hea ja kurja taju?

2. Kuidas paneb heast ja kurjast arusaamine küsima Jumala olemasolu järele? Teisiti öeldes, kui Jumalat poleks, kust tuleks siis heast ja halvast arusaamine? Kust mujalt see tulla saaks, juhul kui Jumalat ei oleks?

3. Kasutame sageli mõistet "seadus/käsk" erineval viisil. Räägime gravitatsiooniseadusest. Räägime rahvusvahelisest seadusest. Räägime just selle maa seadusest. Räägime maksuseadustikust. Mis on kõikidel neil seadustel ühist? Mismoodi need erinevad? Milline ilmne tagajärg on igast seadusest üleastumisel? Mis kasu toob nende seaduste järgi tegemine? Kuidas aitavad seaduse põhimõtted meil mõista kümne käsu otsarvet usklike elus?

4. Vaadake kogu klassiga üle kolmapäevane õppetükk ja arutlege, kuidas peame kogudusena olema ettevaatlikud, et me ei teeks sama viga, mida tegid mõned rahvajuhid, suurendades oma käskimistega koormat, mida poleks pidanud olema. Miks on sellist viga kergem teha, kui me arvame, vaatamata sellele, kui hea võib meie kavatsus olla?

Elizabeth Kimongo sündis traditsioonilisse masai perekonda Keenias. Nende kultuuris oodatakse, et tüdrukud abielluvad varsti pärast kahe-teistkümnendat sünnipäeva. Naistel on oma elu kohta vähe sõna sekka öelda, kuid Elizabeth keeldus koolist ära tulemast selleks, et abielluda. Tal oli minust.

Enne keskkooli minekut koolivaheajal kodus olles sai Elizabeth teada, et isa oli korraldanud talle abielu ühe vanema mehega. Ema õnnistusel tüdruk põgenes ja läks tagasi adventistide kooli, kus ta õppis.

Keskkooli ajal otsustas Elizabeth Kristuse kasuks ja hiljem ta ristiti. Kui ta emale rääkis, et tahab õppida adventistide ülikoolis, julgustas ema teda sinna minema.

Elizabethi põhiaineks on põllumajandus, valdkond, mis aitab tal õpetada oma rahvale, kuidas maa eest paremini hoolt kanda ja paremale elujärjele saada. Ta töötab ülikoolilinnakus ning saab natuke stipendiumi, mis aitab tal tasuda õppemaksu. Mõnikord peab ta semestri õpingutest vabaks võtma, selleks, et täiskohaga töötada; nii teenib ta raha, millega õpinguid jätkata.

Elizabethi eeskuju on aidanud tema noorematel õdedel kooli jääda ja varajasi abielusid vältida. Isa, kes oli kord vihane, et tütar keeldus abiellumast tema poolt välja valitud mehega, kiidab nüüd tema otsuse heaks. Kuid isa sunnib üht nooremat õde selle mehega abielluma. Elizabeth julgustab õdesid Jumala ligi jääma ja jätkama õpinguid, et paremini elada.

Elizabeth õhutab ka teisi masai tüdrukuid usinalt õppima ja Jumalat usaldama. "Ärge laske olukordadel oma elu ära röövida," ütleb ta. "Saatan tahab teid hävitada. Teil tuleb usaldada Jumalat ja saata Saatan minema."

Elizabeth on nüüd küllalt vana selleks, et kogukond ei sunni teda enam abielluma. Teda peetakse nüüd täiskasvanud naiseks, kes oma otsuseid ise langetab. "Tahan eeskuju kaudu oma rahvale näidata, kuidas saagikust kasvatada ja paremini elada," ütleb ta. "Küla on andnud mulle maatüki, millele saan külvata seemned, nii näevad mu külanaabrid ise, et minu eeskuju järgides on neil edu."

Elizabeth on tänulik adventistide koolidele, kus teda on valmistatud ette elama oma rahvale, masaidele, mõju avaldavat elu. Meie misjoniannetused ja kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetus aitavad sellistel koolidel jõuda noorteni, kes oma elurada kõnnivad, sealhulgas masai neidudeni Aafrika idaosa südames. Täname teid.

Elizabeth Kimongo lõpetab varsti õpingud ja naaseb kodukülla, et oma rahva heaks töötada ning neile Jumala armastusest rääkida.

Kristus ja Moosese Seadus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Lk 2:21–24; 2Ms 13:2, 12; Lk 2:41–52; Mt 17:24–27; Jh 8:1–11; 5Ms 22:23, 24.

Meelespeetav tekst: “Sest kui te usuksite Moosest, siis te usuksite ka mind, sest tema on kirjutanud minust” (Jh 5:46).

Paljud kristlased on üles kasvanud lugudega Jeesuse arvatavast negatiivsest suhtumisest juutide religiooni – tegemist on õnnetu väärarusaamaga, mis on sajandite jooksul aidanud ainult antisemitismi toita. On tõsi, et Jeesus rääkis religiooni kuritarvitamise vastu, kuid mitte religiooni vastu. Oli Ta ju ise selle rajaja.

Tõepoolest, Tema elu ja töö kohta evangeeliumeisse kirja pandu näitab, et Jeesus oli ustav juut, oma sünnihetkest kuni oma inimlihas viibitud elu viimase nädalani täiesti läbi imbinud juudi kultuurist.

Nii nagu iga ustav esimese sajandi juut, allus Jeesuski Moosese Seadusele. Ta kasvas üles ustavate juutidest lapsevanemate kodus, Ta hindas täiesti oma rikast maist pärandit, mille juured olid jumalikus ettenägevuses. Ta teadis, et Jumal oli inspireerinud Moosest seadusi kirja panema, eesmärgiga luua ühiskond, mis peegeldas Tema tahet ja toimis tuletornina rahvastele. Ta pidas ustavalt kinni seaduse kirjatähdest. Nii ümberlõikamises, pühade-aegsetes templiskäikudes kui ka suhtumises maksude maksmisesse jäi Jeesus järjekindlalt ustavaks süsteemile, millest Ta teadis, et see täitub omal ajal Tema surmas ja taevases teenistuses.

Sellel nädalal vaatleme seadusi, mida Jeesus pidas.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 12. aprilliks.

Ümberlõikamine ja "Issanda ette seadmine"

Jumal tegi lepingu Aabrahamiga, öeldes, et Aabrahamist saab paljude rahvaste isa (1Ms 17:4). Siis, kui Jumal selle lepingu tegi, oli üheksakümne üheksa aasta vanune Aabraham saanud hiljuti Iisraeli isaks ega olnud veel näinud oma töötatud poja Iisaki sündimist. Ometi kästi tal endal läbi teha ümberlõikamine ja lõigata ümber ka kõik meessoost kodakondsed ning ta sai korralduse tagada sellest päevast alates iga tema kodakonda sündiva poisslapse ümberlõikamine kaheksandal päeval (1Ms 17:9–12). See märk oli niivõrd tähtis, et ümberlõikamine teostati ka siis, kui kaheksas päev langes hingamispäevale (3Ms 12:3; Jh 7:22).

See tõsiasi annab meile parema arusaamise Jeesuse elu algusperioodist. Evangeeliumid näitavad, et Joosep ja Maarja valiti Jeesuse maisteks vanemateks vähemalt osaliselt seetõttu, et nad olid jumalakartlikud. Joosepit nimetatakse "õiglaseks" meheks (Mt 1:19) ja Maarja kohta öeldakse, et ta on "leidnud armu Jumala juures" (Lk 1:30). Siis, kui Jeesus oli kaheksapäevane, viisid Tema vanemad nimeandmise ja ümberlõikamise tseremoonia läbi samamoodi, nagu ütle mata suur arv heebrea meesterahvaid oli seda möödunud aegadel kogenud.

Loe Lk 2:21–24 2Ms 13:2, 12 ja 3Ms 12:1–8 valgelt. Mida need salmid meile Joosepi ja Maarja kohta veel räägivad? Milliseid õppetunde leiame nende näitest oma aja ja mõjusfääri jaoks?

Piibel ütleb selgesti, et Maarja oli neitsi, kui ta valiti saama Jeesuse emaks (Lk 1:27), nii et Jeesus oli tema esimene laps, kes "avas emakoja". 2Ms 13. peatüki kohaselt pidi iga iisraellaste esmasündinu (olgu siis loomale või inimesele sündinu) olema Issanda päralt, Temale pühendatud. Seaduse nõude kohaselt (3Ms 12:2–5) oli naine pärast meessoost lapse sünnitamist tseremoniaalselt ebapuhast nelikümmend päeva (naissoost lapse puhul kaheksakümmend päeva). Selle perioodi lõpul nõuti, et naine näitaks ennast preestrile ja tooks ohvri. Vagade juutidena täitsid Maarja ja Joosep selle Moosese Seaduse kohustuse täpselt ning tagasid, et Jumala Poeg kandis lepingumärke.

“Pärast seda oli juutide püha ja Jeesus läks üles Jeruusalemma” (Jh 5:1).

Esimene suurem pühade-periood juutide kalendriaastas oli seitsmepäevane hapnemata leibade püha, mis algas paasapühaga. See püha meenutas iisraellaste vabastamist Egiptuse orjusest, mil surmaingel *möödus* nende kodudest, kes võidsid verd oma uksepiitadele. Evangeeliumid kirjutavad kolmest korrast, kui Jeesus pidas paasapüha (Lk 2:41–43; Jh 2:13–23; Mt 26:17–20).

Viiskümmend päeva pärast paasapüha jõudis kätte nädalatepüha, *Shavuot*, millele sageli viidatakse kreekapärase nimekujuga *Pentecost*, *nelipüha*. Kuigi Pühakiri ei esita nädalatepüha/nelipüha pidamise põhjust, uskusid rabid, et see oli Moosese Seaduse andmist meenutav püha. Evangeeliumides ei ole kirjutatud midagi sellest, kas ja kuidas Jeesus seda püha pidas. Küll aga andis Ta enne oma taevasseminekut jüngeritele nõu oodata Jeruusalemmas Püha Vaimuga ristimist (Ap 1:4, 5). Selline sündmus nelipühal ka ilmnis (Ap 2.1–4).

Juutide kalendri viimane pühade-periood oli lehtmajade püha (*Sukkot*) ja lepituspäev (*Jom Kippur*). Lepituspäev tähistas päeva, mil patt kõrvaldati leerist ja inimesed olid Jumalaga üksmeeles. Lehtmajade püha meenutas aega, mil Iisrael pidi kõrberännakul elama telkides.

Lisaks Moosese Seaduse pühadele oli juutidel veel kaks püha, mis meenutasid Jumala sekkumist ajaloo jooksul. Esiteks *Puurim*, mis tähistas juudi rahva pääsemist genotsiidist siis, kui Ester palus nende eest Pärsia kuningat. Teiseks *Hannuka*, mida tunti templi uuendamise pühana (Jh 10:22) ja tähistas makabeide võitu kreeklaste üle 164. aastal eKr.

Piibellikud pühad minetasid küll oma tähtsuse juba kaua aega tagasi, vähemasti kristlaste jaoks. Need pühad leidsid täitumise Kristuses. Saame aga vägagi palju õppida, kui uurime neid pühi ja sõnumit, mis neis on, sest kõik see kõneleb Jumala päästvast armust ja väest vabastada.

Me ei pea neid pühi enam, aga mis aitaks meil hoida silme ees Jumala reaalsust, seda, mida Ta meie heaks on teinud ja mida Ta meilt ootab?

Teisipäev, 8. aprill

Jeesus templis

Uus Testament ei räägi meile kuigi palju Jeesuse lapsepõlvest. Üks üles-tähendus aga, mis võimaldab meil sellele pilku heita, on Lk 2:41–52 – lugu Jeesuse ja tema vanemate külaskäigust Jeruusalemma paasapühade ajal. Loe see läbi ja vasta siis järgmistele küsimustele:

Kuidas aitab see lugu illustreerida evangeeliumide juudipärasust ja seda, kui kesksel kohal oli religioon kõiges, mis toimus?

Mille poolest on tähelepanuväärne, et see lugu leidis aset paasapühade ajal?

Mitu päeva ei suutnud Jeesuse vanemad Teda leida? Mida see meile meelde tuletab?

Kuigi Jeesus oli sõnakuulelik laps, avaldub Tema vastuses vanematele peaaegu noomitus. Millise tähtsa mõtte tõstab Tema vastus esile? Mida räägib see meile sellest, mis peaks meie elus olema esikohal?

Loe Lk 2:51. Mida tähendab väide, et Ta “oli neile allaheitlik”? Kuidas võimaldab see salm meil sügavamalt vaadelda hämmastavat alandumist – Jumal alandus meie päästmiseks? Mil viisil õpetab see meile õigel ajal ja õiges kohas alistumise vajadust?

Möödunud nädala õppetükis sai märgitud, et Moosese Seadus koosnes nii kodaniku- kui ka tseremoniaalseadustest. Tseremoniaalne pool tähendab, et tempel oli juutide usuelu keskus. Tõepoolest, esimese sajandi inimese jaoks oli tempel tõenäoliselt ainus allesjäänud ehitis, mis ühel või teisel viisil seostus rahvusliku enesemääramisega.

Jeruusalemmas asuv tempel tegi Jeesuse maa peal oleku ajal läbi uuen-
duskuuri. Herodes Suur oli alustanud grandioosset projekti umbes aastal
20 eKr ja alles aastaks 66 pKr valmis see lõplikult. Teades, kui tõsimeelsed
olid paljud juudid oma usu suhtes, lubasid roomlased juutidel koguda mak-
se, et katta templi ülalpidamise kulud. Iga juudi soost ja üle kahekümne
aasta vana mees pidi oma varalisest seisundist hoolimata maksma pool
seeklit (2Ms 30:13; 38:26).

Loe Mt 17:24–27. Mida pidas Jeesus silmas siis, kui Ta ütles: “Et me neid ei ärritaks.”? Millise põhimõtte leiame siit enda elu jaoks?

Näib, et templimaksu kogujad rändasid provintsist provintsi tagamaks, et iga mees täidaks seaduslikku kohustust. Peetruse esmane vastus mak-
sukogujale jätab mulje, et Jeesus maksis regulaarselt oma maksud (Mt
17:24, 25). Jeesus tõstatab aga küsimuse, kui kohane on Temal kui Jumala
Pojal ülal pidada oma Isa koda.

“Kui Jeesus oleks maksnud sõnagi lausumata maksu ära, oleks Ta toe-
tanud väärarusaama ja salanud oma jumalikkuse. Enne, kui Ta maksis, näi-
tas Ta sellise nõudmise alusetust. Ta selgitas veelkord, et Ta oli üks Isaga
ega kuulunud maksustamisele.” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 434.

Siiski otsustas Jeesus ametivõimude soovi täita ning andis Peetruse-
le korralduse leida ja tuua maksuraha esimese kala suust, kelle ta kinni
püüab. Kala suust saadud seeklist piisas Jeesuse ja Peetruse eest maksmi-
seks.

Jeesus tasus oma templi maksu isegi siis, kui Ta teadis, et see suurejoo-
neline ehitis peagi hävitatakse (Mt 24:1, 2). Mida peaks see meile rääkima
kohustusest olla ustav oma kümnises ja annetustes, vaatamata sellele, milli-
seid probleeme arvame olevat?

Nagu näinud oleme, oli Jeesus truu kodanik, kes täitis oma kohustused juudi mehena isegi siis, kui Tema elu oli ohus (vaata näiteks Jh 7:1, 25, 26; 10:31). Jeesus teeb tõepoolest selgeks, et Tema eesmärgiks ei olnud “Seadust või Prohveteid” tühistada (Mt 5:17–20).

Kuidas peaksime siis 5Ms 22:23, 24 ja 24:1–4 valgelt mõistma Jh 8:1–11 ja Mt 19:1–9? Mis siin toimub?

Mõned variserid püüdsid alati näidata Jeesust seaduserikkujana (vaata näiteks Jh 8:6). Kui nad töid Tema juurde naise, kes tabati abielurikkumisele, esitasid nad küsimuse: Mooses ütleb, et naine tuleks kividega surnuks visata, aga mida sina ütled? Huvitav küll, et Jeesus ei vasta nende pärimise peale otse midagi. Tegelikult Ta kinnitab Moosese Seadust oma vastusega “kes teie seast ei ole pattu teinud, visaku teda esimesena kiviga” (Jh 8:7). Ta ei ütle, et naist ei peaks kividega viskama; Ta lihtsalt sunnib neid mehi vaatama otsa oma seadusest üleastumistele. Isegi naise vabakslaskmine on kooskõlas Moosese Seadusega, kuna pole ainsatki inimest, kes saaks näpuga osutada, kuid selleks, et asi õiglaselt läbi viia, on vaja vähemalt kahte tunnistajat (5Ms 17:6).

Abielulahutust ja uuesti abiellumist puudutava juhtumi puhul näib Moosese Seadusele vastu rääkivat Jeesuse kindel väide, et algselt ei olnud abielulahutuseks alust (Mt 19:4–6). Siis, kui variserid osutasid Moosese korraldusele 5Ms 24:1–4, paigutab Jeesus kõik perspektiivi. Mitte kuskil ei käsi Mooses abielu lahutada. Inimeste kangekaelsuse pärast aga tegi Mooses lahutuseks *möönduse* (Mt 19:8). Niisiis näeme, et isegi siis, kui Jeesus kritiseerib Moosese Seadust, ei lükka Ta seda kõrvale. Jeesus oli igati ustav juut, Ta hoidis ustavalt kinni Moosese Seadusest.

Mil moel õpime tasakaalus hoidma õiglust ja armu nende suhtes, kes (nii nagu meigi) pattu teevad? Juhul, kui otsustuses eksime (mida me langenud inimestena paraku teeme), siis kas on parem eksida õigluse või armu suunas Miks?

Edasiseks uurimiseks: Selle nädala teema kohta lisateabe saamiseks loe Ellen G. White'i raamatust *Ajastute igatsus* peatükke "Lehtmajade pühal" ja "Keset püüniseid".

"Kolm korda aastas pidid juudid kogunema Jeruusalemma Jumalat teenima. Pilvesambasse peitunud Iisraeli nähtamatu juht oli andnud need pidulikke kokkutulemisi puudutavad juhtnöörid. Orjaajal ei olnud juutidel võimalust pühi pidada, kuid oma pärusmaal hakkas rahvas tähistama mälestuspühi. Jumala plaani kohaselt pidid iga-aastased pühad meenutama rahvale Teda." – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 447.

"Oli loomulik, et Jeesuse vanemad pidasid Teda oma lapseks. Ta oli iga päev nende juures. Tema elu oli paljus samasugune nagu teiste laste oma ning vanematel oli raske mõista, et Ta oli Jumala Poeg. Oli oht, et nad ei oska hinnata õnnistust, mis pidi kaasnema sellega, et nende juures oli maailma Lunastaja. Temast lahusoleku mure ja Tema sõnadest kõlav õrn etteheide pidid elavdama nende jaoks ülesande pühadust." – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 81.

Küsimused aruteluks:

1. Mõtiskle hämmastava tõe üle, et kuigi Jeesus kehtestas seadused, allus Ta neile seadustele siis, kui Ta tuli inimlihasse. Mida see meile Jumala iseloomu kohta räägib?

2. Püüa panna ennast Joosepi ja Maarja asemele. Pole ju mingi ime, et nad kõike Jeesusega seonduvat täiesti ei mõistnud? Eks ole palju Jeesusega seotut, mida ka meie ei mõista? Mil viisil õpime usaldama ja kuulutama, vaatamata sellele, millest me aru ei saa?

3. Mida ütleksid kristlasele, kes väidab, et meil tuleb pidada neid pühi, millest rääkisime? (Vihje – võid esmalt küsida: "Kuidas sa kavatsed neid pidada, kuna kõik pühad olid seotud templiga, mis on kaua aega tagasi hävitatud, ja verevalamisega, mis on lõppenud?")

Jesuvadian oli kuuekümnendates eluaastates siis, kui ta unenäo vahendusel esimest korda Jeesusega kohtus. Jumal kutsus mehe oma teenistusse ning Jesuvadian vastas kutsele. Ta jättis talupidamise oma pereliikmete kätte ja läks teele, et järgneda Jumala juhtimisele.

Mitu aastat käis ta külast külla ja andis kaasinimestele teada oma äsjaleitud usust Jumalasse. Viimase 25 aasta jooksul on ta juhtinud Kristuse juurde rohkem kui 400 inimest, üles virgutanud kolm hääbuma hakanud kogudust ja aluse pannud neljale uuele kogudusele. Kui kohalik misjonipöld nägi seda, mida Jesuvadian tegi, pakkusid nad talle toetusraha.

Siis, kui Jesuvadian leiab hääbuva koguduse, külastab ta selle piirkonna inimesi ja suunab neid Jeesuse juurde. Seejärel tegutseb ta koguduse hoone taastamise ülevaatajana, et kasvaval kogudusel oleks jumalateenistuste jaoks sobivad ruumid.

Kui ta leiab küla, kus pole usklikke, jääb ta sinna elama ja hakkab külvama ususeemneid. Ta jääb paigale seni, kuni kerkib kogudus ja lihtne kirikuhoone.

Hiljaaegu astus Jesuvadian ühte külla ja hakkas otsima inimesi, kes tahaksid Jeesusest midagi kuulda. Ta hakkas nendega koos Piiblit õppima ning nende huvi kasvas. Jesuvadian on viibinud selles külas kaks aastat ja jätkab seal tööd. Siiani on ristitud 20 inimest ning kogudus kosub. Nüüd juba kaheksakümnene Jesuvadian mõtleb liikuda edasi, et veel ühte paika uus kogudus rajada. Kuni ta Jumala kutset ootab, aitab ta anda piiblitunde evangeelsetel seeriakoosolekutel, mida lähikonna suuremas linnas peetakse.

“Jumal on mind nii palju aastaid õnnistanud,” ütleb Jesuvadian. “Tema juhib mind nii vaeste kui ka rikaste juurde. Ta juhib mind nende juurde, kes tahavad Jumalast rohkem teada saada. Ma jään ja õpin Piiblit iga inimesega, kes tahab Jumala sõnumit kuulata.” Mõned inimesed, kellega koos ta Piiblit õpib, on kristliku taustaga, paljud aga mitte. Ta selgitab välja küla vajadused ja püüab leida abi nende vajaduste rahuldamiseks, olgu selleks siis toit, riided või kogukonna toetus.

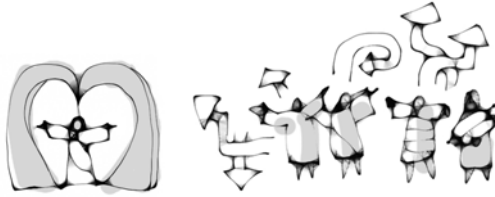

“Mul ei ole plaanis pensionile jääda,” ütleb ta ning tema parkunud näole valgub lai naeratus. “Ma otsin võimalust veel ühe koosolekuteseria läbiviimiseks, et aidata veel ühel kogudusel võrsuda.” Jesuvadian tavaliselt jutlust ei pea, aga ta kutsub kohale evangelistid, kes neil evangeelsetel koosolekutel kõnelevad (enne aga on tema pinnast kobestanud ja ususeemne sinna külvanud).

“Jumal on osutanud mulle oma armastust ja andnud jõudu seda tööd teha,” ütleb ta. “See, et ma usku teistega jagan, on minu tänuohver Jumalale.”

Jesuvadian on endine talunik, kes levitab usku India kaguosas.

Kristus ja usukomme

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Mt 23:1–7; Mt 15:1–6; Js 29:13; Mt 5:17–20; Rm 10:3.

Meelespeetav tekst: “See rahvas austab mind huultega, nende süda on aga minust kaugel. Ilmaaegu teenivad nad mind, õpetades õpetusena inimeste käskimisi” (Mt 15:8, 9).

Metodistide koguduse rajaja John Wesley tõi esile mõtte, et teoloogiat mõjutavad neli tegurit: usk, mõistus, Pühakiri ja traditsioon. Ta ei mõelnud küll, nagu oleksid kõik neli võrdselt usaldusväärsed. Ta tunnistas, et Piibel on põhialus, kuid mõistis sedagi, et inimese usk, suutlikkus mõelda ja usukomme mõjutavad seda, mismoodi Piiblit tõlgendatakse. Juhul, kui Wesley oleks täna elus, oleks ta rabatud tähelepanekust, et paljud tema pärandi teoloogid (aga samamoodi ka teiste pärandite teoloogid) hindavad kaalutlust, traditsiooni või isiklikku seisukohta ülemaks Pühakirja selgest õpetusest.

Käesoleva nädala õppetükk uurib religioosset traditsiooni, millele kirjatundjad ja variserid rajasid paljud oma õpetused. Rabid, kes esimesena need kombes kirja panid, hindasid Pühakirja vägagi ja neil ei olnud ka vatsust tõsta traditsioone kõrgemale Jumala Sõnast. Mõned nende agarad jüngrid ajasid aga meetodi ja sõnumi segamini ning segiajamise tõttu nihutasid fookuse Jumala kirja pandud ilmutuselt inimlikule traditsioonile.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 19. aprilliks.

Kuigi “kirjatundjad ja variserid” näivad olevat kaks eraldi grupeeringut, kes juhtumisi on kokku saanud, olid kirjatundjad ilmselt variseride üks alajaotus (vaata Ap 23:9). Variserid hakkasid grupina silma paistma Kreeka impeeriumi ajal. Usutakse, et nad olid hasidimi nime all tuntud vana juudi sekti jääk, kes aitas makabeide revolutsiooni ajal võidelda Kreeka vastu.

Nimi *variser* tuleneb heebreakeelsest sõnast *paras*, mis tähendab “eralduma/lahku minema”. Ajajärgul, mil paljudele juutidele hakkasid avaldama suurt mõju paganlikud kultuurid, pidasid variserid oma kohuseks tagada, et igale juudi soost meesterahvale õpetati seadust. Selle ülesande elluviimiseks kehtestasid nad *rabi* seisuse, mis tähendab otseselt “minu silmapaistev” ehk “minu õpetaja”.

Ütle misega, et “Moosese asemele on istunud kirjatundjad ja variserid”, tunnistas Jeesus nende positsiooni rahva õpetajatena (Mt 23:2, 3). Olid nad ju võtnud kohustuse juhendada inimesi seaduse teel käimisel.

Loe Mt 23:1–7. Milline oli (nende salmide põhjal) Jeesuse suurim probleem kirjatundjate ja variseridega?

Suurem osa juhtumitest, mil evangeeliumid viitavad kirjatundjatele ja variseridele, on negatiivsed ning arvestades kaassüüd, mis oli neist paljudel (mitte aga kõigil) Jeesuse surmas ja Tema jüngrite tagakiusamises, oli see negatiivsus ka ära teenitud. Näib, nagu oleksid nende grupeeringute liikmed luuranud nurga taga ja peitunud puude varju, oodates, millal inimesed eksisid, et neile siis seadust nina alla hõõruda. Selline kujutluspilt variserist on Pühakirjas niivõrd sage, et seda sõna kasutatakse sageli sünonüümina *legalisti*, *käsumeelse inimese* kohta. Vaadeldes kõnealust kirjakohta lähemalt, leiame, et Jeesusel oli variseridega raske, kuna nad ise ei pidanud Moosese Seadust, mitte aga niivõrd seetõttu, et nad tahtsid teisi seda pidama panna. Nad olid silmakirjalikud – ütlesid üht, aga tegid teist – ja isegi siis, kui nad tegid, mis õige, tegid nad seda vael põhjusel.

Loe veelkord seda, mida Jeesus kirjatundjate ja variseride kohta ütles. Mida saame teha selleks, et meie ei jääks süüdi sarnastes hoiakutes?

Kuigi kirjatundjad ja variserid “on istunud Moosese asemele”, ületas nende usuliste juhiste mõjuvõim Vana Testamendi piirid. Seadus, mida variserid kasutasid, koosnes juhtivate rabide tõlgendustest Piibli kohta. Sellised tõlgendused polnud mõeldud Pühakirja asendama, vaid seda täiendama. Alguses ringlesid need suulisel kujul; hiljem hakkasid kirjatundjad koondama neid raamatutesse.

Esimene ametlik rabilikku seadust sisaldav väljaanne ilmus alles teise sajandi lõpuosas pKr, siis kui Rabi Jehuda Ha-Nasi (vürst Juuda) avaldas *Mishna*. Mishnasse kirja pandud seadused kajastasid umbes neljasaja aasta jooksul välja töötatud rabide tõlgendusi. Rabide hulgas, kes selleks oma panuse andsid, on paljud, kes elasid Jeesuse ajal, märkimist väärivaimad neist olid Hillel ja Shammai. Samuti Gamaliel, Hilleli lapselaps ja Pauluse õpetaja.

Loe Mt 15:1–6. Mis on siin vaidlusküsimuseks? Millist viga püüab Jeesus parandada?

Esimeses õppetükis saime teada, et rabide seadusi nimetati *halaka*’ks, mis tähendab “käima”. Rabide meelest sai inimene, kes käis teisejärguliste seaduste teed, pidada laitmatult esmajärgulisi seadusi. Ent selle tee mingil lõigul hakkasid teisejärgulised seadused hõivama esmajärguliste staatust ja mõne aja pärast oli keeruline eristada pärimust Piibli õpetusest.

Ei nähtu, et Jeesusel oleks variseridega olnud probleemi selle pärast, et neil olid oma seadused. Küll aga oli Tal probleem sellega, et need reeglid ülendati “doktriini” seisusesse. Ühelgi inimesel ei ole mõjuvõimu luua usulisi piiranguid ega tõsta neid jumaliku volituse tasemele. Kuid seda ei öelda, et usklike rühmitustel keelatakse luua regulatsioone, mis aitavad hallata ühingu käitumist. Praktilised juhised võivad aidata suuresti kaasa sellele, et inimesed seadust peaksid. Juhistel aga ei tohiks kunagi lasta hõivata seaduse kohta.

Seitsmenda päeva adventistidena on meil eeskirju, traditsioone ja kombeid, mis usutavasti aitavad meil elada seadusele ustavamalt ja kuulekamalt. Millised need on? Kirjuta need üles ja räägi neist hingamispäeval klassis, küsides, millist osa need etendavad sinu usuühingu elus.

Nagu nägime, pöörasid mõned rabid reeglitele ja traditsioonidele, mis loodi abistama Moosese Seadust, niivõrd palju tähelepanu, et neil ei läinud enam korda vahet teha esmase ja teisese vahel. Mõne aja pärast omandasid rabide sõnad kanoonilise staatuse; inimesed arvasid, et need olid sama kohustuslikud nagu Pühakiri. Tõenäoliselt siis, kui rabid algselt oma kommentaare kirja panid, ei kavatsenud nad lisada neid Pühakirja lehekülgedele. Nende pühendunud jüngrid aga pidasid oma kohuseks jagada rahvamassidega neid ainulaadseid tõlgendusi.

Loe veelkord Mt 15:1, 2. Millisel Moosese viiest raamatust pärineval kirjakohal see traditsioon põhineb? Mida sinu vastus tähendab? Vaata ka Mk 7:3, 4 ja Mt 15:11.

Võib väga tõsiselt vaeva näha, et leida Piiblist salmi, mis kohustab: “Sa pead enne sööma hakkamist pesema käsi.” Küll aga poleks see korraldus üllatanud kirjatundjaid ja varisere, kes Jeesusele vastandusid, sest nad ütlesid selgelt, et jüngrid ei astunud üle Moosese Seadusest, vaid “esivanemate pärimusest”. Jõulisus, millega nad selle küsimuse esitasid, annab mõista, et variseride jaoks oli tegemist tõsise religioosse seaduserikkumisega.

Tervishoiutöötajad ja lapsevanemad sooviksid põhjendada variseride ilmset nõuet, kätepesu sundust, arvatavasti hügieeniga või psühholoogiliste kaalutlustega. Õpetlased aga usuvad, et kõne all oli tegelikult tseremoniaalne ebapuhtus. Tõenäoliselt pani varisere muretsema tõsiasi, et siis, kui inimesed oma argiasju ajasid, võisid nad puudutada midagi, mis oli rüvetunud. Järelikult, juhul kui nad asusid sööma ilma käsi pesemata, saastasid nad (toitu pesemata kätte võttes) ennast tseremoniaalses mõttes.

Tõsiasiast, et nad nõudsid oma korralduse täitmist Jeesuse jüngritelt, võime järeldada, et Jeesus ise sellest teada-tuntud traditsioonist üle ei astunud (Mk 7:3). Ometi oli Ta vägagi teadlik sellest, et variserid puhusid väikesed asjad suureks.

Loe Js 29:13. Millised olulised piibellikud põhimõtted siin ilmnevad? Miks on nii tähtis, et me neid meeles peaksime?

“Jumala käskude asendamine inimlike ettekirjutustega ei ole lakanud. Kristlasedki peavad korraldusi ja kombeid, mis on ainult esivanemate pärimused. Sellised korraldused on kõrvale tõrjunud Jumala käsu. Inimesed klammerduvad pärimuste külge, austavad vanu kombeid ja vihkavad neid, kes püüavad näidata nende eksitust... Niinimetatud kirikuisade autoriteedi asemel käsib Jumal meil järgida Igavese Isa, taeva ja maa Issanda sõna.”
– Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 398.

Loe Mt 15:3–6, kuid loe seda kontekstis 2Ms 20:12, 5Ms 5:16, Mt 19:19 ja Ef 6:2ga. Millised kaks tõsist noomitust Jeesus variseridele teeb?

Siis, kui variserid seadsid Jeesuse silmitsi kätepesu juhtumiga, ootasid nad, et Ta vastaks otseselt nendepoolsele noomitusele. Jeesus aga seadis oma ainulaadsel viisil neid vastamisi küsimusega, mis puudutas asja tõelist tuuma. Jeesus tahtis neile teada anda, et probleem ei olnud käte pesemises või kümnise maksmisses, vaid inimlike mõõdupuude tõstmises kõrgemaks Jumala mõõdupuust. Variserid võisid kätepesu nõuet loogiliselt selgitada. Kahtlemata kaalutlesid nad nii ka teise näite puhul: et nende võrreldamatut armastust Jumalasse näitab see, kui nad suunavad oma ressursid Jumala töösse, mitte oma vanemate toetamiseks.

Kuigi variseridel võisid oma tegude jaoks olla loogilised ajendid, ei oota Jumal, et inimesed armastaksid Teda inimeste endi seatud tingimustel. Hea, et nad olid hoolsad distsipliini ja püha elu suhtes, kuid see hool ei tohi mitte kunagi varjutada Jumala tahet. Variserid pidanuks meelde tuletama, et 613 Moosese Seadusse kirja pandud käsku olid kooskõlalised, mitte vastuolulised. Ükski neist seadustest ei püüa välja tõrjuda teist. Küll tegi aga variseride pealepressimine järgida “esivanemate pärimusi” tühjaks Jumala Sõna (Mt 15:6), vähemasti selles, mis neisse endisse puutus. Kahtlemata pidid nad (pidasid nad ju end seaduse kaitsjateks) olema jahmunud ja lausa äärmiselt pahased väite üle, et nemad tegelikult käsku rikkusid, tehes seda “tühjaks” nendesamade traditsioonidega, mis nende meelest aitasid inimestel käsku paremini pidada!

Märksa suurem õigus (Mt 5:20)

Loe Mt 5:17–20. Mil moel tuleks käesoleva nädala õppetüki kontekstis mõista Jeesuse noomitust Mt 5:20? Vaata ka Rm 10:3.

Kui lugeda Mt 5:20 eraldi, võib tunduda, et siin kutsutakse mitte-varisere olema variserid; see tähendab, tegema, mida nad teevad, ainult et tegema veel rohkem.

Mida aga Jeesus sellega ütleb? Õnneks on vastus sellele küsimusele olemas. Eilne õppeosa osutas tõsiasjale, et kirjatundjate ja variseride jaoks oli üsna tavaline tõsta pärimuslikud käsud kõrgemale Jumala Seadusest. Jeesusel tuli neile öelda, et nende tegevus tegi õigupoolest tühjaks puhta Jumala Sõna. Esmaspäevane osa mainis sedagi, et kuigi kirjatundjate ja variseride õpetustel oli ilmselt hea sisu, elasid paljud neist silmakirjalikku elu.

Sellisel taustal ei ole raske näha Jeesuse ütluses olevat mõttetera. Ta võis vägagi hästi viidata sellele, mille eest Ta juba mujal hoiatanud oli: “Kes iganes nendest käskudest ka kõige pisema tühistab ja teisi sedasama tegema õpetab, hüütakse kõige pisemaks taevariigis” (Mt 5:19). Variserid olid niivõrd keskendunud inimlikku päritolu seadustele, et nad astusid jõhkralt üle Jumala käsust. Nende õigus toetus nende endi jõupingutustele ja oli seega vigane. Jesaja oli kaua aega varem öelnud, et inimese õigus pole midagi muud kui määrdunud riie (Js 64:5).

Sedasorti õigus, mille Jeesus rajab, on õigus, mis saab alguse südamest. Kätepesu juhtumi puhul osutas Jeesus variseride veale Js 29:13 tsiteerimisega: “See rahvas... austab mind huultega, aga ta süda on minust kaugel.” Õigus, mida Jumal soovib näha, läheb nähtavast teost sügavamale. Jeesus nõuab õigust, mis on üle sellest, mida variserid arvasid end omavat. Õigust, millel on väärtus, ei saavutata tööülesannete loetelus iga punkti taha linnukese märkimisega; selle saab omandada ainult usu kaudu Jeesusesse Kristusesse ja Tema õiguse tunnistamisega enda omaks. See on õigus, mis tuleb täielikust oma mina alistamisest ja sügavast arusaamisest, et me vajame Jeesust oma Asemiku ja Eeskujuna.

Loe Rm 10:3. Kuidas aitab see salm meil näha, millega tõelise õiguse puhul on tegemist?

Edasiseks uurimiseks: Selle nädala teema kohta rohkema teabe saamiseks loe Ellen G. White'i raamatust *Ajastute igatsus* peatükke "Pärimused" ja "Hädakuulutused variseridele" ning Matteuse evangeeliumi 23. peatükki.

"Need, kes peavad lugu inimlikust autoriteedist, kiriku kommetest või isade pärimustest, mõelgu Kristuse hoiatusele: "Ilmaegu teenivad nad mind, õpetades õpetusena inimeste käskimisi." – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 398.

Küsimused aruteluks:

1. 1. Millised on mõningad traditsioonid, mida meie kui seitsmenda päeva adventistid järgime? Miks on oluline neid sellena ka võtta? Miks on pärimused tähtsad ja milline osa on neil adventliikumise elus? Millised omavad üleüldist tähtsust ja milliseid on ajendanud kohalikud või kultuurist tingitud tegurid?

2. 2. "Usklikud on pahatihti lubanud vaenlasel nende kaudu tegutseda just sel ajal, mil nad peaksid olema täielikult keskendunud Jumalale ja Tema töö edasiviimisele. Enesele teadvustamata on nad ekselnud eemale Kristuse õiguse teelt. Variserlikule vagadusele ja uhkusele omast kritiseerimise ja vigade otsimise meelsust hellitades on nad kurvastanud Jumala Vaimu ning on suuresti aeglustanud Jumala sõnumivijate tööd." – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 9. kd, lk 125. Kuidas eksleb keegi "enesele teadvustamata" eemale Kristuse õiguse teelt? Milliseid samme saab inimene astuda selleks, et vältida langemist eneseõiguse-õhina lõksu?

3. 3. Mõttele oma koguduse jumalateenistuse ülesehitusele. Miks on sinu kogudusel just selline ülesehitus? Mis on litaania [selles kontekstis jumalateenistuse kõik avalikud palved] iga osa mõte (näiteks *invokatsioon* [teenistuse alguspalve], *doksoloogia* [Jumala ülistus], *pastoraalne palve* jne)? Mida õpid koguduse teenistusest sellist, mis aitab näidata, kui palju pärimust on põimunud meie usku? Samas aga tuleb meil küsida: kas ainult sellepärast, et see on traditsioon, on see halb?

Kui olin laps, elas meie pere adventkoguduse kõrval ühes Põhja-Namiibia linnakeses. Ema viis meid kirikusse, kuigi ta ei olnud adventist. Mulle meeldis kirikus. Hingamispäeva pärastlõunal oli meil kombeks minna himba külla laulma ja neile Jumalast rääkima. Siis, kui olin kaheksa-aastane, kolisime teise kohta ja ma ei saanud enam kirikus käia.

Kasvasin suuremaks ja hakkasin koolis teisi lapsi kiusama. Teadsin, et nii teha oli halb, aga ma nautisin oma jõudu. Vanemad panid mind turul pidevalt midagi müüma, et ma kurjale teele sattumisest eemal püsiksin. Ühel laupäeval lipsasin töö juurest ära jalgpalli mängima. Nägin palliplatsi lähedal adventkirikut ja jälgisin lapsi, kes kirikusse läksid. Nad olid ilusti riides ja paistsid olevat väga õnnelikud. Soovisin, et sarnaneksin rohkem selliste lastega.

Lahkusin palliplatsilt ja läksin kirikusse. Märkasin seal mõnda last, kes minu koolis käis. Arvasin, et need lapsed suhtuvad minusse halvasti, kuid nad ei teinud seda. Nad soovisid mulle tere tulemast. Siis, kui kirik algas, kutsusid nad mind endaga kaasa. Olin üllatunud. Mul olid seljas vanad riided ja kingi polnudki. Aga see ei seganud kedagi.

Kiriku ajal ütles üks juhtidest, et uus rajaleidjate ring vajab uusi liikmeid. Ma ei teadnud, mis see rajaleidjate ring on, aga nimi kõlas toredasti ja ma andsin märku, et ühinen sellega. Juht kutsus mind sama päeva pärastlõunal toimuva kogunemisele.

Rääkisin emale, et olin käinud kirikus ja tahan sinna tagasi minna. Ema noogutas. Ajapikku võtsin kaasa ka oma nooremad õed. Siis kutsusin oma onutütre. Ta hakkas käima rajaleidjate ringis ja lõpuks tuli kirikussegi.

Andsin oma elu Jumalale. Ema näeb, kuidas Jumal mind muutnud on, ja ta on rõõmus. Ka teised on märganud muutust. Ma ei kiusa inimesi. Jumal on mulle näidanud, kuidas tundsid ennast lapsed, keda ma kiusasin. Nüüd püüan teiste vastu hea olla ja teisi lapsi julgustada.

Jumal on andnud mulle suure töö! Ma aitan salvestada ja toimetada Piibli jutustusi himba rahva jaoks, kellest enamik ei oska lugeda. Olen õnnelik, et Jumal aitab mul teiste inimeste ellu muutust tuua. Minu ema on himba ja ma tahan aidata õpetada himbadele, et Jeesus armastab neid ja soovib koos nendega igavesti elada.

Hiljutine kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetus aitab meil salvestada veelgi lugusid, millega jõuda himbadeni sel moel, mida nad mõistavad ja millele reageerivad. Täname!

Willem Hifikepunye on õpilane, kes teenib Jumalat Opuwos, Põhja-Namiibias.

Kristus ja käsk mäejutluses

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Mt 5:17–20; Lk 16:16; Mt 5:21–32; Rm 7:24; Mt 5:33–37; 5:38–48.

Meespeetav tekst: “Ärge arvake, et ma olen tulnud Seadust või Proh-veteid tühistama. Ma ei ole tulnud neid tühistama, vaid täitma. Tõesti, ma ütlen teile, ükski täpp ja ükski kriips ei kao Seadusest seni, kuni taevas ja maa püsivad, kuni kõik, mis sündima peab, on sündinud” (Mt 5:17, 18).

Enamasti on nii, et kui inimesed mõtlevad mäejutlusest, meenuvad neile automaatselt “õndsakskiitmised” (Mt 5:1–12). Tegelikult hõlmab mäejutlus kolm peatükki, mis on jagatud neljaks osaks. *Õndsakskiitmised* on neist vaid esimene osa. Teises osas võrdleb Jeesus kristlasi valguse ja soolaga (Mt 5:13–16). Kolmas, Mt 5:17–48, on see, kus Jeesus annab meile uue ja sügavama vaatenurga Seadusele. Ja siis on veel viimane, kõige pikem osa (Mt 6:1 – 7:23), milles Jeesus toob esile selge õpetuse kristlikust käitumisest. Kogu kõne lõpeb tähendamissõnaga targast ja rumalast majaehitajast (Mt 7:24–27), mis rõhutab sellele kuuletumise tähtsust, milleks Jumal meid üles kutsub.

Käesoleval nädalal uurime kolmandat osa, Mt 5:17–48 (mida teoloogid nimetavad *antiteesideks* sellepärast, et siin tuuakse esile teravad kontrastid), et näha, mida see meile Seaduse kohta õpetab.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 26. aprilliks.

“Ükski täpp ja ükski kriips”

Loe veelkord Mt 5:17–20. Huvitav küll, et Jeesus rõhutab siin seadust väga, samas ütles Ta kirjatundjate ja variseride kohta, kes ka väga seadust rõhutasid, nii nagu Ta ütles. Mida tähtsat leiame sellest lõigust õige kuuletumise kohta seadusele?

Jeesus alustab seda osa kinnitamisega, et Ta ei ole tulnud tühistama “Seadust või Prohveteid” (Mt 5:17). Ehkki selle kohta pole viidet, näevad paljud siinöeldus kindlasõnalist arvamust kogu Vana Testamendi kohta (vaata ka Mt 7:12; 11:13; 22:40; Lk 16:16; Ap 13:15; 24:14; Rm 3:21). Vaatamata sellele, mida väitsid vastased, ei rünnanud Jeesus raamatut, mis tegi teatavaks Tema Isa tahte. Tema eesmärgiks oli hoopis “täita” Seadust ja Prohveteid, mitte neid kõrvaldada.

Sõna *plero*, mida “täitma” kohta kasutatakse, tähendab sõna otseses mõttes “tühikuid täitma” või “lõpule viima/viimistlema”. See kannab ka tähendust “pilgeni täituma”. On kaks teed, kuidas *täitmist* mõista. Ühe puhul asetatakse rõhk tõsiasjale, et Jeesus on Pühakirja täitumine, Temas täitub Pühakiri (näiteks Lk 24:25–27; Jh 5:39). Võti selle salmi mõistmiseks peitub aga vahetus kontekstis, mis näitab, et Jeesus ei tulnud Pühakirja hävitama/kaotama, vaid tuli paljastama selle sügavat olemust.

Olles pannud aluse oma üldisele kavatsusele, kannab Jeesus rõhuasetuse Vana Testamendi seadustelt üldisena üle konkreetsetele käskudele. Küllap teades, et inimesed hakkavad Teda ühel päeval süüdistama käsu tühistamises, hoiatab Ta, et niikaua, kuni taevas ja maa püsivad, püsib käsk – jääb seniks, “kuni kõik, mis sündima peab, on sündinud” (Mt 5:18). Sellise ütlusega kinnitab Jeesus seaduse püsivust.

Tõsi, seadus on nii tähtis, et kõiki, kes selle eeskirjadest üle astuvad, nimetatakse “kõige pisemaks taevariigis”. See on lihtsalt moodus öelda, et neid ei ole kuningriigis; teisest küljest, need, kes elavad seadust läbi, saavad olema kuningriigis. Jeesus on varmas osutama, et Ta ei rõhuta kirjatundjate ja variseride tühja õigust, vaid seda õigust, mis lähtub inimese südamest, kes armastab Jumalat ja püüab teha Tema tahtmist.

Pärast seda, kui Jeesus on selgitanud kavatsust hoida seadus au sees, hakkab Ta seletama õigust, mis ületab kirjatundjate ja variseride oma. Ta alustab kuuenda käsu tsiteerimisega (2Ms 20:13) ja võtab Moosese Seaduse alusel kokku sellest üleastumise karistuse (2Ms 21:12; 3Ms 24:17).

Kuues käsk ei loe üles kõiki üksikjuhtumeid, mil üks inimene tapab teise. Inimese tapmise korral võis süüdlane põgeneda pelgulinna ja saada teatud ajaks asüüli, isikupuutumatusena varjupaiga (2Ms 21:13; 4Ms 35:12). Sellele inimesele aga, kes ettekavatsetult võttis teiselt elu, pidi karistus kiirelt tulema. Oma seletuses keskendub Jeesus teo sooritanu ajendile ja tahtlusele, mitte teole kui sellisele. Keegi võib võtta teiselt elu kogemata, kuid inimene, kes seda sihilikult teeb, on läbinud kaalutlemise perioodi. Patt toimus tegelikult enne, kui ta oma kohutava teo teoks tegi. Paljud potentsiaalsed tapjad on pidama jäänud ainult võimaluse puudumise taha.

Loe Mt 5:22. Mida Jeesus tapmisega võrdsustab? Kuidas aitab 1Jh 3:15 meil seda mõtet alla kriipsutada? Millele Jeesus siin tegelikult osutab ning mida räägib see meile Jumala käsu tõelisest ulatusest?

Kuigi Piibel räägib sageli sõnade jõust, tõstab Jeesus selle tõsisemale tasemele. Sageli on kalkide needusesõnade väljaütlemise ainsaks eesmärgiks kutsuda ohvris esile negatiivseid tundeid. Jeesuse mõte on kristallselge. Tapmises on süüdi nii need, kes viivad selle kuriteo ellu, kui ka need, kes lausuvad kaasinimestele kalke sõnu või ainult hauvad mõrvamõtteid. Jeesus annab nõu neile, kes selliseid mõtteid hauvad, minna ja leppida oma ohvritega ära enne, kui nad altari ette tulevad (Mt 5:23–26).

Mõtiskle tänase päeva salmides olevate Jeesuse sõnade üle. Kui hästi sul selles vallas läheb? Mida räägib selline kõrge nõue sulle vajadusest olla kogu aeg kaetud Kristuse õigusega?

Jeesuse teine näide käsitleb abielurikkumist puudutavat käsku. Kõigepealt tsiteerib Ta käsku *Sa ei tohi abielu rikkuda*. Moosese Seaduse kontekstis toimus abielurikkumine siis, kui abieluinimene oli seksuaalsuhtes kellegi teisega, mitte oma abikaasaga. Käsk oli väga selge – mõlemad pooled, kes leiti abielurikkumises süüdi olevat, tuli surmata. Jeesus aga andis sellele käsule – nagu ka kuuendale käsule – sügavama tähenduse.

Abielurikkumine algab sageli kaua enne seda, kui tegu ise tehakse. Samamoodi nagu tapja alustab kavatsusega tekitada kellelegi püsivat kahju, algab abielurikkumine sellest hetkest, kui keegi ihkab meelalt teist inimest (olgu too abielus või vallaline), kellega ta ei ole abielus.

Loe Mt 5:29, 30. Kuidas saaks Jeesus patustamise ohtu veel jõulisemalt kujutada? Pärast seda, kui oled need salmid läbi lugenud, loe Rm 7:24. Millised tähtsad tõed siin leiduvad?

Ka siin pakub Jeesus vastavate pattude jaoks välja kohese ravimi. Lahendus ei ole jätkuvas patustamises, vaid selles, et rakendatakse põhjalikku eneseoperatsiooni. Kisendavate kujundite kaudu annab Jeesus nõu inimesele, kellel see probleem on, teha mis vaja, kui ta tahab kuningriiki saada. See võib tähendada tööle minemist teist teed pidi või meeldiva sõpruse lõpetamist, kuid igavene kasu kaalub hetke tundetulva vägagi üle.

Nagu varem nägime, lubas Mooses abielulahutust, kuigi ta teadis, et Jumala algses plaanis sellel kohta ei olnud. Pärast pöördumist vilavate silmadega abieluinimeste poole ja manitsust kontrollida oma impulsse, rõhutab Jeesus elukestva abielu truudust.

“Tahte alistamist võrreldakse silma välja kiskumisega ja käe maha raiumisega. Meile näib sageli, et oma tahet Jumalale allutades tuleb meil minna läbi elu valuga ja sandistatult. Kuid parem on, ütleb Kristus, et sinu mina saab viga, on haavatud, jääb sandiks, peaasi, et sa niiviisi saad minna ellu. Sest see, mis sinu silmis näib hävinguna, on uks kõige kõrgemasse hüvesse.” – Ellen G. White, *Mõtted Õndsakskiitmise mäelt*, lk 61. Milline tähendus on nendel sõnadel sinu jaoks?

Töötused, töötused... (Mt 5:33–37)

Kahe esimese antiteesi (tapmise ja abielurikkumise) aluseks on dekaaloo, kümme käsku. See antitees, mis puudutab abielulahutust, ja ülejäänud vaidlusküsimused on võetud Moosese Seaduse teistest osadest, mis käsitlevad *valevandumist* ja *Issandale töötuste andmist*.

Loe 3Ms 19:11–13. Millise erilise mõtteaine siit saame? Vaata ka 2Ms 20:7.

Moosese Seadus, mida Jeesus tsiteerib, on punkthaaval kirjas 3Ms selles lõigus, mis mõistab hukka rea petlikke kombeid. Veelkord tõestab see, et Jeesus on mures *kavatsuste* pärast. Igaüks, kes midagi töötab ilma, et kavatseks seda pidada, teeb teadlikult otsuse patustada.

Kui valevandumise vastane korraldus on seotud kaasinimestele antavate töötustega, siis teine korraldus puudutab Jumalale antud töotusi.

Loe 5Ms 23:22–24. Mil moel seostuvad need salmid Jeesuse sõnadega Mt 5:33–37? Vaata ka Ap 5:1–11.

Erinevalt inimesest, kes on süüdi valevandumises, ei kavatse inimene, kes töötab Jumalale midagi rahalist, tingimata just kelleltki midagi ära võtta. Jeesus aga tunneb inimloomust ja hoiatab, et ei töötataks seda, mida hiljem kahetsetakse. Lugu Hananiasest ja Safirast – kes andsid Jumalale töötuse, kavatsedes seda tõesti täita, kuid muutsid siis meelt ja said Jumalalt surmanuhtluse – on võimas näide sellest, kuidas Jumal sellisele patule vaatab. Selle asemel, et töötada midagi sellist, mille täitmine ei pruugi olla inimese võimuses, peaks kristlane olema pigem ausameelne inimene, kelle “jah” on “jah” ja “ei” on “ei”.

Mõtle mingile korrale, kui sina töötasid midagi (kas siis inimesele või Jumalale), mida kavatsesid pidada, kuid lõpuks ei pidanud. Kuidas saad olla sellises küsimuses ettevaatlik? Mida ütled sinule antud töötuste kohta, mispuhul sõna murti?

Ilmneb, et siin (Mt 5:38–48) on üldteemaks kättemaks. Esimene näide peab silmas mitut Moosese Seaduse korraldust, mis on rajatud põhimõttele, et kuriteo eest tasutakse samaväärse karistusega. Selle mõiste kohta kasutatakse ladinakeelset nime *lex talionis* ja see tähendab “samaga tasumise seadus”.

Nii nagu mitmest kirjakohest näeme (2Ms 21:22–25; 3Ms 24:17–21; 5Ms 19:21), kutsub seadus üles süüdlast kogema sama, mida koges ohver. Juhul, kui ohver kaotas silma, käe, jala või elu, pidi seda kaotama ka süüdlane. “Samaga tasumise seadus” oli terve rea antiiktsivilisatsioonide puhul tavaline. Miks ka mitte, kuna näib, et selles avaldub lihtsalt õiguse põhimõte?

Oluline on mõista, et see põhimõte on siin kättemaksu *piiramiseks*; see tähendab, et hoida inimesi tagasi pigistamast neile tehtud halva eest välja rohkemat, kui neil oli õigus. Mitmel moel tagas see seadus, et õigust ei väänataks.

Seega, Mt 5:38–42 Jeesus ilmtingimata ei rünnanud seaduse legitiimsust, põhjendatust, mis nõudis, et inimest tuleb kuriteo eest karistada. Jeesus pööras tähelepanu hoopis kristlaste reaktsioonile inimeste suhtes, kes püüdsid neid ära kasutada. Selle asemel, et otsida võimalusi kättemaksuks, peaksid kristlased “tasuma tagasi” headusega ja seda saame teha ainult meie sees tegutseva Jumala armu läbi. Selle üleskutsega suunab Jeesus meid sügavama mõistmise juurde, mida tähendab olla Issanda järelkäija.

Viimane antitees on suunatud hoiakule, mis rõhutab: armasta sõpru ja vihka vaenlasi. Korraldus armastada naabreid leidub 3Ms 19:18. Pole aga sõnaselget kirjakohta, mis kutsuks üles vihkama vaenlasi, isegi 5Ms 23:4–7 mitte.

Jeesuse sõnad kõlasid ajal, mil juudid olid Rooma võimuses, võõramaise okupatsiooni all ning olid oma maal teisejärgulised kodanikud. Rõhutuina tundsid nad tõenäoliselt õigustust vihata oma vaenlasi, kes ühel või teisel korral neid rängalt survestasid. Jeesus näitas neile paremat teed elamiseks, ka ideaalist vägagi kaugel olevais olukordades.

Loe Mt 5:44, 45. Mida Jeesus siin meile ütleb? Tähtsaim aga, mismoodi saad sina rakendada seda õpetust oma ellu kellegi suhtes, kes sulle halba on teinud?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust *Ajastute igatsus*, peatükki "Mäejutus".

"Jeesus nimetas eraldi mõnd käsku ja selgitas neis sisalduvate põhimõtete sügavust ja laiust. Ta kinnitas, et väär mõte või himukas pilk on juba Jumala käsust üleastumine. See, kes on osaline ükskõik kui väikeses ebaõigluses, rikub käsku ja alandab oma moraalset palet. Mõrv sooritatakse esmalt mõttes. See, kes kannab südames vihkamist, käib mõrvari teed ning tema palved on Jumala silmis jälgid." – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 310.

Armastus on Jumala seadust palistav põhimõte. Igas kõnealuses antiteesis tõstab Jeesus kõrgele armastuse põhimõtte: armastus hoiab inimest tagasi oma õde vihkamast; armastus hoiab abielumeest ja -naist koos; armastus kutsub kristlast üles olema alati aus oma käitumises kaasinimese ja Jumalaga; armastus võimaldab inimesel vastata lahkusega siis, kui talle on halba tehtud; ning armastus annab õiguse kohelda vaenlast nii, kuidas inimene soovib, et teda koheldaks.

Küsimused aruteluks:

1. Ühes käesoleva nädala lõigus ütles Jeesus: "Te olete kuulnud, et on öeldud", ja pisut hiljem ütles Ta: "Aga mina ütlen teile", ning esitab siis antiteesid. Märkad, et mõned "on öeldud" ütlemised olid otsesed Piibli tsitaadid või pärit Vana Testamendi õpetustest. Niisiis ei olnud probleem mitte viidetes, vaid selles, kuidas neid tõlgendati. Millise õppetunni saame siit, tõdemaks, et küsimus pole meie õpetustes, vaid selles, mil moel neid tõlgendame? Kuidas võib meil olla oht vaadelda küsimusi liiga pinnapealselt ja jätta tähelepanuta sügavam tähendus?

2. Paljud langevad lõksu tõlgendada kirjakohti teistest eraldatuna. Üheks selliseks kirjakohtaks on Mt 5:48, milles meil on kästud olla täiuslikud nagu meie taevane Isa on täiuslik. Kuidas aitab selle salmi otseses kontekstis tõlgendamine (Mt 5:43–48) näidata, et tähtis on Piiblit hoolikalt uurida? Kuidas vastaksid inimesele, kes väidab, et see salm õpetab patuta olemist? Mida see salm tegelikult õpetab ja miks ütleb see õpetus välja Jeesuse järel käimise tõelise mõtte?

3. Kuidas näitavad need kirjakohtad, mida uurisime – konkreetselt tapmise ja abielurikkumise kohta –, kui vääralt saavad aru need, kes väidavad, et pärast risti muutus käsk kehtetuks?

Patricia elab Kesk-Kamerunis. Ta on üsna teiste tüdrukute sarnane. Talle meeldib hüppenööri ja hüpata ja sõpradega jutustada. Kuid mõnes asjas Patricia ka erineb teistest lastest. Tal on HIV ja ta põeb sageli. Kaks aastat tagasi suri Patricia ema AIDSi ning Patricia ja tema õde läksid elama vanaema juurde. Isa ei suutnud tasuda tüdrukute õppemaksu adventkoolis, kus nad käisid, ja nii saatis ta nad kodulähedasse riigikooli.

Riigikooli lapsed aga hoidusid Patriciast tema haiguse pärast eemale. Tüdruk palus isa, et teda lubataks tagasi adventistide kooli. “Adventistide koolis ei õrrita õpetajad ja lapsed mind,” ütles ta. “Nad palvetavad minu pärast. Nad aitavad mind, kui mul ei ole hea olla või kui ma abi vajan. Palun, palun luba mind adventistide kooli.”

Lõpuks lubas Patricia isa tal minna tagasi adventkooli. “Ma armastan oma kooli,” ütleb tüdruk. “Siis, kui ma ennast hästi tunnen, olen ma samasugune laps nagu klassikaaslased. Ja kui mul ei ole hea olla, siis õpetajad ja lapsed aitavad mind.”

Patricia isa ei suuda kogu aeg õppemaksu tasuda. Niisiis palvetab Patricia, et Jumal avaks tee, kuidas ta saaks kooli jääda.

Patriciale meeldib käia ka hingamispäevakoolis. Talle meeldivad kõige rohkem piiblid. “Minu lemmiklugu on Moosesest,” ütleb ta. “Siis, kui Mooses sündis, peitis ema ta korvi ja vaarao tütar leidis ta. Jumal päästis ta surmast sellepärast, et tema ema palvetas tema pärast.”

“Jumal armastas Moosesest väga,” ütleb Patricia naeratades. “Ta andis Moosesele erilise töö teha. Ma tean, et Jumal armastab mind ja Temal on midagi erilist ka minu jaoks. Jumal saab minu kaudu aidata inimestel Jeesuse juurde tulla. Ma ei tea, kuidas Ta seda küll teeb, aga ma tean, et Ta teeb.”

Patricia soovib, et teised teaksid: isegi siis, kui neil on elus probleeme – olgu nad viletsad või haiged või ilma rahata – on Jumal nendega ja aitab neid. “Usalda Jumalat ja teeni Teda,” ütleb tüdruk. “Ükskõik, mida sa teed, tee seda Jeesusele. Nii saavad teised teada, et Jeesus elab su südames.”

Patricia teab, et Jumal ei teinud teda haigeks, aga Jumal võib tema haigust kasutada selleks, et aidata kaasinimestel õppida tundma Jumala armastust. Ta on seda õppinud väikeses adventistide koolis ühes Kameruni külas.

Meie misjoniannetused aitavad rajada sarnaseid koole nagu see, kus õpib Patricia. Täname, et osalete suurimas, mida keegi meist teha saab – Jumala ülemaailmses töös.

Kristus ja hingamispäev

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 2:1–3; Hb 1:1–3; Ap 13:14; Mk 2:23–28; Jh 5:1–9; Js 65:17.

Meelespeetav tekst: “Hingamispäev on seatud inimese jaoks, mitte inimese hingamispäeva jaoks. Nõnda on Inimese Poeg ka hingamispäeva isand” (Mk 2:27, 28).

Valdav enamus kristlikke uskkondi peab “puhke- ja jumalateenimispäevaks” pühapäeva (kuigi suurem osa pühapäevapidajaid tegelikult pühapäeval ei puhka). Pühapäeva “pidamine” on tänapäeva kristlaste hulgas niivõrd ülekaalus, et paljud usuvad selle olevat “kristlaste hingamispäeva”.

Nii pole aga alati olnud. Vastupidi, ristiusk kui jätk iisraellaste usule ei heitnud kõrvale vanemate usu sümboleid, kaasa arvatud hingamispäeva. Teatud aja oli Vana Testament ainsaks Piiblik, millest algusperioodi kristlased juhindusid. Pole siis ime, et teisest, alternatiivsest jumalakummardamise päevast hakati kristluses rääkima alles rohkem kui sajand pärast Kristuse taevasseminekut. Seda ei peetud lausa neljanda sajandini, mil Konstantinuse ediktiga muudeti pühapäeva pidamine valitseva kiriku poliitikaks. Kahjuks jäid peaaegu kõik kristlased ka pärast protestantlikku reformatsiooni hoidma kinni pühapäevapidamisest, vaatamata Piibli õpetusele, et seitsmes päev on endiselt tõeline hingamispäev.

Selle nädala õppetükk tegeleb teemaga Kristus ja hingamispäev.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 3. maiks.

Kas juutide hingamispäev? (2Ms 20:8–11)

Ehkki paljud osutavad seitsmendale päevale kui “juutide hingamispäevale”, näitab Piibel, et hingamispäev oli olemas juba palju sajandeid enne juute. Selle juured on loomises.

1Ms 2:1–3 annab teada, et pärast seda, kui Jumal oli kuuendal päeval lõpetanud oma loomistöö, puhkas Ta seitsmendal päeval ning siis “õnnistas seitsmendat päeva ja pühitses seda”. See näitab selgelt kätte hingamispäeva kõrge koha Jumala loomingu. Lisaks õnnistamisele hingamispäeva ka “pühitseti”. Teisisõnu, Jumal omistas mõne oma väärtusliku omaduse sellele ajas ilmnevale mälestusmärgile.

Võrdle kahte hingamispäeva käsku – 2Ms 20:8–11 ja 5Ms 5:12–15. Mis moodi seostuvad need teooriaga, et hingamispäev on ainult juutide jaoks?

Märkimistväärivaimaks erinevuseks kahe käsuvariandi vahel on hingamispäeva pidamiseks esitatud põhjendus. Tõsiasiaga, et Jumal “õnnistas” ja “pühitses” hingamispäeva, viitab 2Ms kirjakoht otseselt 1Ms 2:3-le. 5Ms 5:15 aga suunab tähelepanu asjaolule, et Jumal vabastas Iisraeli Egiptuse orjusest, ja see on siin toodud hingamispäeva pidamise põhjenduseks. 5Ms teksti põhjal usuvad paljud, et hingamispäev on ainult juutide jaoks. Selline väide aga eirab täielikult fakti, et 2Ms tekst osutab loomisele, mil Jumal pani hingamispäevale aluse kogu inimkonna jaoks.

Liiati on 5Ms 5:15 viide Egiptusest vabastamisele sümbol päästest, mis meil on Kristuses. Nii on hingamispäev ühtaegu sümbol loomisest ja lunastusest, kahest teemast, mis Piiblis teineteisega põimuvad (Hb 1:1–3; Kl 1:13–20; Jh 1:1–14). Ainult seetõttu, et Jeesus on meie Looja, sai Ta olla meie Lunastaja, ning seitsmenda päeva hingamispäev on Tema mõlema tegevuse sümboliks.

Keegi võib väita, et ta hingab/puhkab Kristuses. Räägi oma kogemuse põhjal, kuidas seitsmenda päeva hingamispäeva pidamine aitab sul seda puhkamist leida?

Kl 1:16 ja Hb 1:2 kohaselt oli Kristus enne lihassetulekut otseselt seotud loomisprotsessiga. Need salmid teatavad, et kogu loodu hakkas olema *Tema läbi*. Paulus lisab veel, et Kristus oli tegev “nähtamatu” loomisel (Kl 1:16, 17), mis muidugi hõlmas ka hingamispäeva. Kuigi Kristusel oli keskne osa loomisprotsessis, allutas Ta ennast siis, kui Ta tuli inimlihasse, oma Isa käskude alla (Jh 15:10). Nagu varasemad õppetükid näitasid, vastandus Jeesus teatud traditsioonidele ning kasutas iga võimalust, et korrigeerida usulist käitumisviisi, mille põhjenduseks ei olnud Jumala tahe. Kui Jeesus oleks kavatsenud tühistada hingamispäeva käsu, olnuks Tal küllalt võimalusi seda teha.

Valdav osa hingamispäeva puudutavaid salme Vanas Testamendis räägib hingamispäevast kui puhkepäevast. See, millise varjundi annab palju tänapäevaseid keeli “hingamisele/puhkamisele”, võib panna mõne inimese uskuma, et hingamispäeva peaks veetma magades või üleüldiselt lõõgastudes. Ehkki saame hingamispäeval ka sellisest tegevusest rõõmu tunda, on tähenduseks tegelikult “lakkamine, peatamine”, “stopp” või “paus”. Hingamispäev on aeg, mil võtame vaheaja eelneva kuue päeva tööruutiinist ja veedame eriliselt aega koos Loojaga.

Kristuse ajal pidasid juudid hingamispäeval iganädalast jumalateenistust (vaata Lk 4:16). Need, kes elasid Jeruusalemmas, said osaleda erilistel palveteenistustel templis, mille liturgia erines nädala teistel päevadel toimunust. Juudid, kes elasid maailma teistes paikades, rajasid ühise kokkutuleku ja jumalateenimise paigaks sünagoogi. Hingamispäeviti, kui kohal oli vähemalt kümme meest (*minyán*), toimus jumalateenistus.

Mida annavad järgmised salmid meile teada algusperioodi kristlaste hingamispäeva pidamisest? Mida räägib see väidete kohta, et hingamispäev viidi üle pühapäevale ülestõusmise auks? Ap 13:14, 42, 44; 16:13; 17:2; 18:4; Hb 4:9.

Juudi juurte tõttu oli varakristliku koguduse liikmete jaoks loomulik pidada jumalateenistust päeval, mille kirjutas ette Vana Testament. Jah, peaaegu kakskümmend aastat pärast Jeesuse taevaminekut oli Paulusel ikka veel “harjumust mööda” minna hingamispäeval sünagoogi (Ap 17:2). Ainuski piibellik tõend ei näita, et esimese sajandi kristlased oleksid pidanud hingamispäeva asemel pühapäeva.

Paljud, kes ütlevad end hingamispäeva pidavat, ei saa aga alati aru, mil-leks hingamispäevapidamine kohustab. Nii nagu mõned Jeesuse-aegsed variserid, on mõned inimesed tänagi surunud hingamispäeva reeglite ja määruste jäikade müüride vahele (samas on teised muutnud selle päeva peaaegu samasuguseks nagu ülejäänud nädalapäevad; see ei erine neist). Hingamispäev olgu meeldiv, see ei ole mingi koorem, kuid see on ikkagi päev, mida tuleb pidada pühaks.

Ajal, mil Jeesus käis maiseid radu, olid mõned usujuhid ümbritsenud hingamispäeva kolmekümne üheksa lisakorraldusega. Nad kaalutlesid nii: kui inimene täidab ära kolmkümmend üheksa eeskirja, siis on hingamis-päev täielikult peetud. Sellise heakavatsusliku eeskirjade tegemise tulemu-sena muutus hingamispäev – mis oli mõeldud rõõmustamiseks – paljude jaoks hoopis raskeks koormaks.

Loe hoolikalt läbi Mk 2:23–28. Miks katkusid jüngrid viljapäid? Kas see kirjakoht näitab, et Jeesus tegi seda koos jüngritega? Millistest (kui üldse mingitest) piibellikest seadustest üle astuti?

Siis, kui Jeesus ja Tema näljased jüngrid hingamispäeval põlluviljast läbi läksid, otsustasid jüngrid nälga leevendada sellega, et katkusid viljapäid ja söid neist teri. Ehkki põld ei olnud nende oma, oli nende teguviis Moosese Seadusega lubatud (vaata 5Ms 23:26) isegi siis, kui variserid tõlgendasid seda Moosese ühest teisest käsust üleastumisena, mis keelas künda ja kül-vata hingamispäeval (vaata 2Ms 34:21). Ilmselt Jeesus viljateri ei võtnud; küll aga võttis Ta aega, et kaitsta oma jüngrite teguviisi. Jeesus tuletas variseridele meelde, et isegi Taavet ja tema mehed olid näljaga söönud pü-hamu “keelatud” leiba.

Mk 2:27, 28 ütles Jeesus, et hingamispäev tehti inimese jaoks, mitte vastupidi. Teiste sõnadega, hingamispäev ei olnud tehtud selleks, et seda teenitaks, vaid just selleks, et pakkuda võimalust Jumala teenimiseks. Ol-les Jumala kingitus kõikidele inimestele, on hingamispäev mõeldud vabas-tamist pakkuma, mitte aga rõhuma. Tegelikult on see üks võimalus kogeda puhkamist ja vabadust Kristuses.

Nimeta midagi, mida saad teha hingamispäeval, aga ei saa nii kergesti teha teistel nädalapäevadel? Mõtle selle küsimuse üle ja jaga oma vastust hingamispäeval klassis.

Siis, kui Jumal maailma lõi, ütles Ta, et kõik oli “väga hea” (1Ms 1:31), kahtlemata kõigiti täiuslik. Patu tulekuga aga käis looming kurjuse käes alla ning selle mõju on näha igal pool. Inimesed, kes olid küll loodud Jumala näo järgi, hakkasid haigestuma, maha käima ja surema. Me ütleme sageli, et surm on elu osa; ometi on surm elu vastand, mitte selle osa. Algne plaan ei näinud ette, et me kogeme surma. Hoides silme ees Jumala esialgset plaani inimkonnaga, ei imesta me, et mõned Jeesuse kõige eredamad imeteod toimusid hingamispäeval.

Vaata üle lood tervekstegemistest hingamispäeval Mk 3:1–6; Lk 13:10–17; Jh 5:1–9; 9:1–14. Mida õpime neist imetegudest hingamispäeva otstarbekuse kohta?

Iga imeline tervistamine hingamispäeval on vaatamänguline ning teenib hingamispäeva tõelise mõtte esiletõstmist. Enne, kui Jeesus tervendas kuivanud käega mehe (Mk 3:1–6), küsis Ta retooriliselt: “Kas hingamispäeval tohib teha head või halba, hinge päästa või tappa?” (Mk 3:4). Juhul, kui inimesel on võimalus kergendada vabaduse päeval kannatusi, miks ta siis ei peaks seda tegema? Tegelikult demonstreerib imetegu naisega, kes kõveras käis, jõuliselt hingamispäeva vabastavat eesmärki (Lk 13:10–17). Jeesus, keda tervekstegemise pärast kritiseeriti, küsis: “Kas siis teda, kes on Aabrahami tütar, keda saatan, ennäe, juba kaheksateist aastat on hoidnud ahelais, ei oleks tohtinud sellest köidikust lahti päästa hingamispäeval?” (Lk 13:16).

Vabaks laskmise teema on olemas ka loos mehest, kelle Jeesus Betsata tiigi ääres tervistas (mees oli olnud haige kolmkümmend kaheksa aastat – Jh 5:1–9), ja loos mehest, kes oli pimedalt sündinud (Jh 9:1–14). Vastuses variseride noomitusele nagu oleks Jeesus oma tervistamise imega hingamispäevast üle astunud, tuletas Ta neile meelde: “Minu Isa tegutseb tänini ja ka mina tegutsen” (Jh 5:17). Juhul, kui Jumal ei luba tervenemisel tulla, siis seda ei toimu. Kui kõne all on inimese häda leevendamine, siis Jumal ei puhka.

Kas selliste usujuhtide vead õpetavad meile, kuidas eelarvamuslikud mõisted pimestavad meid isegi ilmseste tõdede suhtes?

Hingamispäev tuletab meile meelde Jumala loomisvõimet, kuid veel enam – see osutab Tema taastamistootustele. Tegelikult kinnitas iga inimene, kes hingamispäeval tervendati, võimsalt igavest taastamist. Oma ainulaadsel viisil võimaldab hingamispäev heita pilku tagasi maa ajaloo alguspäevadesse ning ulatuda vaatama ettepoole inimkonna tulevikule. Võime jälle öelda, et hingamispäev osutab nii loomisele kui ka lunastusele.

Jumal lõi juba korra selle maailma. Patu tõttu aga sai Tema looming rikutud, kuid see ei jää igavesti rikutuks. Lunastusplaani valgusvihus on ennistamine – mitte ainult maakera ennistamine, vaid (kõige olulisema-na) Jumala näo järgi loodud inimeste ennistamine. Nende inimeste, kelles taastatakse Tema sarnasus ja kes elavad uuel maal. Sama Jumal, kes tegi esimese Maa ja kelle tegevust tähistame igal seitsmendal päeval, loob Maa uueks. (Mõttele, kui tähtis peab küll olema meie loomine, kui meil kästakse seda korra nädalas eriliselt meeles pidada.)

Loe läbi järgmised kirjakohtad. Milline sõnum neis on selline, mis seostub hingamispäeva tähendusega?

Js 65:17

Js 66:22

2Pt 3:9–13

Ilm 21:1

2Kr 5:17

Gl 6:15

Ilm 21:5

Hingamispäev “kuulutab, et Tema, kes lõi kõik taevas ja maa peal ja kelle kaudu kõike säilitatakse, on koguduse pea ning et Tema väe läbi lepitataks meid Jumalaga... Hingamispäev on tõend Kristuse väest teha meid pühaks. See on antud kõigile, keda Kristus pühaks teeb. Tema pühitseva väe margina on hingamispäev antud kõigile, kes Kristuse kaudu ühinevad Jumala Iisraeliga.” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 288, 289.

Mida praktilist saad sa teha, et lubada Jumala väel sind pühitseda? See tähendab, milliseid igapäevaseid valikuid teed, mis kas aitavad või takistavad seda loovat protsessi sinus?

Edasiseks uurimiseks: “Suure võitluse algusest saadik on Saatana eesmärgiks olnud Jumala käskude kummutamine. Selle eesmärgi nimel alustas ta mässu Looja vastu. Siis, kui ta heideti taevast välja, jätkas ta võitlust maa peal. Tema püsivaks eesmärgiks on olnud inimeste petmine ja Jumala käsuõpetuse teotamine. Jumala käsuõpetust teotada on võimalik kas kogu käsuõpetuse äraheitmisega või ühe eeskirja kõrvaldamisega – tulemus on kokkuvõttes sama. See, kes eksib “ühe vastu”, näitab põlgust kogu käsuõpetuse vastu; tema mõju ja eeskuju soodustab üleastumist; ta saab “süüdlaseks kõigi vastu” (Jk 2:10).” – Ellen G. White, *Suur võitlus*, lk 582.

Küsimused aruteluks:

1. Vaata reedeses osas oleva Ellen G. White'i tsitaadi seletust õppetükiraamatu sissejuhatavast osast. Kuidas aitab hingamispäev ja see, mida kristlaskonnas hingamispäevaga on tehtud, mõista meil Saatana rünna-kut Jumala käsu vastu?

2. Järgmistes salmides (Mk 3:2; Lk 13:14; Jh 5:18; 9:16) süüdistatakse Jeesust hingamispäevast üleastumises. Vaata veelkord 2Ms 20:8–11 ja anna hinnang selle süüdistuse väärtusele. Mida ütled neile, kelle väitel tõestavad need kirjakohtad, et Jeesus astus üle hingamispäevast?

3. Vaadake klassis läbi vastused teisipäevase osa viimasele küsimusele. Mille tegemiseks, mida te teistel nädalapäevadel maisete kohustuste tõttu teha ei saaks, annab hingamispäev teile vaba võimaluse?

4. Lase silme eest läbi oma hingamispäeva kogemus. Kas sinu jaoks on hingamispäev vabaduse, hingamise ja vabaks saamise päev või on see igavlemise, millessegi surutud olemise ja pinge päev? Kuidas õppida hingamispäevast rõõmu tundma, seda meeldivaks tegema, nagu meile selles salmis on öeldud: “Kui sa hingamispäeval seisatud ega tee mu pühal päeval, mis sulle meeldib, kui sa nimetad hingamispäeva rõõmuks ja Issanda püha päeva austusväärseks ning austad seda ega tee, mis sulle meeldib, ei otsi omakasu ega kõnele tühje sõnu” (Js 58:13)?

Heade uudiste edastamine

Olen teinud palju sellist, mille üle ma uhkust ei tunne. Kuigi mu ema ei käinud otse üheski koguduses, palvetas ta minu pärast. Tema palvete pärast kandis Jumal minu elu eest hoolt. Olin sõjaväeteenistuses, kui ma esimest korda tundsin, et Jumala ligiolu juhtis mind. Hakkasin külastama erinevaid kirikuid – suurtest mõjuvõimsatest kuni mõne päris väikese ja kummaliseni välja.

Ühel päeval, kui ma Bulgaaria pealinnas mööda tänavat sammusin, märkasin teeviita kirikusse, millest ma kunagi kuulnud polnud. Tundsin, et Issand suunas mind sinnapoole, niisiis astusin sisse ja istusin maha, et pastori jutlust kuulata. Tegemist oli adventkogudusega. Koguduseliikmete soe tervitus liigutas mu südant. Pärast jumalateenistust hakkasin Piiblit lugema.

Käisin ühel ja teisel korral adventkoguduses, kuid tarvitasin veel ka alkoholi ning käisin diskodel. Ühel päeval, mil olin purjus, sõitsin teisele autole otsa ja mind võeti vahi alla. Mõistsin, et alkohol viib mu vanglasse – või veel millegi hullemani –, ja jätsin joomise maha.

Palusin, et adventkoguduse pastor seletaks mulle Piiblit ning aasta hiljem mind ristiti.

Ühel päeval kutsusid kaks koguduseliiget mind külla ühele mehele, keda nad teadsid. Sain teada, et see mees, Siimon, oli maffia endine ninamees. Ta oli alkohoolik ja halvatud. Mehed tutvustasid mind Siimonile oma sõbrana ja endise alkohoolikuna. Siimon elavnes ja hakkas mind selliste küsimustega pommitama, nagu: kuidas Jumal mind enda ja adventkiriku juurde juhtis ja kuidas Ta mind alkoholismist päästis. Enne lahkumist jätsin talle mõned raamatukesed lugeda.

Kaks nädalat hiljem külastasin Siimonit jälle, seekord üksinda. Siimon oli lugenud talle antud kahte raamatut ja hakanud lugema Piiblit. Ta küsis ja küsis minult küsimusi ega tahtnud mind minema lasta. Pakkusin välja, et hakame koos Piiblit uurima.

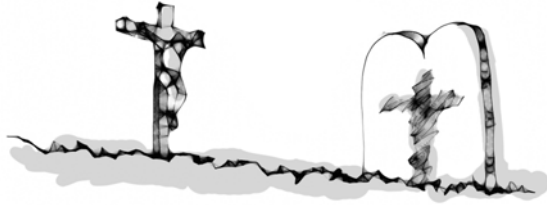
See polnud küll loogiline, aga alustasin Taanieli 2. peatükiga. Sain teada, et Siimon tundis päris hästi ajalugu ja neid maid, millest Taanieli raamat rääkis. Õppimine vaimustas teda ning hiljem jutustas ta mulle, et uuris mu märkmeid ja ajalugu poole kolmeni öösel. "Ja kõik on paigas!" ütles ta üllatunult.

Siimon lõpetas purjutamise ja suitsetamise ning on halvatuses taastunud. Nüüd ei vaja ta enam ratastooli. Ta on andnud oma elu Jeesusale ja ootab ristimist.

Täna Jumalat oma ema palvete eest ja selle eest, et Ta nägi potentsiaali niisuguses alkohoolikus, kelle elu mitte kuhugi välja ei viinud. Täna ka, et annetate misjonitöö heaks, nii et kaasinimesed siin maailmas saavad teada, et imeline Päästja armastab neid.

Kamen Pavlov jagab oma usku kaasinimestega Lääne-Bulgaarias.

Kristuse surm ja seadus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 7:1–6; 8:5–8; Rm 7:7–13; Rm 4:15; Ap 13:38, 39; Gl 3:10.

Meelespeetav tekst: “Samamoodi, mu sõbrad, olete te surnud seadusele Kristuse ihu kaudu, nii et võiksite kuuluda teisele, Temale, kes on üles äratatud surnuist selleks, et me võiksimme kanda vilja Jumalale” (Rm 7:4, NRSV).

Üks naine sõidab autoga lubatust kiiremini. Äkki näeb ta tahavaatepeeglist politseiauto punast ja sinist vilkuvat tuld ning kuuleb tuttavat sireeni. Ta juhib auto teeservale, haarab rahatasku ja võtab välja juhiloa. Politseinik astub naise auto juurde, võtab tema juhiloa ja läheb politseiautosse.

Naine arutleb endamisi, kui suur trahv tuleb (ta ületas ju kiirust); samuti muretseb ta sellepärast, kuidas ta selle ära suudab maksta. Mõni minut hiljem tuleb politseinik uuesti ja ütleb: “Olgu pealegi, preili, me teeme nii – selleks, et teil enam ei tuleks seista silmitsi trahvilöögiga, tühistame seaduse. Nüüdsest peale ei ole teil vaja kiiruse ületamise pärast muret tunda.”

Nii kentsakas kui see jutt ka on, pole see kentsakam kui teoloogia, mis õpetab, et pärast seda, kui Jeesus suri, tühistati seadus, kümme käsku.

Sellel nädalal vaatleme Jeesuse surma ja seda, mismoodi Ta surm seadusesse puutub.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 10. maiks.

Uuri hoolikalt Rm 7:1–6 ja võta kokku nii hästi, kui suudad, see, mida Paulus ütleb. Loe hoolikalt, pidades samal ajal silmas teisi seadusest kõnelevaid kirjakohti Piiblis.

Kuigi mõned Piibli tõlked ei tõlgi esimest salmi päris täpselt, lastes mõista, et seadusega ollakse seotud surmani, ütleb täht-täheline tõlge, et “iga elav isik on seaduse valitsemise all”. Rõhk on elamisel, mitte suremisel.

Näide abielust toob esile tõsiasja, et iga abielus inimene, kellel on intiimsuhe kellegi teisega peale oma abikaasa, on astunud seadusest üle ning on süüdi abielurikkumises. Alles juhul, kui tema abikaasa sureb, võib inimene astuda suhtesse teise isikuga ilma seadusest üle astumata.

Mõned väidavad ka, et see kirjakoht näitab seaduse surma; tegelikult näitab see inimese surma seadusele Kristuse ihu kaudu (Rm 7:4). Rm 6:6 kohaselt on “vana mina” selleks osaks inimesest, mis sureb. Kui inimene on üheskoos vana minaga, mõistab seadus inimese hukka ning ta on seega haletsusväärse suhte lõksus (Rm 7:9–11, 24). Pärast seda, kui vana mina sureb, on inimene vaba astuma suhtesse teisega – ülestõusnud Kristusega (Rm 7:4).

Paulus ütleb siis, et kuna seadus/käsk on siduv iga elava inimese jaoks, peab Jumala seadus valitsema ka uues liidus. Tõsiasi aga, et usklik on nüüd abielus Kristusega, tähendab seda, et seadus ei ole enam hukkamõistmise vahend; usklik on Jeesuses vaba seaduse hukkamõistust sellepärast, et ta on kaetud Jeesuse õigusega.

Paulus ei väida, et kümme käsku, mis määratlevad pattu, on nüüd tühistatud; seda öeldes satuks ta vägagi vastuollu Piibliga, sealhulgas omaenda kirjutistega. Seevastu räägib ta inimese ja seaduse uuest suhtest, mis toimib usu kaudu Jeesusesse. Seadus on endiselt siduv; lugu on aga nii, et seadus ei hoia enam hukkamõistu haardes kedagi, kes usub Jeesusesse, Temasse, kes suri enese minale ja patule – ei hoia sellepärast, et ta kuulub nüüd “teisele”, Jeesusele.

Paulus kinnitab kristlasele, et “nii ei ole nüüd enam mingit hukkamõistmist neile, kes on Kristuses Jeesuses. Sest elu Vaimu seadus Kristuses Jeesuses on vabastanud su patu ja surma seadusest” (Rm 8:1, 2). Juhul, kui loeme neid salme lahus nende otsesest kaastekstist, võiks näida, et Paulus viitab kahele vastakale seadusele: elu seadusele ning patu ja surma seadusele. Vahe pole aga seaduses, vaid isikus – tema olus enne ja pärast Kristuse vastuvõtmist.

Mismoodi illustreerib Pauluse arutluskäik Rm 7:7–13 seaduse osatähtsust?

Seaduse funktsioon oleneb isikust, kellega see seotud on. Näiteks võib üks ja sama nuga olla kirurgi käes tervist toovaks vahendiks, aga mõrtsuka käes tapariistaks. Samamoodi suhestub varas, kes astub seadusest üle ja näppab kellegi rahakoti, seadusega teistmoodi kui inimene (rahakoti omanik), kelle kaitsmiseks seadus loodi. Seadust kui sellist saab mõnikord nimetada “pühaks, õigeks ja heaks” (Rm 7:12), teinekord aga “patu ja surma seaduseks” (Rm 8:2). Samamoodi aga nagu Jumala õiglase kättemaksu tõttu ei lakka Jumal olemast armastav Jumal, ei muuda seadust patuseks seaduse funktsioon osutada patule ja surmale.

Rm 8:5–8 kohaselt on seadus “patu ja surma” tööriist nende jaoks, kes “elavad loomuse järgi, mõtlevad lihalikke mõtteid” (Rm 8:5). Siinne kirjeldus räägib inimesest, kes on ikka veel abielus “vana minaga” ja kel ei olegi ilmselt soovi seda suhet katkestada ega lasta ennast ühendada ülestõusnud Kristusega. Sellise patuse liidu tulemusena leiab isik ennast Jumalaga ja Tema seadusega “vaenus” olevat, kuna tema ja Jumal on vastaspooltel (Rm 8:7).

Seejärel rõhutab Paulus, et “lihalikul mõtteviisil” on *võimatu* alistuda Jumala käsule või kasvõi Jumalale meeldida (Rm 8:7, 8). Endastmõistetavalt ei viita see Rm 7:13–25 kirjeldatud võitlevale inimesele, kuna selline inimene teenib Jumala seadust “mõistusega” (Rm 7:25). Paulus viitab ilmselt inimestele, kes “tõde hoiavad ülekohtu kammitsais” oma kurjusega (Rm 1:18). Just selliste Jumala ülemvõimu vastu mässajate jaoks saab seadus patu ja surma riistaks (Rm 2:12).

Missugune on sinu suhe seadusega siis, kui sa sellest üle astud?

Mis on seaduse funktsioon Rm 4:15; 5:13 ja 7:7 kohaselt? Mida ütleb Rm 7:8–11 seaduse tagajärje kohta inimesele, kes sellest üle astub?

Igal tööriistal on oma otstarve. Nii nagu võtit kasutatakse luku lahtitegemiseks ja nuga lõikamiseks, nii kasutatakse seadust selleks, et määratleda patt. Kui Jumala seadust ei oleks, siis ei oleks absoluutset meetodit, kuidas teada, millised tegevused on Temale vastuvõetavad, millised vastu võetamatud. Ja ehkki pattu ei saa olla seal, kus ei ole seadust, teeb Paulus selgeks, et seadus ei ole meelsasti patu partner: “Kas nüüd see hea on mulle saanud surmaks? Kindlasti mitte! Vaid patt, et ta oleks nähtav patuna, on toonud selle hea kaudu mulle surma, et patt ise saaks käsu kaudu üliväga patuseks” (Rm 7:13).

Mismoodi aitab äsjaloetud salm heita valgust 1Kr 15:54–58-le?

Eraldi loetuna näib 1Kr 15:54–58 reklaamivat negatiivset vaadet Jumala käsule. Pauluse mõte on aga selles, et seadus “võimendab” pattu ainult sellepärast, et seadus määratleb, mis on patt. Ja muidugi “patu palk on surm” (Rm 6:23). Kui seadust poleks olnud, ei oleks olnud surma, kuna olnuks võimatu pattu määratleda. 1Kr 15. peatükis on Pauluse eesmärgiks (mitte muuta seadust kurjaks vaimuks, vaid) esile tõsta seda, kuidas Jeesuse surma ja ülestõusmise kaudu võivad kõik, kes usuvad, kogeda võitu surma üle – surma üle, mis saabub käsust üleastumise tõttu.

Millal viimati keegi sinu vastu pattu tegi – see tähendab, millal oli viimane kord, kui keegi astus Jumala seadusest üle selliselt, et see sind kahjustas? Kuidas aitab selline kogemus meil mõista, miks on niivõrd väär väita, et Jumala seadus tehti ristil tühjaks?

Kuigi ühes mõttes – nagu nägime – “võimendab” seadus pattu, siis teisel viisil on seadus tegelikult tohutult võimetu. Kuidas saab üks ja sama vahend olla ühtaegu võimas ja võimetu?

Vahe on jälle inimeses, mitte seaduses. Inimest, kes leiab, et ta on patune, sunnib seadus tunnistama, et ta läheb Jumala tahtega vastuollu ning on seega surmateel. Oma patusust märkama hakates võib patune otsustada käia seaduse kirjatähe [kirja pandud seaduse] järgi. Tõsiasi aga, et ta on juba patustanud, on teinud temast surmale määratud isiku.

Loe Ap 13:38, 39; Rm 8:3 ja Gl 3:21. Mida räägivad need kirjakohad meile seadusest ja päästest?

Mõned inimesed usuvad, et seadusest tugevalt kinni hoidmine tagab pääste, kuid Piibel seda ei õpeta. Seadus *ütleb*, mis on patt (Rm 7:7); see ei *anna* pattu *andeks* (Gl 3:24). Siitpeale märgib Paulus ära, et seesama seadus, mis võimendab pattu, on ka “jõuetu” (Rm 8:3). See suudab patust veenda pattudes, kuid ei saa patust õigeks teha. Peegel saab näidata meile meie puudusi; kuid see ei saa neid korda teha. Ellen G. White kirjutas nii: “Seadus ei saa päästa neid, keda see hukka mõistab; see ei saa vabastada hukkujaid.” – *The Signs of the Times*, 10. november 1890.

Siis, kui tajume täiesti seaduse otstarvet, on lihtsam aru saada sellest, miks Jeesus sai inimkonna eest lepitushvriks. Jeesuse surm paigutas juba patused inimlapsed õigesse suhtesse Jumalaga ja Tema “püha, õige ja hea” seadusega (Rm 7:12). Samas näitas Tema surm meile ka seda, et käsupidamise kaudu on asjatu loota päästetud saada. Lõpuks, kui käsule kuulekas olemine saaks meid päästa, siis ei oleks Jeesusel olnud vaja meie eest surra. Tõsiasi, et Ta seda tegi, kõneleb sellest, et seaduskuulekus ei oleks saanud meid päästa. Me vajasime midagi palju mõjusamat.

Meile on ju ikka ja jälle töotatud väge kuuletuda Jumala seadusele. Miks siis ei piisa sellest kuulekusest meile pääste tagamiseks? Teatud mõttes ei peakski vastus olema väga keeruline. Vaata ennast ja oma käsupidamist. Juhul, kui sinu pääste oleneks sinu kuulekusest, kui palju lootust sul siis oleks?

Seaduse needus (Gl 3:10–14)

Mida räägivad järgmised salmid meile inimloomusest? Kuidas näeme selle tõe paikapidavust igal päeval? Ps 51:7; Js 64:5 ja Rm 3:23.

Kõigil inimolevustel (Kristus on erand) on üks kogemus – neid kõiki on nakatanud Aadama patt. Järelikult, inimene ei saa sünnipäraselt iial väita, et ta on täiesti õige. On mõned inimesed – nagu Eelija ja Eenok –, kes elasid Jumalale haruldaselt lähedasena, kuid mitte keegi ei ole olnud suuteline elama täiesti laitmatult. Just seda tõsiasja silmas pidades teatab Paulus: “Kuid kõik need, kes rajavad end Seaduse tegudele, on needuse all, sest on kirjutatud: “Neetud on igaüks, kes ei püsi kõiges, mis on kirjutatud Seaduse raamatusse, et ta seda täidaks.”” (Gl 3:10). Tõde on, et seadus nõuab täielikku ja lõplikku sarnasust ning see on ilmnunud ainult Jeesuses, ei kelleski teises!

Kuidas aitab Rm 6:23 määratleda, mida tähendab “seaduse needus”? Vaata ka 1Ms 2:17 ja Hs 18:4.

Igaüks on loomu poolest seaduse needuse all. Kuna seadusel ei ole veavaru, siis on inimesel võimatu oma tehtud pattu parandada. Järelikult, üksikisiku saatuseks on surm. Jaakobus maalib silme ette veel süngema pildi, kui ta tuletab meile meelde, et üleastumine seaduse ühest punktist on sama halb nagu üleastumine kõigist (Jk 2:10). Patu palk on surm ja surmal ei ole võrret (vähem surnud, rohkem surnud).

Kui tunnistame, et needuse all olivate seisukord on abitu, on kergem hinnata Jumala armastuse ulatust: “Ent Jumal teeb nähtavaks oma armastuse meie vastu sellega, et Kristus suri meie eest, kui me olime alles patused” (Rm 5:8). “Ent Kristus on meid Seaduse needusest lahti ostnud, kui ta sai needuseks meie eest” (Gl 3:13).

Mõtle pisut sellele, mida Paulus ütles: “Neetud on igaüks, kes toetub käsitegudele” (RSV). Seadus ei saa meid päästa; seega neetakse meid surmaga. Kuidas saab selle tõe omaks võtmine aidata paremini hinnata seda, mis meile Jeesuses antud on? Mismoodi saame sellist kallikspidamist oma elus väljendada? Vaata 1Jh 5:3.

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust *Ajastute igatsus* peatükki "See on lõpetatud!"

"Käsk nõuab õiglust – õiglast elu ja täiuslikku iseloomu, kuid seda inimesel ei ole. Ta ei suuda täita Jumala püha käsu nõudeid. Kristus tuli maailma inimesena, elas püha elu ja arendas välja täiusliku iseloomu. Neid pakub Ta vaba annina kõigile, kes tahavad Teda vastu võtta. Jumal arvestab sellise inimese elu asemele Kristuse elu. Nii saab inimene Jumala halastuse tõttu andeks senitehtud patud. Kuid veel enam – Kristus varustab inimest lapse Jumala iseloomujoontega. Ta kujundab inimese iseloomu jumaliku iseloomu sarnaseks, vaimuliku jõu ja ilu kantsiks. Nii täitub Kristusesse uskuva inimese elus käsu õigus. Jumal "on õige, ja teeb õigeks selle, kes on Jeesuse usust!" (Rm 3:26)." – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 762.

Kokkuvõtteks: Jeesuse surm näitas võimsalt Jumala Seaduse püsivust. Siis, kui meie esimesed esivanemad patustasid, võinuks Jumal oma seaduse tühistada ja kõrvaldada üleastumise karistuse. See aga oleks Maa elanike jaoks tähendanud õnnetut oleskelu seaduseta ühiskonnas. Jumal seevastu valis oma Poja saatmise meie Asemikuks; sellega võttis Ta endale patu õiglase karistuse, nagu seadus igalt inimeselt nõudis. Jeesuse surma tõttu on kogu inimsugu uues suhtes Jumalaga. See tähendab, et igaüks meist võib usu kaudu Jeesusesse saada oma patud andeks ja seista Jumala silmis täiuslikuna.

Küsimused aruteluks:

1. Paljud religioonid õpetavad, et inimese elu lõpul asetab Jumal ühele kaalukausile inimese head teod ja teisele halvad teod; need saavad määravaks, kuidas tasustada inimest pärastises elus. Mis on seesuguse mõttekäigu juures kohutavalt valesti?

2. Jeesus, Tema, kes oli Jumalaga üks, suri meie pattude eest. Juhul, kui mõtleme, et seaduskuulekus saab meie päästmisele midagi lisada, siis mida ütleb see Kristuse ohvri mõjususe kohta?

3. Millised põhjused näitavad veel, et mõte "pärast risti on Jumala seadus kehtetu" on vale? Mida peavad inimesed tegelikult silmas siis, kui nad nii ütlevad; tähendab, milline käsk nende meelest kehtetuks muutus?

Kümne-aastane Moses silmitses lennukiaknast üksisilmi suurt linna, mille kohal nad lendasid. Siin saab olema tema uus kodu. *Mismoodi on elada Ameerika Ühendriikides?* mõtles Moses. *Kas ma leian siin sõpru? Kas ma kunagi üldse suudan nende keelt rääkida?*

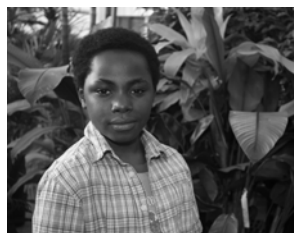
Niikaua, kui Moses mäletas, oli tema perekond elanud põgenikelaagrites; ühes ja teises laagris Kesk-Aafrikas. Tema koduks oli olnud kilepresent, mida hoidsid ülal kepid. Siis, kui sadas vihma, sai kõik märjaks, ning harva oli piisavalt palju toitu söömiseks ja puhast vett joomiseks.

Ühel päeval rääkis Moses isa perele: “Varsti läheme siit laagrist ära oma uude koju Ameerika Ühendriikides.”

Perekond jõudis uude koju ja seadis ennast korteris sisse. Esimesel päeval koolis tundis Moses ennast eksinuna. Ta ei suutnud leida oma klassituba ega osanud rääkida inglise keelt, et abi küsida. Lõpuks viis keegi ta tema klassi.

Moses õppis kõvasti ja suutis varsti rääkida nii palju inglise keelt, et ajada klassikaaslastega juttu. Ta hakkas oma uutele sõpradele rääkima, et Jeesus armastab neid. Mõned kuulasid teda, aga teised käisid temast kaarega mööda. Isa ja ema õppisid inglise keelt, et nad saaksid tööd leida. Kõik tundus nii raske. Neil oli tegemist, et leida toidupood ja kirik. Bussiga oli keeruline sõita senikaua, kuni nad keelt ei osanud. Pärast kuudepikkust keeleõppimist ja töö otsimist leidis isa tööd.

Siis, ühel päeval vaarus Moses isa korteriuksest sisse, näost verine, ja riidedki olid verised. “Mõned teismelised ei taha meid siin näha,” ütles isa. “Üks neist viskas mind kiviga.” Isa kaotas vigastatud silmast nägemise. Aga ta keeldus vihastamast. “Me ei tohi saada vihaseks siis, kui keegi meile haiget teeb. Meil tuleb neile andeks anda ja nende pärast palvetada.” Moses teadis, et tema isal oli õigus, aga ikkagi oli raske andeks anda noorukitele, kes isa vigaseks tegid.

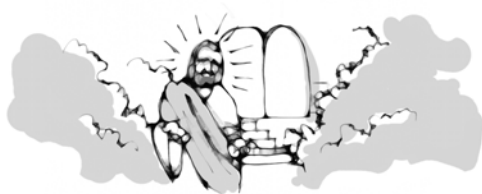
Perekond leidis teise koha, kus elada, ning koguduseliikmed aitavad tasuda laste õppemaksu, et nad saaksid õppida adventistide koolis.

Moses tahab saada pastoriks nagu oli tema vanaisa Aafrikas. Ta räägib Jumala armastusest kaasinimestele ja pakub neile võimalust õppida koos temaga Piiblit, et kaasinimesedki võiksid Jumala armastust tundma õppida. “Jumal on olnud meie perega raskete aegade jooksul,” ütleb ta. “Ta ei jäta meid kunagi maha.”

Äsjane kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetus aitab jõuda sõnumiga Jumala armastusest miljonite pagulasteni Põhja-Ameerikas.

Moses Ntekereze jagab usku Jumala armastusse Ameerika Ühendriikide põhjaosas, kus ta koos vanemate ja õde-vendadega elab.

Kristus, seaduse lõpp

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 5:12–21; 6:15–23; 7:13–25; 9:30–10:4; Gl 3:19–24.

Meespeetav tekst: “Sest Seaduse lõpp on Kristus, õiguseks igaühele, kes usub” (Rm 10:4).

Teada-tuntud ajakirjas oli üle terve lehekülje ulatuv pealkiri: “Saavuta surematus! (Me ei vea sind ninapidi.)” Ninapidi veeti küll selles mõttes, et reklaamtekst jätkas: “Selleks, et välja selgitada, kuidas jätta maha suuremeelne pärand, mis valmistab sinu nimel kingitusi igavesti, võta ühendust meie tasuta väljaandega.”

Kirjanikud, õpetlased, filosoofid ja teoloogid on aastatuhandete jooksul maadelnud surma probleemiga ja sellega, kuidas toimib surm meie elumõttega. Eelnev reklaam oli küll nutikas, kuid täiesti ebaõnnestunud sellest seisukohast, et see ei aidanud inimestel surelikkusega toime tulla.

Uus Testament aga on meile läbivalt näidanud, et ainus võimalus surematust saavutada on usu kaudu Jeesusesse (justkui vastandina käsupidamisele, kuigi meil tuleb käsku pidada). Tõsi mis tõsi, seaduskuulekus ei ole vastuolus armuga; vastupidi, oodatakse, et me armu saamise tulemusena käske peaksime.

Sellel nädalal jätkame käsu ja armu käsitlemist.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 17. maiks.

Kus pattu on külluses (Rm 5:12–21)

Kuigi seadus näitab meile pattu, on see jõuetu meid päästma. Just see sama jõuetus näitab meile vajadust Jeesuse järele, kes on meie patu ainus lahendus.

Loe Rm 5:12–21. Mismoodi avaldatakse neis salmides sõnum Jumala armust?

Pane selles kirjakohas tähele jätkuvat seost patu ja surma vahel. Ikka ja jälle kerkivad need kaks omavahelises seongus esile. Just seetõttu, et Jumala seadusest üleastumine – patt – viib surma.

Loe nüüd Rm 5:20. Siis, kui seadus “tuli kõrvalt sisse”, suurenes patt selles mõttes, et seadus kirjeldas selgesti, mis oli patt. Selle asemel aga, et esitada patu olemuslikku tagajärge, milleks on surm, ütleb Paulus nii: “Ent kus patt on suurenenud, seal on ka arm saanud ülirohkeks”. Ütleme siis nii: vaatamata sellele, kui halb on patt, piisab Jumala armust selle katmiseks nende jaoks, kes Tema töotuste külge usus klammerduvad.

Mõjustatuna 1Jh 3:4 *King James Versioni* tõlkest (“patt on seaduserikumine”), kitsendavad paljud patu üksnes kümnest käsust üleastumiseks. Sõna-sõnalisem tõlge ütleks, et “patt on seadusetus/seadusevastasus (*anomia*)”. Mis iganes läheb vastuollu Jumala põhimõtetega, on patt. Järelikult, kuigi kümme käsku polnud vormiliselt veel avaldatud siis, kui Aadam keelatud vilja söi, astus ta Jumala käsust üle (1Ms 2:17) ja oli järelikult süüdi patus. Aadama patu tõttu on see surma needus tõepoolest mõjustanud kogu inimkonda (Rm 5:12, 17, 21).

Vastupidiselt Aadama ustavusetusele tõi Jeesuse kuulekus Jumala seadusele kaasa igavese elu lootuse. Jeesust kiusati küll, kuid Ta ei andnud patule järele (Hb 4:15). Kirjas roomlastele tõstab Paulus esile Jeesuse õige sõnakuulmise, mis on kaasa toonud igavese elu (Rm 5:18–21) neile, kes selle vastu võtavad. Teise Aadamana pidas Jeesus seadust täielikult ja murdis surma needuse. Tema õigus võib nüüd saada uskliku omaks. Esimese Aadama patu pärijana surma mõistetud inimene võib nüüd vastu võtta elu anni, võttes omaks teise Aadama, Jeesuse, õiguse.

Kristlase jaoks on üheks kõige raskemini taibatavaks käsitleseks käsu jätkuv osakaal armu läbi päästetud inimese elus. Kui usklik saavutab õiguse Jeesuse elu ja surma külluse omaksvõtmisega, siis miks on ikkagi vaja käsku pidada? See küsimus annab veel ühe võimaluse korrata juhtmõtet: *iialgi* polnud seadus mõeldud päästet tooma; seaduse ülesandeks (pärast pattulangemist) oli selgitada, mis on patt. Rist ju ei eita inimese jaoks vajadust Jumala seadust täita, samamoodi nagu inimene, kellele kiiruseületamine liikluses on andeks antud, ei või nüüdsest jätkata kiiruse ületamist.

Arm all elatav elu – mida see Rm 6:12, 15–23 põhjal tähendab? Vaata eriti Rm 6:12, 15, 17.

Arm ja käsk ei ole vastandid; need ei eita teineteist. Need on hoopis tugevalt seotud. Kuna *käsk* ei saa meid päästa, näitab see meile, miks vajame *armu*. Arm ei vastandu seadusele, vaid surmale. Meie probleemiks ei ole käsk kui selline, vaid igavene surm, mis tuleneb käsust üleastumisest.

Paulus manitseb kristlasi olema hoolikad selles, et nad ei kasutaks töötatud armuandi patu vabandamiseks (Rm 6:12, 15). Kuna käsu abil selgitatakse, mis on patt, siis tegelikult ütleb Paulus kristlastele (paludes, et nad pattu ei teeks) nii: *pidage käsku, kuuletuge korraldustele!*

“Paulus oli alati ülistanud jumalikku käsku. Ta oli näidanud, et käsul ei ole väge päästa inimesi sõnakuulmatuse karistusest. Üleastujad peavad pöörduma oma pattudest ning alandama end Jumala ees, kelle õiglase viha nad on käsust üle astudes enda peale tõmmanud, kuid nad peavad ka uskuma Kristuse veresse kui ainsasse andestuse vahendisse.” – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 393.

Miks on väga kerge takerduda vigasesse loogikasse, mis ütleb, et kuna käsk meid ei päästa, ei ole meil enam tarvis sellele kuuletuda?

Oh mind õnnetus inimest! (Rm 7:21–25)

Loe Rm 7:13–25. Kuidas neid salme mõista? Kas Paulus räägib pöördumata inimesest või on kirjeldatud kogemus uskutulnud inimese oma? Millega sa oma vastust põhjendad?

Juhul, kui sa ei teadnud täpselt, kellele need salmid osutavad, pole sina ainus. Ka teoloogid on sajandeid selle küsimusega heidelnud. Inimene, keda siin kirjeldatakse, on inimene, kes tunneb heameelt Jumala käsust (vaevalt, et mitteusklik seda teeks), kuid keda ometi näib orjastavat patt (mis peaks arusaamatu olema, kuna kristlastele töötatakse pattu võitvat väge). Koguteos *Piibli kommentaarid* ütleb pärast mõlemapoolsete argumentide ülevaatamist nii: “Pauluse peamine siht selles lõigus näib olevat näidata seost seaduse, evangeeliumi ja selle isiku vahel, kes päästeks ettevalmistumisel on saanud teadlikuks tõsistest võitlustest patu vastu. Pauluse sõnum on see, et ehkki seadus võib seda võitlust tagant tõugata ja intensiivistada, saab võidu ja vabanemise tuua ainult Jeesuse Kristuse evangeelium.” – *Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud*, 6. kd, lk 554.

Ükskõik kuidas me neid salme vaatame, peame alati meeles pidama, et inimene, kes võitleb patuga, suudab ikkagi langetada õigeid valikuid. Juhul, kui tegu ei oleks sellega, oleksid sisutud kõik Pauluse (ja ka teiste) esitatud töötused patu üle saadavast jõust. Pealegi algab patt sageli (nagu Mt 5. ptk näitab) enne teo sooritamist. Järelikult teeb inimene seaduse vastu lihtsalt sellega, et mõtleb midagi patust. Tavaliselt tuleneb seesugusest reaalsusest küll meeleheide. Rm 7. ptk kontekstis aga võib selline isik olla abitu, kuid ta ei ole lootusetu. Sest inimese jaoks, kes elab Vaimus, tuletab alati olemas olev seadus pidevalt meelde, et vabanemine hukkamõistust tuleb Jeesuselt (Rm 7:24 – 8:2).

Loe veelkord üle tänased salmid. Kui paralleelsed on need sinu Issandaga käimise kogemusega? Kuidas saad võitlusele vaatamata kogeda lootust, mida Paulus siin kõigest hoolimata väljendab?

Käesoleva õppetunni pealkiri pärineb Rm 10:4 – “Seaduse lõpp on Kristus”. Paljud, kes juba ette on negatiivselt häälestatud käsu suhtes, tõlgendavad seda salmi automaatselt nii: “Kristus võttis seaduse kasutusest maha”. Selline käsitus läheb aga vastuollu paljude viidetega käsu jätkuvalle tähtsusele, mida leidub nii Pauluse kirjas roomlastele kui ka Uue Testamendi teistes osades.

Loe Rm 9:30 – 10:4. Kuidas selgitab Paulus siin seda, mismoodi saadakse pääste usu kaudu, mitte seaduse kaudu?

Nii nagu roomlastele kirjutatud kirja muudes kohtades, on Pauluse eesmärk neis salmides näidata õiguse tõelist allikat. Seadus on [Kristuse] õiguse indikaator, kuid see on võimetu tegema inimest õigeks. Siit visandab Paulus meie ette näiva mõistusevastasuse: rahvad (paganad), kes õigust isegi mitte ei taotlenud, said õiguse, samas kui Iisrael, kes püüdis õiget seadust pidada, ei saanud õigust. Paulus ei lülita juute õigusest välja, samuti ei arva ta, et iga mittejuut on õige. Ta ütleb lihtsalt seda, et seadus ei too patusele õigust, olgu ta juut või pagan.

Paljud juudid janunesid siiralt õiguse järele, kuid nende otsiskelu oli asjatu (Rm 10:2). Nad olid innukad Jumalat teenima, aga tahtsid seda teha oma tingimuste järgi. Nad olid võtnud Jumala ilmutatud vahendi (seaduse) ja vahetanud selle ära oma pääste Allikaga. Seadus on küll väga hea, kuid sellest ei piisa inimese päästmiseks. Tõsiasi on, et seadus toob valge ette isiku patuse, mitte ei tee seda isikut õigeks; see avardab vajadust õiguse järele. Just seepärast nimetab Paulus Kristust seaduse “lõpuks”. Ta ei ole “lõpp” selles mõttes, et lõpetaks seaduse, vaid Ta on seaduse “lõppsiht” – Tema, kellele seadus osutab. Seadus juhib inimese Kristuse juurde, kui kahetsev patune ootab Temalt päästet. Seadus tuletab kõikidele kristlastele meelde, et Kristus on meie õigus (Rm 10:4).

Inimesed, kes võtavad käsku tõsiselt, on alati käsumeelsuse ohus, “omaenda õiguse” rajamise ohus. Kuidas saame vaadata ette, et me ei langeks väga peenesse lõksu siis, kui püüame kuuletuda Jumala seadusele?

Sarnaselt kirjaga roomlastele on Paulus hoolikas määrama kirjas gaalatlastele kindlaks tõsiasja, et seadus selgitab, mis on patt, ega tee inimest õigeks (Gl 3:19, 21).

Loe Gl 3:23, 24. Millist kujundit kasutab Paulus selleks, et kirjeldada seaduse lõppsihti? Mida see kujund sinu meelest tähendab?

Erinevates tõlgetes kasutatakse 24. salmis seaduse kohta muuhulgas sõnu “koolijuhataja”, “kubjas”, “koduõpetaja” ja “hooldaja”. Vastav kreeka keelne sõna osutas orjale, kelle võttis ametisse jõukas kodanik, et ori kasvataks tema poega. Sellise koduõpetaja kohustus oli tagada, et perepoeg õpiks enesedistsipliini. Ehkki koduõpetaja oli ori, volitati teda tegema seda, mis vaja, et hoida poeg õigel teel, ka siis, kui kõne alla võis tulla füüsiline karistamine. Kui poeg jõudis meheikka, ei olnud koduõpetajal tema üle enam voli.

Mis sa arvad (koduõpetaja rolli selgitamise valgelt), mis on käsu eesmärk kellegi jaoks, kes on omaks võtnud pääste Kristuses?

Ehkki koduõpetajal ei olnud täiskasvanud poja üle enam voli, loodeti, et õppetunnid, mida poeg oli õppinud, võimaldasid tal teha küpseid otsuseid. Samamoodi on kristlasega – kui ta ei ole enam käsu hukkamõistva võimu all (nagu isik, kes on jõudnud küpsesse ikka), oodatakse temalt, et ta kontrolliks oma tegevust seaduse põhimõtetele vastavalt.

Lisaks koduõpetaja rollile toimus seadus ka hooldajana, kaitstes usklikku “enne usu tulekut” (Gl 3:23). Siin näeme jälle, et Kristus on seaduse “lõpp”, lõppsiht. Paulus teeb selle mõtte selgeks siis, kui ütleb, et seadus tõi meid Kristuse juurde, nii “et me saaksime õigeks usust” (24.s).

Loe hoolikalt Gl 3:21. Mis seal öeldust peaks igaveseks lõpu tegema iga sugusele mõttele, et me võime saada päästetud kuulekuse tõttu seadusele? Miks on siinöeldu väga hea uudis? Jaga oma vastust hingamispäeval klassis.

Edasiseks uurimiseks: “Käsk näitab meile pattu, ning paneb meid tundma vajadust Kristuse järele ja põgenema Tema juurde andestuse ja rahu saamiseks, kahetsedes Jumala ees ja uskudes meie Issandasse Jeesusesse Kristusesse...”

Kümmet käsku kui seadust ei tuleks vaadata niivõrd keelavast küljest, kuivõrd armu poolelt. Selle keelud on kuulekuse korral kindlaks õnnelikkuse tagatiseks. Olles selle Kristuses vastu võtnud, tegutseb see meis iseloomu puhastamisel ning toob meile igaveste aegade jooksul rõõmu. Kuuleka jaoks on see kaitsemüür. Näeme selles Jumala headust, kes inimestele õiguse muutmatute põhimõtete ilmutamise kaudu püüab inimesi kaitsta kurja eest, mille põhjustaks üleastumine.” – Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 1. raamat, lk-d 234, 235.

Küsimused aruteluks:

1. Rääkige klassis imelisest lootusest, mida sisaldab Gl 3:21. Kuidas on armu evangeelium siin väga selgesti esitatud? Miks peaks see salm olema käsumeelsusele täielikuks vastumürgiks?
2. Nende jaoks, kes nimetavad ennast Jumala lasteks, ei ole jumalakartlikult elamine lihtsalt üks valik. Paljud heade kavatsustega inimesed rõhutavad vajadust saavutada “täiuslikkus” juhul, kui tahame jumalariiki siseneda. Kahjuks aga need, kes võtavad omaks seesuguse õpetuse, reklaamivad päästevõtmena liigset enesekindlust, kuid ignoreerivad patuse inimloomuse reaalsust. Inimestel tuleb elada päritud kalduvustega patule ja neid pommitavad pidevalt kiusatused. Veelgi rohkem muret tekitab selliste inimeste araks muutumine, kes vaatavad pidevalt enesele (justkui pääsemise baromeetritele) ja sellele, kui hästi neil õnnestub. Kes meist võiks Jumala ja Tema käsu pühadusega võrreldes mõõdu välja anda? Kuidas peaksime siis, püüdes elada jumalakartlikku ja ustavat elu, olema ettevaatlikud, et me ei takerduks ühtegi teoloogiasse, mis paneb päästelootuse ükskõik millele muule, mitte aga meid katvale Kristuse õigusele?
3. Mis on seaduse lõppsiht?

Toogii võit

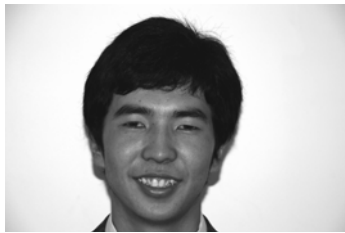
Sõbrad kutsuvad mind Toogiiiks. Ma elan Mongoolia pealinnas. Meie pere ei ole kristlik, niisiis kasvasin üles ilma, et oleksin Jeesusest kuigi palju teadnud. Ühel päeval andis vanaema sõber vanaemale kutse adventistide koguduse korraldatavatele kuulutuskoosolekutele, kus kõnelesid misjonärid. Vanaema andis kutse edasi minu tädile, kes palus mind endaga nendele koosolekutele kaasa. Mind tegelikult ei huvitanud see asi, kuid lugupidamisest tädi vastu ma läksin. Ja uudishimu oli ka – näha kristlasi.

Üllatus küll, aga ma nautisin seda koosolekut. Inimesed olid sõbralikud ja pastor rääkis Jumala riigist. Otsustasin tulla veel teinegi kord kirikusse. Ei läinud kaua aega, kui ma palusin ennast koguduseliikmeks võtta.

Olen oma perest ainuke usklik ja see tekitab mulle mõningaid probleeme. Minu isa püüab mind kirikust eemal hoida sellega, et varub mulle töid, mida hingamispäeval teha. Ema aga lubab mul kirikusse minna, sest ta on kuulnud, et Jeesus ja Tema õpetused on head.

Minu sõbrad narrisid mind sellepärast, et ma kristlaseks sain, ja ma tundsin ennast seltskonnast väljatõugatuna. Mõned neist avaldasid mulle halba mõju, aga siis, kui ma kristlaseks sain, lõpetasin neist sõltumise. Mõned lapsed mõtlesid, et kui ma olin juba enne kristlaseks saamist halb, siis pärast kristlaseks saamist muutun veel hullemaks. Ma ei teadnud, kuidas neile selgitada, mida ma usun. Mongoolias ei ole kuigi palju adventiste, seepärast tundsin ennast üksildasena.

Pastor kutsus mind sel suvel laagrikoosolekule. See oli nii põnev! Ma sain palju uusi sõpru ning meil oli tore koos liikumismänge mängida ja Jumalat tundma õppida. See oli vahva kogemus. Kristlastest noortega koos olemine on aidanud mind usus küpseda.

Olin uje ega rääkinud varem kuigi palju, kuid ma õpin inimeste ees rääkima ja ennast väljendama. Kristus ja minu uued kirikusõbrad on mulle julgust sisendanud. Nüüd suudan inimestega vabalt vestelda ja ennast paremini väljendada. Klassikaaslased näevad minus muutusi ja siis nad taipavad, et Jumal on minu elus muutuse esile toonud ning et kristlus ei ole halb.

Raske on olla ainus usklik oma peres, aga sõbrad, keda kirikus olen saanud, on justkui mu perekond. Nad aitavad mind jääda Jumalale ustavaks, siis kui tunnen ennast nõrgana. Olen eriti tänulik noortetöö eest, mida kogudus teeb. See noorte laagripaik rajati osalt möödunud kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetuse eest. Täname, et te kannate hoolt.

Munkhtogtokh Nyamdavaa on teismeline, kes elab Ulaanbaataris, Mongoolias..

Jumala käsk ja Kristuse käsk

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Mt 19:16–22; Jh 13:34, 35; Gl 6:1–5; Ap 17:31; Jh 5:30.

Meelespeetav tekst: “Kui te peate minu kāske, siis te jääte minu armastusse, nõnda nagu mina olen pidanud oma Isa kāske ja jään tema armastusse” (Jh 15:10).

Enamikus riikidest on olemas seaduste hierarhia. Esimesel kohal on seadused, mida annab välja riigi valitsus ja need on kohustuslikud kõigi selles riigis elavate inimeste jaoks. Seejärel on maakonna tasemel seadused, mis käivad teatud piirkondade elanike kohta. Lõpuks on kohaliku omavalitsuse seadused. Ehkki riigi igal allüksusel lubatakse luua seadusi, mis kehtivad vastavale tarbijaskonnale, ei või keegi teha sellist seadust, mis on vastuolus riigiseadusega. Ja kuigi olukorrad võivad ette kirjutada, et üht või teist seadust tuleks rakendada teistmoodi, ei või lisandus hálbi-da seaduse üldisest vaimust.

Universumi Ülemjuhatajana on Looja-Jumal kehtestanud seadused kogu loodu jaoks. Kui Jeesus Kristus vabatahtlikult teisendus – sai inime-seks –, pühendus Ta oma Isale (Fl 2:5–11) ja kuuletus Tema käskudele. Kõik, mida Jeesus õpetas, see vaatenurk, mille Ta seadusele andis, ja ka Tema “uus” käsk olid alati täielikus kooskõlas Jumala seadusega.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 24. maiks.

On neid, kes usuvad, et Moosese vahendusel Siinail antud kümme käsku kehtisid ainult iisraellaste jaoks enne risti ega ole uue lepingu armu ajajärgul enam siduvad. Teised õpetavad, et kristlased on vabad vanast seadusest, kuid ainult juudi päritolu seadustest, kristlaste omadest aga mitte, ja neist ustavalt kinni pidamist oodatakse endiselt. Nagu näinud oleme, ei anna ükski lõik Piiblis (kuna Piibel õpetab, et käsuteod ei saa kedagi päästa) inimesele luba Jumala käsust üle astuda. Kui keegi ka üle astub, volitab teda selleks patt. Piibel oleks jõhkvalt iseendaga vastuolus, kui ta seda lubaks.

Selles kontekstis tuletame meelde, et Jumal tegi oma lepingu tingimused Iisraelile teatavaks kivilaudadel, millele olid uurendatud käsud. Piibel aga sisaldab palju teisi käske, mis puudutavad üksikasju, mida dekaloogist ei märka. Jumala tahtmisest kõikehaaravat arusaamist otsides loendasid rabid kokku 613 Pühakirjas leiduvat seadust, mida nad kinnitasid kümne käsu juurde. Jeesus näib rabidest kaugemale minevat siis, kui Ta teatab, et Ta ei ole tulnud “Seadust või Prohveteid tühistama” (Mt 5:17). Kümnes käsus kokku võetuna sisaldab Jumala seadus kõiki jumalikke käske, mida Ta rääkis otse oma prohveteile või prohvetite kaudu.

Võrdle Mt 19:16–22 ja 22:34–40. Mida räägivad need salmid meile Jeesusest ja kümnest käsust?

Kuigi Jumal on oma sõnas avaldanud sadu käske, pakuvad kümme käsku aluspõhimõtteid, mida saab rakendada kõikide teiste seaduste kohta. Jeesus mainis noore valitsejaga rääkides kümnest käsust viit. Jumala käsu kohta leidub veel kokkusurutum kokkuvõtte 5Ms 6:5 ja 3Ms 19:18, kus öeldakse, et armasta Jumalat ja armasta oma kaasinimest. Jeesus kuulutas: “Neis kahes käsus on koos kogu Seadus ja Prohvetid” (Mt 22:40). Pealegi tegutsevad Jeesus ja Tema Isa ühise eesmärgi nimel, kui nad õhutavad Jumala loodud inimesi armastama nii, nagu neid on armastatud, ning seadusele kuulekas olemine paneb selle armastuse väljendamisele aluse.

Mis sinu elus näitab, et sa armastad Jumalat ja kaasinimest?

Pühakiri toob esile mitu näidet Jeesuse truudusest Jumala seadusele. Näiteks: kuigi Tema sõnad Lk 2:49 annavad mõista, et noorukina mõistis Ta oma isikupära (kui Tema maapealne ema väljendas valu, mida Tema eemalejäämine perekonnast põhjustas), läks Jeesus rahulikult koos oma vanematega ja “oli neile allaheitlik” (Lk 2:51). Ühel teisel juhul keeldus Jeesus kummardamast Saatana ette (kui viimane Teda kõrbes kiusas), sest kummardada tuli ainult Jumalat (Lk 4:8). Ning Tema hingamispäeva pidamise kohta on palju näiteid (näiteks Lk 4:16). Paulus kirjutab, et kogu Jeesuse elu oli kuuletumine Jumala tahtele (Fl 2:5–11) ning kiri heebrealastele ütleb, et kuigi Jeesust kiusati, ei teinud Ta kunagi pattu (Hb 4:15). Nii sai Ta öelda oma surma eel: “Mina olen pidanud oma Isa käsku ja jään tema armastusse” (Jh 15:10).

Loe Jh 13:34, 35. Mida Jeesus mõtles, kui Ta ütles, et tegemist oli “uue” käsuga?

Jeesus mõistis, et käskude pidamise ja armastuse vahel on seos. Kuigi me ei armasta rääkida armastuse “käsust”, võib öelda, et sõna otseses mõttes on kümme käsku selline käsk. Need näitavad meile, kuidas Jumal soovib, et me väljendaksime armastust Tema ja kaasinimeste vastu.

Jumal on armastus (1Jh 4:16) ja niimoodi jüngritele oma käsku esitades (Jh 13:34, 35) avardab Jeesus lihtsalt armastuse käsku, mis pärines Tema Isalt (Jh 3:16). Meil tuleb armastada nii, nagu Jeesus meid armastas, ja see on rohkem kui lihtsalt armastada kaasinimesi nagu iseennast.

“Kui Kristus neid sõnu lausus, ei suutnud jüngrid neid mõista. Pärast seda aga, kui nad olid olnud tunnistajaks Kristuse kannatustele, pärast Tema ristilöömist, ülestõusmist ja taevaminemist, pärast seda, kui Püha Vaim oli nelipühil nende peale langenud, oli neil selgem arusaamine Jumala armastusest ning selle armastuse olemusest, mis neil üksteise vastu pidi olema.” – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 547.

Loe tänase õppetüki valgelt 1Jh 3:16. Kuidas võime saada oma ellu sellise armastuse? Kuidas saame surra enese minale, et võiksime sellist armastust väljendada?

Vaata lähemalt 1Kr 9:19–23 viiteid seadusele. Mida Paulus siin ütleb? Miks on seadust nii tugevasti rõhutatud?

Jumala igatsus on, et kõik inimesed võtaksid vastu Tema igavese elu anni ning saaksid Tema igavese kuningriigi kodanikeks. 1Kr 9. peatükis avaldab Paulus oma meetodi, kuidas teha jumalariik inimestele kütkestavaks. Ta mõistab, et on olemas kultuuribarjäärid, mis takistavad inimestel langetamast otsust evangeeliumi kasuks. Paulus oli valmis kohanema nende inimgruppide kultuuriga, kellele ta tunnistas; kohanema sel ainsal eesmärgil, et näha neid päästetuna.

Pealegi on kõik, kes saavad osa jumalariigist, Tema seaduse alamad. Järelikult peavad Jumala töölised olema ka ühel joonel Jumala tahtega. Paulus lisab kohe, et kuigi ta kasutab uuenduslikke meetodeid inimesteni jõudmiseks, on ta alati hoolas jääma Jumala seaduse ettekirjutuste alla. Tema igatsus näha inimesi pääsemas ei luba tal kompromisse teha Jumala seadustega, mida ta neil täita palub. Ta võib kohanduda kultuuri seadustega, kuid ainult juhul, kui need ei ole vastuolus põhiseadusega. Printsip, mis tema meetodit juhib, on “Kristuse seadus” (1Kr 9:21).

Pauluse viidet “Kristuse seadusele” võime mõista ka meetodina, mida Kristus kasutas. See meetod põhines kõikide inimeste (mitte lihtsalt väheste väljavalitute) armastamisel. Paulus ei kavatse lasta Kristuse seadust paista alternatiivina Jumala seadusele. Need kaks tegutsevad käsikäes siis, kui armastusrikas Kristuse seadust tutvustatakse armastava Jumala seadusena armu kaudu päästetud inimestele. Tõsiasi on, et kogu see lõik, milles Paulus selgitab nii avatult kõike, mida ta on valmis kadunuteni jõudmiseks tegema, on täiuslik näide ennastohverdavast armastusest, mis saab avalikuks “Kristuse seaduses”.

Kui palju oled sa valmis salgama maha enese mina selleks, et viia Kristus kaasinimesteni? Kui palju enese mina oled sa juba maha salanud kaasinimesteni jõudmiseks? Kui palju sa täidad “Kristuse seadust”?

Avaldugu Jumala seadus siis kirjapandud dokumentides või looduses, iga taipamisvõimeline inimene saab sellest teada Jumala tahte (Rm 1:20; 2:12–16). Järelikult ei saa keegi väita, et ta pole teadlik Jumala põhinõudmistest. “Kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest” (Rm 3:23) ning seega määratud hävingule (Rm 6:23; Hs 18:4). Kuid kõik pole kadunud: igavese elu and (mis on saadaval Jeesuse Kristuse elu, surma ja ülestõusmise tõttu; Ef 2:8) on needuse hoopis vastupidiseks teinud.

Pauluse sõnade kohaselt peaks arm andma usklikule jõudu elada sõnakuulelikku elu (Rm 6:15; Ef 2:10; Tt 2:11–14), ehkki me alati (nagu me kõik vägagi hästi teame) ei ela nii sõnakuulelikult ja ustavalt kui peaksime.

Missugune on Gl 6:1–5 järgi üks võimalus “Kristuse seadust” ilmsiks teha?

Tähtis on meeles pidada, et igaüks on kiusatuse sihtmärk ja võib nõrkusehetkedel patule järele anda. Sellise äratundmise juures on vastutustundetud, kui inimene mõistab patustanud kaaskristlase hoobilt hukka. Isegi Jeesus, kes mitte kunagi pattu ei teinud, oli valmis aitama neid, keda patt oli võitnud. Ellen G. White kirjutab Jeesuse kohta nii: “Ta ei laitnud inimest nõrkuste pärast.” – *Ajastute igatsus*, lk 353. Paulus manitseb kristlasi pakkuma abi ennistamisel (Gl 6:1). Teisiti öeldes, inimest, kes on pattu teinud, tuleks julgustada elama jälle Jumala seaduse eeskirjade järgi.

Halastus juhib Kristuse seadust. Kui poleks olnud Tema ohvrisurma, siis poleks põhjust Jumala seadust pidada. Kuna aga Kristus on teinud igavese elu võimalikuks, on ustava jaoks olemas stiimul pärast nõrkusehetki uuesti Jumala seaduse pidamisega alustada. Kaasuslikud aga kasutagu Kristuse seadust vahendina, millega kahetsev patune viia tagasi Jumala armastusrikka seaduse areenile.

Mõtle mingile korrale, mil sina soperdasid ja sulle osutati armu, kuigi sa seda ei väärinud (see ju polekski olnud arm, kui sa oleksid seda väärinud). Kuidas tagada, et sul on saadud arm meeles järgmisel korral, kui kellelgi on vaja paluda sinu käest armu?

Kuigi Jumala seadus on halastuse seadus, kasutab Jumal seda lõpuks kohtu mõõdupuuna. Jumal on jätkuvalt pakkunud patustele võimalusi kahetseda ja töötada ustavust Talle, kuid saabub tund, mil kõlab hüüd: “Kes teeb ülekohut, tehku veel enam ülekohut, ning kes on rüve, saagu veelgi rüvedamaks! Õige tehku veel enam õigust ning püha pühitsegu ennast veel enam!” (Ilm 22:11). See teadaanne juhatab sisse lõpukohtu.

Ilm 14:7 esitab esimene ingel teadaande Jumala kohtu kohta, kuid mitmed teised kirjakohtad räägivad Kristuse kohtumõistmisest (näiteks Ap 17:31; 2Tm 4:1; 2Kr 5:10). Kuidas aitab Jh 5:30 meil mõista Jeesuse osa kohtus?

Ehkki Kristus pani kõrvale oma jumaliku olemuse, siis kui Ta sai inimeseks (Fl 2:5–11), oli Tal ikkagi eriline suhe Isaga. Siis, kui usujuhid süüdistasid Teda jumalapilkes, andis Ta süüdistajatele teada, et Jumal oli Teda volitanud täitma erilisi jumalikke ülesandeid (Jh 5:19–30), millest üks oli kohtumõistmine. Tõsiasi, et Kristus on määratud vastutavale kohale kohtus, teeb ilmseks Jumala halastuse. Kuna Kristus on saanud üheks inimkonnast, on Tema kohtumõistmine erapooletu. Olles tuttav inimkogemusega, ei mõista Kristus inimest ebaõiglaselt süüdi. Tegelikult annab Kristus mõista, et süüdimõistmine ei tule Temalt, vaid kahetsemata patune mõistab ennast ise süüdi siis, kui ta keeldub tähele panemast Jumala käske (Jh 12:48).

Paljudele on Jumala seaduse sisu tuttav, kuid nad ei tea, kuidas seadust pidada. Seadus ei ole kontroll-riba, mida kasutame selleks, et näha, kui lähedal me jumalariigile oleme; küll aga on see vahend, mis väljendab erinevaid armastuse põhimõtteid. Seaduse täitmine ei piirdu sellega, et kuuletume seadusele, võitmaks Jumala silmis isiklikult poolehoidu, vaid see annab igale kristlasele märku jagada Jumala armastust kellegagi, kes seda vajab. Kohtu mõõdupuuna mõõdab seadus armastuse taset, millega isik on armastanud Jumalat ja inimkonda. Kui Kristus on lõpukohtu eesistuja, kasutab Ta Jumala muutmatut armastuse seadust etalonina, mille järgi kohut mõista (Jk 2:12).

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust *Tunnistused kogudusele* 7. kd, lõike "Koguduse distsipliin" ja "Üksteist silmas pidades".

“Kandke üksteise koormaid, nõnda te täidate Kristuse seadust.” Siin seatakse meie ette jälle selgelt meie kohustus. Kuidas saavad end Kristuse järelkäijateks tunnistanud inimesed nii kergesti suhtuda neisse inspireeritud korraldustesse? ...

Me tunneme oma südant üsna pisut ning vähe taipame vajadust Jumala armu järele. Seepärast me ka rõõmustame nii vähe selle armsa kaastunde üle, mida Jeesus meie suhtes ilmutab ja mida meie peaksime ilmutama kaasinimestele. Peaksime meeles pidama, et meie vend on eksiv surelik nagu meiegi. Oletame, et vend on valvamatusel pärast kiusatusel alla jäänud ning vastupidiselt oma üldisele teguviisile teinud mõnedki vead; millist asjade käiku tuleks tema suhtes rakendada? Õpime Piibli ajaloost, et jumalamehed, kes tegid suurt ja head tööd, langesid tõsistesse pattudesse. Issand ei jätnud neid noomimata, kuid Ta ka ei heitnud oma sulaseid ära. Siis, kui nad kahetsesid, andis Ta neile lahkelt andeks ning ilmutas neile oma kohalolu ja töötas nende kaudu. Las vaesed, nõrgad surelikud mõtleavad selle üle, kui suur on nende oma vajadus Jumala ja oma vendade kaastunde ja kannatlikkuse järele. Olgu nad valvel selles, kuidas mõista kohut ja süüdistada kaasinimesi.” – Ellen G. White, *The Signs of the Times*, 25. jaanuar 1883.

Küsimused aruteluks:

1. Mõtiskle ülaltoodud *Signs of the Times*'i lõigu üle. Miks on väga tähtis, et anname armu neile, kes pattu langevad?
2. Mõtles mõnele hästituntud tegelasele Piiblist, kes pattu tegi, aga kellele Jumal sai andestada ja keda edaspidigi kasutada. Millised tähtsad õppetunnid on sellistes näidetes meie jaoks?
3. Mismoodi saame koguduse distsipliini maksma panna, aga samal ajal ilmutada armu ja halastust nende suhtes, kes pattu langesid? Miks peaksime nägema, et need kaks kontseptsiooni – distsipliin ja arm – ei vastandu teineteisele?

Jumalamees kavatseb

Rober ja nende pere elab Ida-Peruu ühes väikelinnas. Roberi naine Roxana hakkas külastama adventistide kogudust ja võttis abielupaari lapsed ka endaga kaasa. Naine kutsus sageli Roberit endaga kaasa, kuid mees ei olnud usust huvitatud.

Oma südames tundis Rober siiski, et tema elu ei olnud selline, nagu võinuks. Ta oli sageli purjus, aga pärast tundis end süüdlaslikult, et tema halvad harjumused ei olnud tema lastele heaks eeskujuks. Ta tahtis olla parem abikaasa ja isa, aga ta ei teadnud, kuidas.

Siis juhtus õnnetus, mis tema elu pea peale pööras.

“Olin purjus siis, kui kaotasin oma mootorratta üle kontrolli,” ütleb ta. “Kukkusin rängalt tänavasillutisele, sain koljuvigastuse ja murdsin mitu luud. Mind viidi teadvusetuna haiglasse. Kui ma lõpuks nii palju paranesin, et koju sain, luges Roxana mulle tundide viisi Piiblit ette ja rääkis, mida Jeesus tema jaoks tähendab. Mul oli palju aega, et oma elu ja Jumala üle mõelda. Ühel päeval ütlesin Roxanale, et tahan oma elu Jumalaga korda teha. Tahan Roxanaga seaduslikku abiellu astuda ja saada ristitud. Pastor ja üks lihtliige tulid koos meiega Piiblit õppima ning siis, kui saime valmis, ristiti meid koos.

“Enne, kui Kristuses ühendatud saime, oli meie elu kurb,” ütleb Roxana. “Aga nüüd me laulame ja palvetame ja loeme Piiblit koos ühise perekonnana. Oleme nii õnnelikud.”

Rober on uuesti tööd tegema hakanud, ja ta räägib kaastööliste vastleitud usust. “Kui on vähegi võimalust, siis räägin ma neile, mida Kristusest teada olen saanud,” ütleb ta. “Mul on väike arvuti ja ma kasutan seda, et näidata kaastööliste videosid Piibli ja Jumala kohta.” Rober räägib oma usust ka sugulastele. Kuigi nad ei ole adventistid, kuulavad nad teda, sest nad näevad tema elus toimunud muutusi. Jeesuse poolt esiletoodud muutuste nägemine Roberi elus paneb ka neid soovima end alla muutusi.

Kui Rober soovis varem, et ta osaleks aktiivsemalt pere-elus, siis nüüd on ta hakanud soovima, et ta oleks oma perele usu eeskujuks. “Vajame isasid, kes õpetaksid oma lapsi tundma Jeesust ja kõike seda, mille eest Tema seisab,” ütleb Rober. “See on kõige tähtsam asi, mida me lapsevanemadena teha saame.”

Roxana toetusel loodab Rober veel kooli minna ning õppida tervisekasvatust, et aidata inimestel elada tervislikumat elu. See on üks moodus, kuidas ta saaks olla tema ümber elavatele inimestele usu eeskujuks.

Meie misjoniannetused aitavad rajada kogudusi Peruu vaestes piirkondades ja kogu Lõuna-Ameerikas. Täname, et toetate misjonitööd annetustega, mida Jumalale annate.

Rober Aquino ja tema pere levitavad usku Kesk-Peruus.

Kristus, seadus ja evangeelium

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 7:7–12; 5Ms 30:15–20; Mt 7:24–27; Ap 10:34, 35; Jh 15:10; Ef 2:1.

Meelespeetav tekst: “Seadus on ju antud Moosese kaudu, arm ja tõde aga tulnud Jeesuse Kristuse kaudu” (Jh 1:17).

Sajand enne Kristust kirjutas rooma poeet Lucretius kuulsa poemi, mis oli unustusehõlmas kuni keskajani; poemi nimeks oli “Asjade olemus”. Kuigi Lucretiust süüdistati pahatihti ateismis, ei eitanud Lucretius oma poemis jumalate olemasolu; ta lihtsalt väitis, et oma vooruses olla jumalad ei huvitunud nood mitte millestki inimlikust.

Vastupidi sellele väidab Piibel, et on ainult üks Jumal ning Tema on tuluselt huvitatud sellest, mis siin toimub. Inimkonna suhtes avalduva tundeküllase huvi kaheks teadaandjaks on Tema seadus (mis juhendab, kuidas me elame) ja Tema arm (Tema vahend meid päästa, kuigi oleme sellest seadusest üle astunud). Ehkki seadust ja armu vastandatakse sageli teineteisele, on need lahutamatu seotud. Nende toimimismeetodid võivad olla erinevad, kuid üheskoos paljastavad nad, et õiglus võidutseb patu üle. Jumala seadus ja Tema armu avaldumised tunnistavad võimsalt sellest, kui väga Jumal inimkonda armastab ja meid oma igavesse riiki võtta soovib.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 31. maiks.

Loe Rm 7:7–12. Mida ütleb Paulus siin patu ja seaduse vahelise seose kohta? Miks ta lausa küsib “Kas seadus on patt?”

Pauluse jaoks on seadus ja patt nii lähedaselt seotud, et ta küsib retooriliselt: “Kas seadus on patt?” Vastus on muidugi, et ei ole; selle lõigu lõpul ütleb ta hoopiski nii: “Nõnda on siis Seadus püha ning käsk on püha, õige ja hea.” “Nõnda” näitab, et ta võtab oma arutluse kokku: seadus on kaugel sellest, et olla patt; seadus on tõesti püha ja hea.

See, mida Paulus siin ütleb, on võrreldav kuriteo ja kriminaalseaduse vahelise suhtega. Midagi on kriminaalne ainult juhul, kui seadus seda selleks nimetab. Sa võid ühes riigis millegi sellise pärast vangi minna, mis teises riigis on seaduslik. Põhjus: ühes riigis on seadus, mis keelab seda teha, teises sellist seadust pole. Tegu on üks ja sama, kuid tagajärgi on kaks, erinevad. Mis teeb vahe sisse? Seadus.

Oluline on ka meeles pidada, et kui miski on lubatud, ei muutu ta lihtsalt seetõttu veel heaks. Ameerika algusaegadel nõudis seadus, et inimesed annaksid põgenenud orjad peremeestele välja. Selline oli seadus; kuigi kaugeltki mitte õiglane. Jumala seaduse kohta me aga teame, et see peegeldab Tema armastavat iseloomu. Seepärast ütles Pauluski, et seadus on püha ja hea; mida muud see olla saakski, kui mõelda, kes selle lõi?

Mida tähelepanuväärset on käsus, mida Paulus kasutab Rm 7:7 selleks, et tõestada seaduse kohta öeldut? Miks ta kasutab just seda näidet, mitte aga näiteks “Sa ei tohi varastada!”?

Võib-olla kasutab Paulus just seda käsku (ja mitte mõnd teist), sest ei ole nii ilmne, et tegu on valega. Tõenäoliselt ei usu palju inimesi endamisi ja enda jaoks, et himustamine on vale. Tapmine, varastamine, jah – pole üldse vaja kümmet käskugi, et seda teada. Aga himustamine? Tegemist on väga hea näitega, toomaks esile, et seadus on ju see, mis meile näitab, mis on patt. Vastasel juhul poleks ta teadnudki, et himustamine on vale.

Iisraelile seaduse andmine oli eriline tegu. Just enne seda, kui Jumal andis Moosesele seaduse, meenutas Ta oma rahvale, et nad on “mulle preestrite kuningriigiks ja pühaks rahvaks” (2Ms 19:6). Kõigi rahvaste hulgas maa peal oli Iisrael see, kellele Jumal eriliselt oma seaduse ilmutas (Rm 9:4). Seadus ei olnud mõeldud inimestele koormaks, vaid vahendiks, mille abil sai valitud rahvas näidata rahvahulkadele Jumala valitsuse aluseks olevat moraalkoodeksit. Iisrael pidi olema Jumala kaastööline üleilmse evangeliseerimise ülesande täitmisel ning Jumala seadus pidi olema Jumala eestkõnelejate eraldusmärk.

Milline seos on 5Ms 30:15–20 põhjal seaduse ning Aabrahamile, lisakile ja Jaakobile antud töotuse vahel? Veelgi olulisem – kuidas kehtivad need põhimõtted meie jaoks ka tänapäeval, uues lepingus? Vaata Mt 7:24–27.

Jumal valis Iisraeli oma esindajaks. Iisrael pidi olema rahvas, kelle abil oleksid kõik rahvad maa peal pidanud osa saama Aabrahamile, lisakile ja Jaakobile töötatud õnnistustest. Õnnistused polnud küll mitte mingil juhul iseeneslikud. Valitud rahvana oodati Iisraelilt, et nad elaksid Jumala tahtega kooskõlas. Mooses tegi selgeks, et elu ja õitseng tuleb inimestele ainult juhul, kui nad peavad Jumala “käske, määrusi ja seadlusi” (5Ms 30:15, 16).

Arvukatest vastuhakulugudest, mis määrisid Iisraeli ajalugu, näeme, et Iisraelil rahvana läks lepingu tingimuste järgi elamine luhta. Me ei tohi aga unustada, et “kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest” (Rm 3:23). Ükski rahvas maa peal ei ole täide viinud Jumala tahet. Lähiajalooski on rahvad, kes on end kuulutanud kristlikeks, esitanud vääriti Jumala tegevust, kui nad on õhutanud sõda, olnud eelarvamuslikud ja rõhunud nõrgemaid.

Kuidas sinu enda kogemuse põhjal on kuulekus ja usk ühendatud? Tähendab, et kui sa sõna kuulad, mis siis toimub sinu usuga, ja vastupidi, mis toimub siis, kui oled sõnakuulmatu? Kuidas tugevdab kuulekus usku?

Loe Ap 10:34, 35; 17:26, 27; Rm 1:20 ja 2:14. Mida need salmid põhiliselt õpetavad?

Iisrael tegi küll vigu, kuid Jumal ei jätnud teiste rahvaste inimesi ilma tunnistuseta. Need, kellel polnud eesõigust saada oma kätte Jumala kirjapandud ilmutusi, said jumalikke sõnumeid looduses ilmneva abil (Rm 1:20). Jumala looduseraamatu lehekülged sisaldavad nii palju teavet küll, et juhtida inimene Tema juurde.

Jumal on ajapikku tilgutanud igasse inimlapsesse teatud määral igatsust vaimulikkuse järele. Pauluse sõnade kohaselt hakkavad inimesed, kes tajuvad Jumala Vaimu endas elamas, tegelema Tema otsimisega (Ap 17:27). Väga paljud inimesed tunnevad oma elus tühjust, mida mitte miski, mida see maailm pakub – kuulsus, võim, raha, armusuhted – lõpuks täita ei saa. Julgen öelda, just see ongi Koguja raamatu sõnum. See tühjus, rahuldamatus paneb inimesi sageli otsima midagi enam, midagi, mis ületaks igapäevase eksistentsi. Soov vaigistada oma hinge igatsusi ja tühjust tõmbab inimest avaldatud tõe juurde.

Avaldugu Jumala tahe siis kirjalikes dokumentides või looduses, inimesel, kes Tema tahte vastu võtab, on kohustus selle kohaselt elada. Tõde on tõde, vaatamata vahendile, mis seda edastab, ja need, kes tõe surnuks vaikivad, kogevad kord Jumala viha (Rm 1:18). Järelikult peab Jumal – kuigi paljudel inimestel ei pruukinud olla Piiblit ega kümmet käsku – neid ikkagi vastutavaks selle koguse tõe eest, mida nad üles noppinud on. Pealegi mõistetakse kord kohut iga inimese üle ning kohtus on etaloniks seadus: kas seadus, mille Jumal selgesti avaldas oma prohveti Moosese kaudu, või – nende jaoks, kes kirjutatud sõnast teadlikud pole – südametunnistuse seadus, mida Jumala hääle kuulamine looduses on arendanud.

Millise suure pettumusega oled silmitsi seisnud; pettumusega, mis aitas sul näha, kuivõrd ebausaldusväärsed ja mitterahuldavad võivad selle maailma asjad tegelikult olla? Mismoodi õpetab see pettumus sind mõistma seda, mis on tõeliselt väärtuslik?

Johannes pakib lunastuse ajaloo kokku ühte salmi: “Seadus on ju antud Moosese kaudu, arm ja tõde aga tulnud Jeesuse Kristuse kaudu” (Jh 1:17). Aadama patu tulemusena on kogu inimkonda nakatanud surmaneedus. Seda needust süvendab tõsiasi, et inimestest sündinutest pole mitte keegi peale Jeesuse olnud vaba patustest kalduvustest. Sellepärast valis Jumal ühe rahva, kellele Ta andis teada oma seaduse selle mõttega, et väljavalitud oleksid Tema valguseks, mis paistab teistele rahvastele. Jumal ei andnud Iisraelile seadust päästevahendiks, vaid alaliseks meeldetuletajaks sellest, et nad vajavad Kristuse õigust.

Mida räägivad Fl 2:8, Jh 15:10 ja Mt 26:39 meile elust, mida Jeesus elas?

Siis, kui esimene Aadam oli sõnakuulmatu Jumala selgele korraldusele, vajutas ta kogu maailma korratusse ja orjapõlve. Seejärel aga tuli teine Aadam, Jeesus, oma sõnakuuleliku eluga vabastama maailma orjapõlvest, mida esimene Aadam oli toonud. Siis, kui Jeesus siin maa peal kõndis, alutas Ta oma tahte vabatahtlikult oma Isa tahtele ja valis mitte pattu teha. Erinevalt esimesest Aadamast, kes tõi maailma hukkamõistu ja väärmõistu, tõi Jeesus “armu ja tõde”. Arm ja tõde ei asendanud seadust. Jeesus näitas, miks polnud ainult seadusest küllalt, et päästet hankida. Tõde, mille Ta esile tõi, oli palju täiuslikum arusaamine armust.

Mis on Rm 6:23 ja Ef 2:8 põhjal Jeesuselt pärineva armu olemus? Kuidas varustas Jeesus inimesi armuga?

Kreekakeelne sõna, mida tõlgitakse “arm” (*charis*) võib tähendada ka “and/kingitus” ning on suguluses sõnaga rõõm (*chara*). And, mille Jeesus inimkonnale annab, on igavene elu. Ja veel, arm avaldab ennast Kristuse jäävalt püsivas kohalolus, mis võimaldab inimesel osaleda õiguses, mida seadus esile tõstab. Paulus märgib, et Jeesus on (pattu lihas hukka mõistes) teinud võimalikuks, “et Seaduse nõuded oleksid täidetud meis” (Rm 8:4). Arm vabastab meid seaduse hukkamõistust, kuid vähe sellest – see võimaldab meil pidada seadust niisugusel moel, milleks meid üles on kutsutud.

Ükskõik, kui “hea” meie elu on, ei saa mitte keegi varjuda patu pidevate meeldetuletajate eest. Möödapääsmatu on, et õnne katkestab haigus, surm, häving. Isiklikul tasandil esitavad vaimuliku julgeoleku tunnetele sagedasi väljakutseid mälestused möödaniku pattudest ja, mis veelgi hullem, tung jälle pattu teha.

Mismoodi kirjeldavad Rm 6:23; 7:24 ja Ef 2:1 patu mõju?

Inimene, kes elab patus, on ilma õiguseta, lihtsalt üks ringiliikuv surnukeha, kes ootab päeva, mil keha teeb viimase hingetõmbe. Siis, kui Paulus inimese olukorda hindab, hüüatab ta meeleheites: “Kes ostab mu lahti sellest surma ihust?” (Rm 7:24). Tegemist on karjega pääseda ilma õiguseta olekust. Paulus lisab kohe, et vabanemine tuleb Jeesuselt (Rm 7:25).

See on evangeelium. Hea sõnum on see, et meie, kes oleme õigusest ilma olemise lõksu püütud, võime saada kaetud Kristuse õigusega. Evangeelium tagab selle, et saame põgeneda seaduse hukkamõistust, kuna meie jaoks on nüüd olemas õigus, mida seadus kõrgele tõstab (Rm 8:1).

Kui Paulus kirjutas Rooma kristlastele, liikus lugu Jeesuse surmast ikka veel impeeriumis ringi. Need, kes seda kuulnud olid, olid vägagi teadlikud, et Ta oli surnud skandaalsel moel. Inimesed, kelle omaksed olid hukatud ristisurmaga, jäid sageli kogu eluks häbistatuks. Paulus ja lugematu arv kaaskristlasi aga mõistsid, et Kristuse “häbiväärne” surm oli inimkonna ajaloo võimsaim sündmus. Just seepärast teatas Paulus: “Mind ei häbista evangeelium, sest see on Jumala vägi päästeks igähele, kes usub” (Rm 1:16, autori tõlge). Ja evangeeliumi südamikuks on suur töotus, et lõpuks pole surmal öelda viimane sõna, vaid need, keda Jeesus päästab, elavad uueksloodud maal igavesti.

Paljud inimesed usuvad, et elu on mõttetu, sest see lõpeb igal juhul surmaga. Nii et millelgi, mida meie teeme, ei ole pikka mõju. Raske on sellise loogika üle vaielda, kas pole? Juhul kui kõik, mida me eales teinud oleme, ning iga inimene, keda kunagi mõjutanud oleme, kord kõik kaduma läheksid ja ununeksid, mis mõte siis elul oleks?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust *Evangelism* peatükki "Eritõdede kuulutamine" ja raamatust *The Faith I Live By* lõike "The Faith That Works" ja "How Faith Is Made Perfect".

"Olgu selgeks ja arusaadavaks tehtud teema, et loodolevuse ainsagi teenega ei ole võimalik mõjutada meie seisundit Jumala ees ega Jumala andi meile. Kui keegi saaks usu ja tegudega osta päästeandi, siis oleks Looja tänu võlgu loodule. Siin on vales võimalus esitada ennast tõe pähe. Juhul kui ükski inimene saaks pääste ära teenida ükskõik millega, mida ta teeb, siis on ta samas kohas nagu katoliiklane, kes teeb oma pattude eest läbi kahetsuskaristuse. Sel juhul on pääste osalt võlg, mida saab teenida nagu palka. Juhul kui inimene ei saa ainsagi oma hea teoga päästet ära teenida, siis peab pääste olema läbinisti armust, mille inimene, patune, võtab vastu seetõttu, et ta võtab omaks ja usub Jeesusesse. See on läbini tasuta and. Õigus usu läbi asetub kõrgemale sõnasõjast. Ja igasugune selline sõnasõda lõpeb niipea, kui pannakse paika, et langenud inimese oma heade tegude teened ei saa iialgi hankida talle igavest elu." – Ellen G. White, *Faith and Works*, lk-d 19 ja 20.

Küsimused aruteluks:

1. Peatu Ellen G. White'i tsitaadil, mis oli reedeses osas. Mõttele ime-listele ja lootusrikastele tõdedele, mida need sõnad sisaldavad ka kõige hullema patuse jaoks. Kuidas õppida ise neist töötustest kinni hoidma ja elada nii, nagu me neid tegelikult usume?

2. Kuigi Jumal andis oma seaduse Iisraelile Moosese kaudu, annab Piibel mõista, et Tema kasutab ka teisi vahendeid, kuidas ilmutada oma tahet inimestele, kellel võib puududa juurdepääs Tema kirjapandud ilmutusele (näiteks Rm 1:20; 2:14; Ap 17:26, 27). Juhul, kui Jumal tõepoolest kõnetab iga inimest, mis on siis misjonäride ja evangelistide otstarve?

3. Jh 1:17 märgib, et "arm ja rahu" pärinesid Jeesuselt Kristuselt. Seda salmi kasutades vastandavad paljud inimesed seadust "armu ja tõe-ga". Miks on selline kaheks jaotus vale? Mismoodi toimivad seadus ning "arm ja tõde" kõik koos, avaldamaks meile Jumala iseloomu, nagu seda on näha lunastusplaanis?

4. Vene kirjanik Fjodor Dostojevski lõi tegelaskuju, kes tahtis uurida, miks rohkemad inimesed *ei tahtnud* ennast tappa. Ateistina ei suutnud ta mõista, miks oleksid inimesed pidanud tahtma elada mõttetut elu, mis oli sageli nii valurikas. Arutlege sellise mõttekäigu loogika üle.

Varastatud arbuus

Mpo ja Tendai elavad Sambias. Ühel päeval pärast mängimist oli neil janu ja kuum. Nad istusid varju puhkama. Siis kargas Mpo üles. “Siin-samas kõrval põllul kasvab üks s-u-u-r arbuus. Võtame selle!”

Kaks poissi suundusid põllule. Mpo jooksis ette ja rabas viinamarjaistandusest arbuusi ning jooksis põõsastikku. Tendai järgnes sõbrale. Ta tahtis küsida arbuusi võtmiseks luba, enne kui seda sööma hakata, aga siis, kui ta sõbra juurde jõudis, oli Mpo arbuusi juba pooleks murdnud. Mahlase arbuusi nägemine pani Tendai suu vett jooksuma. Ta uuristas tüki ja sõi selle ära. Varsti oli poistel kogu arbuus nahka pandud. Nad istusid maha, kõhud täis ja meel rahul.

Saabus õhtu ja Tendai ruttas koju. Kui ta kohale jõudis, ütles ema: “Õhtusöök on kohe-kohe valmis.”

“Ma ei ole näljane,” vastas Tendai. “Ma sõin koos Mpoga.”

Ema kortsutas kulmu. “Hästi,” ütles ta. “Tee siis oma koristustööd ära ja tulle tuppa palvusele.”

Pärast palvust heitis Tendai oma magamismatile ja uinus. Ta nägi unes, et tema perekond läks taevasse, aga tema ei saanud sisse minna sellepärast, et oli arbuusi varastanud. Ta karjatas unes ja ärkas. Järgmisel ja ülejärgmisel ööl nägi ta sedasama unenägu. Kolmandal hommikul ärkas ta teadmisega, et peab emale varastatud arbuusist rääkima.

“Meil tuleb minna rääkima farmeriga, kelle arbuusi te varastasite,” ütles ema. Koos Tendaiga sammusid nad farmeri majani. Tendai tunnistas üles, et tema ja ta sõber olid arbuusi varastanud. “See oli halb,” ütles poiss. “Palun andeks.”

Farmer noogutas. “Jah, see oli paha, et te arbuusi võtsite. Nüüd tuleb mul endale arbuus osta. Kas sul on raha, et arbuusi eest maksta?”

Tendai raputas pead.

“Siis tuleb sul tööd teha ja tööga arbuusi eest maksta,” ütles farmer. Ema noogutas Tendaile. “Mul on vaja uut prügiauku. Ma näitan sulle, kuhu sa selle kaevad.” Tendai võttis mehe labida ja läks tema kannul põllule. Ta hakkas kaevama. See oli raske töö ja päike kõrvetas ta selga. Aga ta kaevas niikaua, kuni prügiauk valmis sai. Siis korjas ta augu ümber maas vedeleva prügi kokku.

Nüüd, kui Tendail on kiusatus teha midagi halba, tuleb talle meelde palav päike, mis ta selga kõrvetas, siis kui ta prügiauku kaevas. Tal on meeles ka unenäod, mida nägi, ning ta keerab kiusatusele selja, sest ta ei taha taevast välja jääda.

Nimed loos on muudetud. Selle loo jutustas Misjonilugudele Mirriam Kas-hweka.

Kristus, seadus ja lepingud

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 9:12–17; 17:2–12; Gl 3:15–28; 5Ms 9:9; Hb 10:11–18; Hb 9:15–28.

Meelespeetav tekst: “Seepärast ongi tema uue lepingu vahemees selleks, et kutsutud – kui tema surm oli saanud lunastuseks esimese lepingu aegsetest üleastumistest – saaksid kätte igavese pärandi töötuse” (Hb 9:15).

Jumala igavest otsust inimkond päästa avaldavad meile aja jooksul tehtud lepingud. Kuigi Piibel räägib mitmuses lepingutest (Rm 9:4; Gl 4:24; Ef 2:12), on tegelikult olemas ainult armuleping, millega patustele antakse pääste; mitte nende enese, vaid Jeesuse teenete põhjal, kes on ohverdanud kõikide eest, kes usus need teened vastu võtavad. Mitmus, *lepingud*, tähendab lihtsalt seda, et Jumal on oma päästvaid eesmärke edasi viinud, avaldades lepingut uuesti mitmel moel selleks, et rahuldada erinevatel aegadel ja oludes oma rahva vajadusi. Alati aga on see üks leping – päästvast armust kõnelev Jumala igavene leping.

Selle lepingu tuumaks on meie Issanda püsiv, truu armastus; armastus, mida Piibel aeg-ajalt isegi võrdsustab lepingutega (vaata 5Ms 7:9; 1Kn 8:23; Tn 9:4). Osana sellest lepingust kutsub Jumal oma rahvast üles kuuletuma Tema seadusele – mitte kui päästevahendile, vaid kui päästest tulenevale viljale. Seadus ja arm koos on Jumala igaveses lepingus olnud alati kesksed.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 7. juuniks.

Lepingu tähised (1Ms 9:12–17)

Lepinguks võib lihtsalt nimetada kokkulepet kahe osapoole vahel, mis põhineb kas ühe või mõlema osapoole lubadustel. On kaks põhilist meetodit, mismoodi leping toimib. Esiteks, mõlemad lepingupooled nõustuvad suhte tingimustega ja lubavad vastastikku. Nii on lugu abielu, äriliidu või näiteks kinnisvara ostu puhul. Teine lepingukategooria on selline, mispuhul üks osapool on lepingu algataja, määrates kindlaks nii lubadused kui ka tingimused, millest üle ei minda; ning teist poolt kutsutakse kaasa lööma. Näiteks võivad olla maksude maksmine või haridusasutusse astumine. Mõlema kategooria puhul on kumbki osapool vaba lepingut üles ütlema, kuid tavaliselt on sellel tagajärjed. (Näiteks võib isik, kellel ei õnnestu maksta oma panditud kinnisvara eest, kodu kaotada või kodanik, kes keeldub makse maksmast, võetakse vastutusele.)

Leping pitseeritakse tavaliselt vähemalt ühe sümboliga. Näiteks isik, kes ostab kodu, annab laenuasutuse hüpoteegi leppele mitu allkirja, mis hoiavad selle kinnisvaratehingu võlausaldusena ülal seni, kuni kogu raha on makstud. Abiellunutele annab riik välja ametliku abielutunnistuse. Sümbol ise ei ole leping, vaid näitaja, et isik kohustub lepingut pidama.

Loe 1Ms 9:12–17 ja 17:2–12. Mis on antud juhtumitel erinevus sümboli ja lepingu vahel? Mis on erinevus ka kahe nimetatud lepingu vahel?

1Ms 9:9 töötab Jumal loodule, et Ta ei hävita enam kunagi maad veega. Iga kord, kui taevasse ilmub vikerkaar, meenutavad loodetavasti kõik Jumala töotust. Sama lugu on ümberlõikamise märgiga, mille kohta eeldati, et see tuletab igale juudi mehele meelde Tema rahva rolli teiste rahvaste õnnistamisel. Üks leping tehti kogu inimkonnaga, teine eriliselt Iisraeli rahvaga. Pärast veeuputust inimkonnaga tehtud lepingu juures ei olnud inimesel teha midagi; töotus lihtsalt oli, vaatamata sellele, mida inimesed tegid. Teise lepingu juures aga, Iisraeliga tehtud lepingu juures, tuli inimesel täita tehingus oma osa.

Lepingud toetuvad lubadustele. Tegelikult on võimalik kasutada neid kaht mõistet vahelduvalt. Mõistagi siis, kui leping tehakse, oodatakse, et isik, kes lubaduse annab (lepingu teeb), suudab pidada seda, mida on lubanud (kokku leppinud).

Vanas Testamendis oli mõni leping kohaliku või piiratud tähtsusega (vaata näiteks 1Ms 31:43–54). Jaakobi ja Laabani juhtum näitab, et lepinguteks võivad olla toimingud, mida ühiskondade vahel tehakse. Mälestusmärk Mispas pidi olema tähiseks leppest, mis käis üksnes kahe klanni, sugukonna kohta. Siis, kui need, kelle kohta lepe käis, surid, muutusid lepingutingimused tähtsusetuks. Erinevalt inimeste vahel tehtud lepingust oli lepingutel, mida Jahve Noa ja Aabrahamiga ellu kutsus, igavene tähendus.

Kuidas aitab Gl 3:15–28 seletada aabrahamliku lepingu avaramat tähendust?

Piibli kõigis osades on kirjas, et Jumal tegi palju üleüldisi lepinguid, mille puhul andis Ta kogu inimkonna jaoks kehtivaid töotusi. Teades, et terve maakera oli haaratud veeuputusest, töötas Jahve, et Ta ei luba teist korda oma loodul vee tõttu hävineda. Aabrahami puhul nägi Jumal inimkonna vajadust õiguse järele ja nii töötas Ta, et Aabrahami soo kaudu tuleb õnnistus kõikidele rahvastele (1Ms 22:18).

Kuigi Jumal tegi Siinai lepingu konkreetse rahvaga, oli sellel ka üleüldine tähendus. Jumal ütles väga selgelt, et iga võõramaalane, muulane, võib saada valitud rahva osaks (näiteks 2Ms 12:48, 49) ning Iisraeli missiooniks oli olla evangeeliumi valgus maailmale (2Ms 19:5, 6).

Missugune on sinu isiklik arusaam su lepingusuhtest Jumalaga? See tähendab, mida on Jumal sulle töotanud ja mida Ta sinult omakorda nende töotuste pärast küsib?

Kuigi leping toetub töotustele, on tavaliselt olemas tingimused, mis tuleb täita enne, kui täidetakse lubadused. Aabrahamlik leping sisaldas kõike Aabrahamile või tema järeltulijatele sündinud meeste ümberlõikamist. Kui Jahve tegi lepingu Iisraeliga, uurendas Ta suhtlemisnõuded isiklikult kivilaudadesse (5Ms 9:8–11). Need nõuded, kümnes käsus alalhoituna, pidiid moodustama kogu inimkonnaga tehtud Jumala igavese lepingu aluse.

Kuna kümme käsku täpsustasid lepingu kindlad tingimused, nimetatakse neid sageli “seaduselaudadeks/ käsulaudadeks” (5Ms 9:9). Kümme käsku pole mõeldud takistuseks, millega elu neile raskeks teha, kes on Jumalaga lepingusse astunud; vastupidi, need väljendavad Jumala armastust, käsud on antud nende heaks, kes on astunud lepingusuhtesse oma Issandaga.

Mismoodi toetavad Jr 31:31–34 ja Hb 10:11–18 Jumala käsu igavest olemust uues lepingus?

Vanas lepingus Siinai mäel kohustusid iisraellased ja need, kes kogu-konnaga ühinesid, ilmutama ustavust lepingule kümne käsu pidamisega. Siis, kui nad astusid käsust üle, oodati neilt looma ohverdamist, juhul kui nad tahtsid, et nende patud saaksid andestatud.

Uues lepingus Kolgata mäel on Jumala rahvas endiselt kohustatud pidama kümmet käsku. Ent kui nad patustavad, ei ole neil vaja enam ohverdada ohvreid, sest Jeesus on nende suurim ja täiuslik ohver (Hb 9:11–14). Uus leping on palju-palju parem vanast, sest nüüd haarames uss kinni andestuse saamise töotusest, mida pakutakse meile Jeesuse ohvri tõttu. “Meie jaoks on lootus ainult siis, kui tuleme Aabrahami lepingusse, mis on usu kaudu Kristusesse Jeesusesse saadav armuleping.” – Ellen G. White, *Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud*, 6. kd, lk 1077.

Mida tähendab see, et Jumala seadus kirjutatakse su südamesse? Kuidas erineb see lihtsalt arusaamast, et Jumala seadus on sõnakuulmiskoodeks?

Ühest või teisest piibellikust lepingust üleastumisel olid karmid tagajärjed. Jahve hoiatas Aabrahami, et iga meesterahvas, keda ümber ei lõigatud, tuli valitud rahva hulgast hävitada (1Ms 17:14), ning nende vastu, kes keeldusid elamast Siinai lepingu tingimuste kohaselt, viidi läbi needuste litaania (5Ms 27:11–26). Lõpuks tuli neid, kes lepingutingimuste vastu mässasid, karistada surmaga (Hs 18:4). Sama on tõsi ka uue lepingu puhul: need, kes keelduvad Jumala käske pidamast, ei pääse igavesse ellu (Rm 6:23).

Loe Hb 9:15–28. Mismoodi avaldub neis salmides evangeelium?

Hb 9:15–28 kordab evangeeliumi lugu siis, kui teatab, millist osa etendab Kristus usklike jaoks antud töotuste tagamisel. 15. salm osutab sellele, et Jeesus toimib uue lepingu “vahendajana”, kes pakub oma surma tõttu igavest elu neile, kellel vastasel juhul tuleks silmitsi seista igavese hävinguga. 16. ja 17. salmis toovad mõned Piibli tõlked “lepingust” rääkides sisse mõiste “testament”, kuigi kreeka keeles kasutatakse üht sõna. See suunab mõtted surmale, Jeesuse surmale meie eest. Kontekstis vaadatuna tuletab see lõik usklikele meelde, et ilma Kristuseta nõuab leping iga patuse surma. Patust aga võib katta ja siis puhastada Kristuse valatud veri ning nii saab ta olla nende hulgas, “kes teda ootavad” (Hb 9:28).

“Siis saame teada, et meie õigus on tõepoolest nagu määrdunud riie ja et ainult Kristuse veri võib puhastada paturoojusest ning uuendada südame tema südame sarnaseks.” – Ellen G. White, *Tee kristuse juurde*, lk 29.

Jumal ise, Jeesuse isikus, kandis karistuse meie pattude eest selleks, et säästa meid karistusest, mida me väärime. Mida räägib see meile Jumala iseloomust, ja sellest, miks saame Teda olukordadest hoolimata usaldada?

Paljudel juhtudel saavad inimesed lepingu töötusi kogeda juba enne seda, kui nad tingimustega kohtuvad. Näiteks inimesel, kes ostab kodu, on võimalus elada selles kodus enne, kui see makstud saab. Või naudib kodanik valitsuse pakutavaid teenuseid juba enne, kui ta hakkab makse maksma. Need, kes astuvad lepingusse Jumalaga, hakkavad samuti kogema lepingu tulu enne, kui töötused tuleviku kohta tegelikkuseks saavad.

Mõtles näiteks kümnele käsule ning sellele, kui palju valu ja kannatust võivad inimesed vältida siis, kui nad nende käskude järele teevad. Kes poleks isiklikult tundnud südamevalu, mida neist käskudest üleastumine põhjustab? Halvim veel, kannatused, mis tulenevad, ei piirdu alati käsust üleastujaga; sageli kannatavad ka kaasinimesed, kes on patustajale kõige lähedasemad.

Millist kasu me veel (nende salvide kohaselt) saaame juba nüüd seetõttu, et oleme Jeesusega lepingusuhtes?

2Kr 4:16–18

Ijh 5:11–13

Fl 1:6

Jh 5:24

Jeesus kasutab Johannese evangeeliumis väga võimsat keelt siis, kui Ta teatab, et need, kes Tema vastu võtavad, on juba “läinud surmast ellu” (Jh 5:24). See usklik on oma päästmises nii kindel, et kuigi ta on planeet Maa piirides, võib ta väita, et istub koos Kristuse Jeesusega taevases olukorras, “taevaste asjade sees” [Piibel, 1926].

Juhul, kui keegi sult küsiks: “Mida tähendab istuda praegu Jeesusega taevas?” (nagu Ef 2:6 ütleb), siis mida sa vastad ja miks?

Edasiseks uurimiseks: Selle nädala teema kohta lisateabe saamiseks loe Ellen G. White'i teosest *God's Amazing Grace* peatükki "The Covenant of Grace".

"Seda sama lepingut uuendati Aabrahamiga töötuses: "Ja sinu soo nimel õnnistavad endid kõik maailma rahvad (1Ms 22:18). See töötus osutas Kristusele. Aabraham mõistis seda nii, ja ta usaldas Kristust oma pattude andestamisel. Selline usk arvati talle õiguseks. Leping Aabrahamiga hoidis ülal Jumala Seaduse autoriteedi..."

Aabrahamiga tehtud leping jõustati Kristuse verega ja seda nimetatakse "teiseks" või "uueks" lepinguks, kuna veri, millega see pitseeriti, valati pärast esimese lepingu verd...

Armuleping ei ole mingi uus tõde, sest see oli Jumala mõtteis olemas igavikus. Just seepärast nimetatakse seda igaveseks lepinguks...

Meie jaoks on lootust ainult siis, kui astume aabrahamlikku lepingusse, mis on usus Jeesusesse Kristusesse tehtav armuleping." – Ellen G. White, *The Faith I Live By*, lk 75.

Küsimused aruteluks:

1. Kuidas toovad 2Ms 31:16 ja js 56:4–6 esile hingamispäeva tähtsuse lepingus? Vaata ka Hs 20. peatükki.

2. Sageli mõeldakse, et vana leping, see, mis Aabrahamiga tehti, oli tegude leping ning selle vastandiks on uus leping, armuleping. Miks on selline mõte vale? Milliseid piiblisalme leiad, mis kinnitavad, et see leping oli alati armuleping? Miks peab see olema alati armust ja ealeski mitte tegudest?

3. Kuigi Ef 1. peatükis ei leidu fraasi "igavene leping", siis mismoodi aitab see fraas meil mõista, miks seda lepingut niimoodi on nimetatud?

4. Jumal lubas, et Ta ei hävita maailma enam mitte kunagi veeuputusega, ja seda lubadust sümboliseeriti vikerkaarega. Juhul kui (nii nagu mõned mõtlevad) Noa-aegne veeuputus oli vaid kohalik, siis mis toimuks Jumala töötusega? Miks on idee, et veeuputus polnud ülemaailmne, väga suur rünnak Piibli tõe vastu? (Pealegi, heida pilk neile kohalikele veeuputustele, mis pärast seda on toimunud. Juhul, kui Noa-aegne veeuputus oli ainult kohalik, siis mida need kohalikud veeuputused Jumala lepingu töötusele teha võivad?)

Ka neil on vaja kuulda

Kui noor Willie Siso istus Paapua Uus-Guinea keskkoolis ühes tunnis, märkas ta, et tal oli raskusi kuulmisega. Arst ütles, et tal oli kõrvapõletik. Kuid Willie kuulmine nõrgenes üha.

Miks Jumal seda lubab? arutles ta. Kuna Willie kuulmine järjest nõrgenes, hakkas ta õppima viipekeelt. Ta lõpetas pedagoogilise kooli ja sai tööd keskastme klasside õpetajana. Tavaklassile lisaks õpetas ta viit kuulmispuudega eri vanuses õpilast.

2011. aastal astus Willie Vaikse ookeani Adventülikooli (Pacific Adventist University), et õppida teoloogiat. Samal ajal õpetas ta naabruses asuvas koolis kuulmispuudega lapsi; seal kohtus ta Noah'ga, abiõpetajaga, kes oli adventist. Noah rääkis Willie'le, et ta ei käi kirikus. "Ma ei saa aru, mida räägitakse, ja pole kedagi, kes mulle tõlgiks," ütles Noah. Siis lõi ta nägu särama: "Kuna sa siiski pisut kuuled ja viipekeelt oskad, asume tegutsema kuulmispuudega inimeste heaks."

Willie ja Noah hakkasid külastama kuulmispuudega adventiste ja kutsuma neid jumalateenistusele ülikooli ruumidesse. Willie kuuleb endiselt nii palju, et saab tõlkida tänulike usklikke grupikesele.

Koguduseliikmed võtsid kuulmispuudega usklikud soojalt vastu ning aitaavad neid transportida linnast koosolekule ja tagasi. Grupike kasvab ja sinna kuulub nüüd 10 pidevat kohalkäijat, lisaks veel külastajad.

Siis, kui koguduse pastor palus Williel kogudusele jutlustada, mees nõustus ning edastas samal ajal oma jutluse ka viipekeeles, kohal olnud kuulmispuudega sõpradele. Järgmisel kuul kutsus Willie Noah jutlust pidama ja vaegkuuljad hingamispäevakooli läbi viima. Willie tõlkis kuulajaskonnale.

"Tunnen vastutust kuulmispuudega inimeste ees," ütleb Willie. "Tahaksin tõlkida jutlused pidžinisse viipekeelsetena, nii et vaegkuuljad võiksid vaadata ja olla õnnistatud."

Willie õpetab viipekeelt Vaikse ookeani Adventülikoolis kaasüliõpilastele, et ka nemad saaksid vaegkuuljatega suhelda. "Peaaegu kõik pastorid ja enamik töölisi tulid kuulama vaegkuuljate etteasteid," ütleb ta. "Siis, kui nad oskavad märkide keelt, saavad nad nende inimeste heaks tegutseda."

Willie tegevus kasvab jätkuvalt, kuna kuulmispuudega inimesed külastavad igal hingamispäeval eri kogudusi. "Nüüd saan ma aru, et Jumal kasutab minu kuulmispuuet selleks, et avada Paapua Uus-Guinea lõunaosas uus tööpõld. Jeesus ütles: "Ja seda Kuningriigi evangeeliumi kuulutatakse kogu ilma maale, tunnistuseks kõigile rahvastele" (Mt 24:14). Vaegkuuljad on osa meie maailmast; ka neil on vaja kuulda."

Meie misjoniannetused aitavad toetada Vaikse ookeani Adventülikooli, mis teenib Paapua Uus-Guineast ja kogu Vaikse ookeani Lõunaosa Divisjonist pärit üliõpilasi. Täname teid.

Willie Siso on Vaikse ookeani Adventülikooli üliõpilane Paapua Uus-Guineas. Ta valmistub pastorina teenima Jumalat ja vaegkuuljaid.

Apostlid ja seadus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 3:31; 6:15; Ap 10:9–14; Jh 15:1–11; Jk 2:1–26; Hb 3:7–19; Jd 5–7.

Meesespeetav tekst: “Nõnda on siis Seadus püha ning käsk on püha, õige ja hea” (Rm 7:12).

Miks, sellise suure hulga tõendite juures Jumala seaduse jätkuva jõusoleku kohta, vaidleb palju kristlasi sellele siiski vastu? Esiteks, nagu oleme näinud, võtab osa inimesi teatud Uue Testamendi kirjakohad, mis mõistavad hukka käsu funktsioonist valesti arusaamise, ja järeldavad, et probleemiks on käsk ise. Seetõttu väidavad nad, et nende jaoks, kes on uues lepingus, ei ole kümme käsku kohustuslikud.

Teiseks on inimesi, kes on väga veendunud, et hingamispäev ei ole kristlase jaoks; selleks, et sellist seisukohta õigustada, väidavad nad, et kõik käsud on koos Jeesusega risti löödud.

Kolmandaks väitlevad mõned selle üle, et ülejäänud üheksa käsku on küll jõus, kuid neljanda käsu, hingamispäeva käsu asemele tuli pühapäev, mida tuleb pidada Jeesuse ülestõusmise auks.

Kõikide nende seisukohtadega kaasneb arvukalt probleeme. Käesolevas õppetükis vaatleme Kristuse apostlite seisukohta seaduse suhtes, sest kui seadus Kristuse surma järel kehtetuks tunnistati või ümber muudeti, oleksid apostlid seda kindlasti teadma pidanud.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 14. juuniks.

On ütlemine, et Paulus oli kristluse tõeline rajaja. Nii öelda on muidugi vale. Kuigi Paulus tegi palju meie teoloogilise arusaamise heaks – selle heaks, et mõistaksime kristlike doktriinide teoloogiat (kirjutas 27 Uue Testamendi raamatust 13) –, võib tegelikult leida kõiki tema kirjutistes olevaid õpetusi Pühakirja muudest paikadest. Peapõhjus, miks mõned väidavad, et Paulus pani aluse “uuele” religioonile, on tema seaduse ja käsu kohta käiva õpetuse väärsti mõistmine.

Vaata järgnevaid kirjakohti: Rm 3:28; 6:14; 7:4 ja Gl 3:24, 25. Miks pole esmapilgust raske näha, miks mõned arvavad, et need salmid teevad seaduse tühjaks?

Lugedes neid kirjakohti kontekstist välja võetuna, jätavad need jah mulje, et seadus ei puutu enam kristlasesse. Need salmid kuuluvad aga kõik avaramasse konteksti, mida meil tuleb vaadata selleks, et mõista, mida Paulus tõesti ütleb.

Uuri neid tekstilõike, mille sees ülalmainitud kirjakohtad on, pöörates erilist tähelepanu Rm 3:31; 6:15; 7:7 – 12 ja Gl 3:21. Kuidas aitavad need salmid (ja kontekst tervikuna) meil paremini aru saada sellest, mismoodi Paulus seadust näeb?

Nende jaoks, kes ei saa aru usu kaudu õigeksmõistmisest, tundub Paulus endaga vastuollu minevat. Ühe hingetõmbega väidab ta, et kristlane pole seaduse all; ometi on sama kristlane kohustatud pidama seadust. Probleem laheneb siis, kui tuletame meelde, et Jumal nõuab õigust neilt, kes väidavad, et on Temaga suhtes. Õiguse mõõdupuuks on Tema seadus. Siis aga, kui inimesed Tema seadusega mõõtu võtavad, jääb neil palju vaja-ka ja seadus mõistab nad hukka. Juhul, kui seadus oleks päästevahend, siis poleks mitte kellelgi mingit lootust igavesele elule. Kristlase lootus on Jeesuses Kristuses, mitte käsu pidamises; Kristuses Jeesuses, kes pidas käsku täiuslikult, kuid enam veel – Jumala imelise väe abil võimaldab usklikul osa saada Tema õigusest (Rm 8:3, 4). Kristlane saab nüüd teenida Jumala seadust vabal valikul, sest Kristus on võtnud ära seaduse hukkamõistu (Rm 7:25 – 8:2). Kristuselt tulev arm ei vabasta meid seadusest, vaid pigem sunnib seda pidama.

Peetrus oli Jeesuse üks lähim jänger. Olles esimestena valitute hulgas, oli Peetrus paljude Jeesuse tööperioodi suurte sündmuste juures. Just tema ütles Kaisarea Filipis välja, et Jeesus oli Messias, ning järgnes oma Päästjale Kaifase kotta ööl, mil Jeesus kinni võeti ja Tema üle kohut peeti. Sel hommikul, mil ülestõusnud Jeesus mere ääres jüngritele ilmus, oli Peetrus see, kes sai Kristuse tööga seoses erilised juhised. Siis, kui esimene grupp usklikke nelipühapäeval koos oli, oli Peetrus peakõnelejaks. Kindel see, et kui seadust oleks mingilgi moel muudetud, oleks Peetrus seda teadnud.

Mida räägib Ap 10:9–14 meile Peetruse vankumatust Juuda rahva käes oleva seaduse pooldamisest pärast Jeesuse ülestõusmist? Juhul, kui Peetrus mõtles toitu puudutavatest seadustest selliselt, siis mismoodi arvas ta tõenäoliselt kümne käsu püsivuse kohta?

Peetrus sai oma nägemuse mitu aastat pärast Jeesuse taevasseminekut. Jüngrite jutlustamise tulemusena olid tuhanded juudid juba võtnud Jeesuse Messiana vastu. Piibli aruandes ei anna mitte miski mõista, et kristliku sõnumi sisu hulgas olnuks juhiseid seaduse hülgamiseks. Ap 10. peatüki juhtum näitab võimsalt, et algusperioodi kristlased seostasid ennast täiesti juutlike juurtega.

Võrdle 1Pt 2:9 ja 2Ms 19:6. Milline on 2Ms 19:6 kaastekst?

Siis, kui Peetrus pöördus oma kuulajaskonna poole sõnadega “kuninglik preesterkond, püha rahvas”, meenus neile tõenäoliselt kohe Siinailt seaduse andmise lugu. Iisraeli pärijatena oodati neilt, et nad elaksid lepingu tingimuste kohaselt, mida Jumala seadus selge sõnaga väljendas. Vahetult pärast inimestele nende seisundi meelde tuletamist õhutab Peetrus neid elama õiget elu (1Pt 2:11, 12). Samuti manitseb ta kuulajaskonda olema ettevaatlikud, et vältida valeõpetajaid, kes pooldavad seadusevaba evangeliumi (2Pt 2:21; 3:2).

Tuleta meelde, kui “hullu pudru Peetrus kokku keetis”; ja vaata ometi armu, mis temani ulatus. Mil viisil õpime (1) pakkuma sellist armu kaasiniimestele ja (2) võtma seda armu vastu ise siis, kui meie “pudru kokku keedame”?

Johannes on Uude Testamendi kaasatud raamatute arvu poolest Pauluse järel teisel kohal. Jutt on samast Johannesest, kes kirjutas evangeeliumi, kolm kirja ja Ilmutuseraamatu. Ta oli (Peetrusega ühtmoodi) esimeste jüngrite hulgas, keda Jeesus valis, ning temalgi oli eriline side Jeesusega. Kuna Ta oli Jeesusega väga lähedane, on talle sageli viidatud kui “armastatud Johannesele”. Tema evangeeliumi lõpusõnade järgi otsustades (Jh 21:25) teadis Johannes Jeesuse kohta palju isiklikku. Kindlasti andnuks Jeesusele keegi nii lähedane nagu Johannes oli, teada, kui Jeesus heitnuks Jumala käsu kõrvale.

Loe Jh 15:1–11 ja 1Jh 2:3–6. Mida räägivad mõlemad salmid sellest, kuidas peaksime meie suhtuma Jumala “käskudesse”?

Oma maapealse elu lõpul võis Jeesus tunnistada jüngritele, et Ta oli pidanud ustavalt Jumala käske ja selle tulemusena “jäänud” oma Isa armastusse (Jh 15.10). Jeesuse meelest ei olnud käsud pahad tõkked, mida kõrvale heita või millest loobuda; Ta pidas neid just Jumalaga ja kaasnimestega armastavalt suhtlemise juhisteks. Siis kui armastatud jünger Johannes tuletab kristlastele meelde nende kohustust Jumala suhtes, kasutab ta samu armastusest ja ühtsusest õhkuvaid sõnu, mida kasutas Jeesus evangeeliumides. Tegelikult Johannes mõistis, et käsu olemuseks, tuumaks, on alati olnud armastus (näiteks 2Jh 6). Mitte keegi ei saa väita, et ta peab käsku, juhul kui ta pole armastavas suhtes Jumala ja kaasnimestega.

“Jumala käsk nõuab, et me armastaksime oma kaasinimesi nagu iseenast. Siis tuleb rakendada kogu jõudu ja mõistusetugevust lõppsihi nimel – teha võimalikult palju head... Kui suurt heameelt valmistavad Andjale inimesed, kes peavad kalliks inimhinge kuninglikke ande nii, et räägivad kaasinimestele muljetavaldavalt! Nad on ühenduslülid Jumala ja inimese vahel ning ilmutavad Kristuse meelsust ja taevaseid omadusi. Pühaduse vägi, mis paistab välja, aga millega ei uhkeldata, räägib palju kõnekamalt kui oskuslikem jutlus. See räägib Jumalast ja avab inimestele nende kohustuse palju jõulisemalt kui sõnad üksi teha saaks.” – Ellen G. White, *Manuscript Releases*, 20. kd, lk 138.

Kuidas oled kogenud seaduse ja armastuse vahelist suhet? See tähendab (isiklikul praktilisel tasandil), kuidas väljendub armastus Jumala seadustele kuuletumises?

“Eks just nemad teota seda kaunist nime, mis on nimetatud teie üle? Te teete hästi, kui te tööpoolest täidate kuninglikku seadust kirjasõna järgi: “Armasta oma ligimest nagu iseennast!” Aga kui te soosite ühte rohkem kui teist, siis te teete pattu ja Seadus tunnistab teid üleastujaiks” (Jk 2:7–9).

Uues Testamendis on ainult üks raamat, mis omistatakse Jaakobusele. Kuigi raamat ei määratle, millise Jaakobusega tegu, on üldiselt omaks võetud, et kiri pärineb Jaakobuselt, Jeesuse vennalt. Kuigi Jaakobus algul kaldus kahtlema Jeesuse Messiaks olemises (Jh 7:5), tõusis ta lõpuks Uue Testamendi aegses koguduses mõjukale kohale (Ap 15:13; Gl 1:19). Ja jälle – kui Jeesus oleks kavatsenud jumaliku seaduse maksvusetuks kuulutada, oleks Tema vend seda kindlasti teadnud.

Loe Jk 2:1–26. Milline on selle peatüki põhisõnum? Miks võttis Jaakobus seaduse kokku sellisena, nagu ta seda salmides 7–9 tegi, et siis kohe öelda seda, mida ta kõikide käskude pidamise kohta ütles? Kuidas näitavad need salmid seost armastuse ja Jumala seadustele kuuletumise vahel?

Saades valesti aru Pauluse õpetustest, mis seadust käsitlevad, väidavad mõned inimesed, et Jaakobus ja Paulus vastanduvad teineteisele seaduse osas. Võitluse põhipunktiks on tegude koht päästmises. Paulus teatab, et meid päästetakse armust usu läbi lahus tegudest (Ef 2:8, 9), Jaakobus aga rõhutab, et “usk ilma tegudeta on surnud” (Jk 2:26). Kumbki ütlus pole teisega vastuolus; Jaakobus lihtsalt väljendab jõuliselt seda, mida Paulus oli öelnud mitu korda selle kohta, et arm ei muuda seadust kehtetuks. Nii nagu Paulus Rm 13:9, mõistab ka Jaakobus täiesti, et Jumala seaduse ole-museks on armastus (Jk 2:8). Mitte keegi ei saa õigupoolest väita, et ta peab Jumala käske, juhul kui ta ei väljenda seda praktilistes armastuse te-gudes.

Usutakse, et Juuda, Uue Testamendi ühe kõige lühema raamatu kirjanija, on Jeesuse teine vend. Kirjutaja viitab endale kui Jeesuse Kristuse “sulasele” ja ühtaegu märgib ära, et ta on Jaakobuse vend. Kuna Matteus annab teada, et Jaakobus ja Juuda olid Jeesuse neljast vennast kahe nimed (Mt 13:55), siis peetakse selle lühikese epistli Juudat (mõnikord öeldakse ka Juudast) üldiselt Önnistegija vennaks. Nii nagu kõikide teiste Piiblisse kirjutanud inimeste puhul, keda jälgisime, oleks Juuda olnud teadlik sellest, kui Jeesus oleks jätnud käsu kõrvale.

Kuigi Juuda ei viita ei seadusele ega korraldustele, räägib kogu tema kiri truudusest Jumalale ning Tema seadusest üleastumise tagajärgedest.

Loe Jd 4. Mida ütleb ta siin sellist, mis käib meie arutluskäigu kohta?

Juba armu mainimine ise nõuab seaduse olemasolu, sest armu ei ole vaja juhul, kui ei ole pattu (Rm 5:18 – 6:15). Midagi rääkisid nood valeõpetajad sellist, mis oli nii halb, et Juuda võrdsustas selle Issanda salgamisega.

Kuidas aitab Hb 3:7–19 heita valgust Jd 5–7-le? Kuidas need salmid koos näitavad meile sõnakuulmise ja usu vahelist sidet?

Juuda tuletab kuulajaskonnale oma diplomaatilisel moel meelde iisraellaste kogemust, kes vabastati Egiptuse orjusest. Jumal oli ilmutanud neile oma tugevust ja andnud isegi oma seaduse, aga siis, kui nad muutusid usstavusetuteks, seisid nad kohutavate tagajärgede ees, mis tulenesid Temast lahku löömisest. Juuda teeb väga selgeks tõsiasja, et inimesed võivad tõepoolest ära langeda ja need, kes seda teevad, seisavad silmitsi karistusega. Juuda ütleb sama selgesõnaliselt nagu kogu ülejäänud Pühakiri: kõik, kes ütlevad end uskuvat, peavad tahtma seda usku väljendada sõnakuuleliku eluga.

Loe Juuda raamatut. Keset tema karme hoiatusi leiad sa sealt töotusi enda jaoks – milliseid?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i kirjutist "The Law in the Christian Age" ajakirja *Signs of the Times* 5. augusti 1886 numbrist.

"Miks pidid apostlid õpetama inimesi meelesparanduseks pöörduma Jumala poole? Sest patune on tülis Isaga. Patune on seadusest üle astunud; tal tuleb oma patule otsa vaadata ja seda kahetseda. Mis on aga järgmine samm? Vaadata Jeessusele, kelle veri ainsana saab puhastada igasugusest patust. Usk Kristusesse on vajalik, sest seadusel puudub päästev omadus. Seadus mõistab hukka, kuid see ei saa üleastujale andestada. Patune peab sõltuma Kristuse vere teenetest. "Minu jõule ta toetugu," ütleb meie halastusrikas Lunastaja, "et ta võiks teha minuga rahu ja ta saab rahu minuga." Meie Issand ütles, et kõige rohkem armastab inimene, kellele kõige rohkem andestatakse; ja ainult inimene, kes näeb ennast nagu ta on – patust määrdununa, Jumala pühast käsust üleastujana – tunneb vajadust andestuse järele. Tema, kes on täiesti veendunud seaduse pühades nõuetes, näeb kõige selgemalt oma pahategude suurust ja tunneb, et talle on tõesti palju andestatud." – Ellen G. White, *Signs of the Times*, 5. august 1886.

Küsimused aruteluks:

1. Loe hoolikalt läbi äsjane tsitaat Ellen G. White'lt. Kuidas heidab see katkend valgust piibellikule õpetusele, mida sel veerandaastal käsitleme? Mida tähendab, et patune peab "sõltuma Kristuse vere teenetest"?
2. Peatu pisut Juuda 4 hoiatusel. Juhul, kui inimesed kuulutavad Jumala armu, siis on ilmne, et nad on usklikud. Ometi ütleb Juuda, et nad eitavad Issandat. Missugune tõsine mõte on siin neile, kes väidavad, et Jumala arm muutis seaduse kehtetuks? Millest püüavad inimesed tegelikult vabaneda siis, kui nad väidavad, et seadus on ajast ja arust?
3. Millist osa etendab seaduse eiramine või isegi seadusest ühe käsu eiramine Saatana kätes, kes püüab "kummutada" Jumala seadust?

Mohammadi uus kool

Mohammad vaatas vana koolihoonet ja arutles selle üle, mis vanematel temaga plaanis oli. Mohammad ja tema vanemad elavad Zamboangas, Lõuna-Filipiinide ühes suures linnas.

Üks sõber oli rääkinud Mohammadi vanematele adventistide koolist ja nad läksid seda vaatama. Nad leidsid vana koolihoone, mis hädasti remonti vajas. Koolijuht kinnitas, et kogu kool asendatakse peagi uuega. Kuid Mohammadi vanemad ei vaadanud lekkivat metallkatust ega auke tahvlistes. Nad vaatasid õnnelikke lapsi, kes armastasid oma õpetajaid, ja õpetajaid, kes neist lastest tõesti hoolisid. Vanemad otsustasid saata Mohammadi adventistide kooli.

Vastumeelselt astus Mohammad klassituppa, mõeldes sellele, kas ta siin ka kellegagi sõbraks saab. Enne veel, kui tund algas, astusid mitmed lapsed tervitamiseks tema juurde. Söögivahetunnil kutsusid mõned poisid Mohammadi endaga koos sööma ja koos vahetunnis mängima. *Võib-olla polegi uus kool nii halb*, mõtles poiss! Ta avastas rajaleidjate tegevuse ning õppis matkamisest rõõmu tundma ja omandas uusi oskusi, näiteks sõlmede tegemise.

Kooliaasta lõpus teatas Mohammadi õpetaja, et siis, kui nad suvevaheajalt tagasi kooli tulevad, on neil juba uus koolimaja. Lapsed aitasid rõõmsalt õpetajal töövihikuid pakkida ja WC-potte puhastada ning sahtleid tühjendada. Siis seisis nad koolivaheaja esimesel päeval eemal ja vaatasid pealt, kuidas nende vana koolihoone lammutati.

Kui Mohammad pärast suvevaheaga kooli läks, nägi ta uut koolimaja ja see üllatas teda. Õpilased aitasid õpetajal raamatuid lahti pakkida ja uusi koolilaudu sisse kanda. Mohammadile meeldib uus kool, kuid ta teab nüüd, et hoone ei ole nii tähtis kui see, mis klassiruumides toimub. “Selles koolis õppisin ma Jumalat uutmoodi tundma,” ütleb ta. “Minu vanemad on rõõmsad ja mina olen ka.”

Üks asi teeb Mohammadi siiski kurvaks. Ta lõpetab varsti kooli ning läheb edasi keskkooli, kuid adventistide uus keskkool ei ole veel valminud. “Hakkan puudust tundma sõpradest, keda siin olen saanud,” ütleb ta. “Hakkan tundma puudust nendega koos palvetamisest.”

Hiljutine kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetus aitab rajada Zamboanga adventkooli juurde keskkooli osa. Võib-olla saab Mohammad juba seal õppida.

Zamboanga adventkool

Kristuse kogudus ja seadus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 2:16 – 3:7; 1Ms 6. ptk; 1Ms 12. ptk; 5Ms 7:6–12; Gl 3:6–16; Ilm 12:17; 14:6–12.

Meeslepeetav tekst: “Siin olgu kannatlikkust pühadel, kes hoiavad alal Jumala käske ja Jeesuse usku!” (Ilm 14:12).

Teatejooksu meeskond koosneb harilikult neljast jooksjast. Meeskonnaliikmed võivad olla muul juhul konkurendid, kuid nüüd, mil nad on ühe ja sama meeskonna liikmed, peavad nad õppima mõtlema nagu üks mees. Teatejooks on jagatud võrdsete pikkustega osadeks; iga osaleja jookseb ühepalju. Iga meeskonnaliige saab joosta temale määratud ajal – siis on tema see, kes hoiab teatepulka. Teatepulka annab üks vahetus teisele oskuslikult edasi seni, kuni kõik meeskonnaliikmed on jooksnud. Teatud mõttes on teatepulk ainus sümbol, mis ühendab teatejooksu meeskonda.

Jumala kogudus on mõnes mõttes teatejooksu meeskonna sarnane. Alustas Adam Eedeni aias ja sestpeale on teatepulka antud edasi läbi lunastusloo mitmete faaside: Noast Aabrahamini, sealt Siinaini, Uue Testamendi aegse koguduseni ja suure usupuhastusaja koguduseni ning nüüd siis neile, kes väidavad, et kuulutavad kolme-ingli-kuulutust.

Jumala koguduse jätkuvuse sümboliks on Tema seadus, mis pärast patulangemist peab alati olema paaris Jumala päästva armuga. Koos on mõlemad evangeeliumi tuumikus.

Selle nädala õppetükis jälgime seaduse (ja armu) jätkuvust Jumala koguduses läbi ajastute.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 21. juuniks.

Teatud mõttes saame rääkida “Kristuse kogudusest” ainult Uue Testamendi ajajärgul, mil usklikud esimesena tunnistasid Jeesuse elust, surmast ja ülestõusmisest. Kuid me võime vaadelda “Kristuse kogudust” ka laiemas mõttes. Sõna, mida kreeka keel “koguduse” kohta kasutab, on *ekklesia*. Sõna tähenduse kulg viitab neile, kes on “kutsutud välja”. Igast põlvkonnast on Jumal “kutsunud välja” inimesi, et nad peegeldaksid oma truud, usaldusväärse, armastava ja sõnakuuleliku eluga Tema tahet.

Loe IMs 2:16 – 3:7. Missugusele proovile allutati Adam ja Eeva? Miks vajasisid täiuslikud inimesed sellist proovilepanekut?

Selleks, et Adam ja Eeva oleksid suutelised armastama, loodi nad moraalselt vabadeks olevusteks. Neil pidi olema võime ja vabadus teha valesti ka juhul, kui neil ei olnud põhjust seda teha. Läbikatsumine puu juures oli eetiline proovimine – mil moel nad kasutaksid Jumalast neile antud vabadust?

Me teame tulemust.

Keset kõlbelisust on seadus, Jumala seadus, mis määrab meie jaoks ära hea ja halva (märkad, et seda puud nimetati “hea ja kurja tundmise puuks”). Millele sihib seadus, mis keelab valetamise, varastamise ja tapmise, juhul, kui inimolevustel poleks võimet midagi seesugust teha? Seadus oleks mõttetu automaatide universumis – selliste olevuste universumis, kes oleksid suutelised tegema ainult head. Jumal valis luua meid mitte-automaatideks. Ta ei saanud teisiti – vähemasti juhul, kui Ta tahtis olevusi, kes suudavad tõesti armastada.

Ent pärast pattulangemist tuli Aadamal ja Eeval “anda teatepulk edasi” järgmisele põlvkonnale ning inimkonna kõlbeline allakäik oli kiire ja räpane. Nende esimesest kahest pojast valis ainult Aabel Jumala kogudusega ühinemise, Kain aga hakkas viljelema saamahimu, valetamist, tapmist ja sõnakuulmatust vanematele. Asjad läksid üha hullemaks, kuni kuri varjutas hea ning veeuputuse ajaks jäid Noa ja tema perekond ainsana tõeliselt Kristuse koguduse liikmeteks.

Kui palju oled sa viimase 24 tunni jooksul langetanud valikuid, kasutades sulle Eedenist antud vabadust? Mis need valikud olid ja kui palju olid need kooskõlas Jumala moraalseadusega?

Noast Aabrahamini (1Ms 6:5–9)

Maailm, millesse Noa sündis, oli hullem kui ükski varem eksisteerinud ühiskond, mis tähendab, et see pidi olema väga halb. Inimesed elasid pea-aegu tuhande-aastasteks; seega pole keeruline mõista, kuidas sai kurjus sööbida ühiskonda sellise määran, kuni Jumal hakkas kahetsema, et Ta inimesed üldse lõi!

Loe 1Ms 6. ptk ja vasta siis järgmistele küsimustele:

1. Kuidas mõista mõtet, et Jumal “kahetses” inimkonna loomist? Miks ei tähenda öeldu seda, et Jumalale polnud teadmata, mis toimus? (Vaata 5Ms 31:15–17.)

2. Ellen G. White kirjutas, et mõisted “Jumala pojad” ja “inimeste tütreid” osutavad sellele, et Jumalale ustavad mehed abiellusid naistega, kes polnud Jumalale ustavad. Millise õppetunni saame 1Ms 6. peatükist koguduse ja maailma vastastikusest mõjutamisest?

3. On nimetatud üht-teist, mida need inimesed tegid, mis oli Jumalale vastumeelne – mida nad korda saatsid ja kuidas on nimetatu seotud Tema seadusega?

4. Vaata kirjeldust Noast 1Ms 6. peatükis. Mida ütlevad need salmid tema kohta, mis aitab meil mõista, missugune inimene ta oli, eriti niivõrd rikutud maailmas? Samas, miks vajas Noa “armu” Issanda silmis? Mida see räägib meile usu ja Jumala seaduse vahelisest suhtest juba toona?

Pärast veeuputust oli Noa ja tema poegade kohustuseks rääkida Jumala tahtest oma järeltulijatele. Noa perekond teadis, et üleilmne häving oli tabanud maailma, kuna inimkond keeldus kuuletumast Jumala seadusele, ning olles kogenud Jumala armu, püüdsid nad teha oma osa, et aidata välja arendada ustavamat generatsiooni. Kahjuks aga polnud veeuputus veel kuigi kauge aeg, kui maa elanikud jälle vastu hakkasid (1Ms 11:1–9). “Paljud neist eitasid üldse Jumala olemasolu ning nimetasid veeuputust kõige tavalisemaks loodusnähtuseks. Teised uskusid küll ühe kõrgema võimu olemasolu ning möönsid, et too oli hävitanud vana maailma vee läbi, kuid nende süda mässas tema vastu nagu omal ajal Kainil.” – Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 119.

Mida räägivad 1Ms 12. ptk ja 15:1–6 meile sellest, kuidas arm ja seadus käsikäes toimivad?

Jumal kutsus Aabrahami, Seemi järeltulija, ning tegi temaga õnnistamise lepingu (1Ms 12:1–3). Piibel ei too esile ühtki tunnust selle kohta, mille põhjal Jumal otsustas kutsuda Aabrahami. Temast ei esitata sellist vaga profili nagu Noast. Tõsiasi on, et varsti pärast kutsumist toimis ta argpükslikult ja ebaausalt (1Ms 12:11–13) ning astus üle Jumala seadusest. Ometi oli Aabraham õige usumees ning Jumala armust arvati see usk talle õiguseks. Ehkki ta ei olnud täiuslik, oli ta valmis kuulama Jumala häält isegi juhul, kui see tähendas Jumala usaldamist asjades, mis inimlikust nurgast vaadatuna näisid olevat täiesti võimatud.

Aabraham ei olnud ainus, kes oli valmis kuulama Jumala häält ja kuuletuma Tema korraldustele. Vaarao, kaks Abimelekit ja Joosep olid hästi teadlikud sellest, et Jumal ei kiitnud heaks abielurikkumist ja valetamist. Teine Abimelek lausa noomis Iisakit Abimeleki rahva hulka kuuluvate inimeste kiusatusele välja panemise eest (1Ms 26:10). Kuigi Jumal oli Aabrahami valinud eriülesande jaoks, oli paljude eri rahvaste hulgas jumalakartlike inimesi. Tõsi, et pärast seda, kui Aabraham ja tema sõjalised liitlased olid Kedorlaomeri ja tema liitlaste üle võidu saanud, õnnistas Aabrahami kuningas Melkisedek, kes oli “kõige kõrgema Jumala preester” (1Ms 14:18). See on veel üks tõend tõsiasiast, et Jumala tundmine oli maailmas tol ajal olemas ning seda enne Moosese tegevust ja tööd.

Ehkki Egiptusest ja Mesopotaamiast leitud muistsed seadusekoodeksid pakuvad samuti tõendusi selle kohta, et Jumala seaduses leiduvad eeskirjad ja põhimõtted olid laialt levinud, pole ükski neist seadusekoodeksitest täiuslik. Tõsi, et paljud sellised koodeksid sisaldavad ka seadusi, mis soodustavad ebajumalateenistust ja muid kombeid, mida Jumal hiljem hukka mõistis. Niisiis valis Jumal rahva, kes oleks Tema tõelise seaduse hoidja. Selleks rahvaks oli heebrea rahvas, Aabrahami järeltulijad ja temaga palju sajandeid varem tehtud lepingutöötuse pärijad – töötuse, mille lõplik täitumine toimus Jeesuses ja ainult Temas.

Loe 5Ms 7:6–12. Kuidas kõneleb see tekstilõik seaduse ja armu vahelisest tihedast seosest?

Siis, kui Jumal valis Iisraeli seaduse hoiukohaks, teadis Ta, et nad olid ebatäiuslikud inimesed. Ometi usaldas Ta neile ülesande rääkida Tema tahtest teistele ebatäiuslikele inimestele. Nende nimetamine “preestrite kuningriigiks ja pühaks rahvaks” (2Ms 19:6) näitab juba ise, et Iisrael pidi olema kogu maailmale Jumalat vahendavateks preestriteks. Iisrael oli väljavalitu selleks, et viia tõe Jumala tahte kohta segaduses olevate rahvaseni. Iisraeli vigadest ja luhtumistest ning aeg-ajalt otsesest vastuhakust hoolimata oli see ikkagi rahvas, kelle keskele sündis, kus elas, töötas ja suri Messias ning täitis Aabrahamiga palju sajandeid varem tehtud lepingutingimused.

Loe Gl 3:6–16. Mis Pauluse poolt kirja pandus aitab selgemaks saada lepingu töötuse tõelisel tähendusel?

Kuigi paljud vana-aja Iisraelis mõistsid, et ainsuse vorm nimisõnast “seeme” tähendab Iisraeli kui tervikut, toob Paulus siin esile Jeesuse kui tõelise ja täieliku lepingutöötuse täitumise. Nii et evangeelium ise, selge rõhuasetusega nii seadusele kui ka armule, avab lepingu kõige täielikumalt.

Mõtle kõigile pikkadele ajajärgudele, mis möödusid ajast, mil Aabraham sai esimest korda lepingutöötuse, kuni Kristuse ajani. Mida räägib see meile vajadusest olla kannatlik siis, kui kõne all on Jumala usaldamine?

Eedenist alates moodustavad Jumala koguduse ikkagi ekslikud inimesed. Seesama üksus, millelt oodati, et ta tunnistaks Jumala õigusest, vajas ise seda õigust. Kuigi “teatepulka” küll põlvkonnast põlvkonda edasi anti, polnud ükski jooksja väärt ületama finišijoont. Mitte ükski, kes võttis omaks seaduse, ei suutnud jõuda Jumala õiguse tasemele. Tundub, nagu oleks inimkond Jumala heakskiidu otsimises tuuletallamise rattas.

Siis aga, kui näis, et kogu lootus oli kadunud, saatis Jumal oma Poja “teatepulka vastu võtma”. Teise Aadamana tuli Jeesus sellesse maailma ilma patuta ning lakkamatu pühendumisega oma Isale säilitas Ta kuulekuse kogu teekonnal ristile. Surnuist ülestõusmisega ületas Jeesus finišijoone, sest Ta murdis surma ahela. Vaimu väe abil aga võis ülestõusnud Kristus nüüd jagada oma õigust igale usklikule. Seda alati lepingutöötuse keskmes olevat sõnumit mõisteti kõige selgemalt pärast seda, kui Jeesus viis lõpule oma maapealse teenistuse ning alguse sai Uue Testamendi aegne kogudus.

Kahjuks osutus kristlik kogudus – kogu valguse juures, mis neil oli – aeg-ajalt lepingule vähem ustavaks, kui oli olnud vana-aja Iisrael, ning peagi haaras peaaegu kõikjal ohjad sügav ärataganemine. Kuueteistkümnendal sajandil alanud reformatsioon hakkas asjade sellist kulgu teiseks muutma, kuid usupuhastuski vaarus ning praegusesse kristlikku maailma on jäänud palju valeõpetusi ja doktriine, sealhulgas (nagu näinud oleme) väärad vaated seaduse osast ja otstarbest uue lepingu kristlaskonna elus. Jumalal tuleb kutsuda esile rahva jääk, kes taastaks palju kadumaläinud tõdesid.

Loe Ilm 12:17 ja 14:6–12. Kuidas toovad need salmid esile seaduse ja armu (mõlemad), mis sisalduvad Jumala viimases hoiatuskuulutuses maailmale?

Nagu näinud oleme, on Jumalast määratud viisiks, kuidas väljendada tõelist armastust, “Jumala käskude” pidamine. Mil moel võime küll väliselt neid käske pidada, kuid tegelikult mitte väljendada armastust nii, nagu peaks? Miks me ei saa tõeliselt käske pidada juhul, kui meist ei avaldu armastus?

Edasiseks uurimiseks: “Ilmutuseraamatu 14. peatüki kolm ingliti kujutavad inimesi, kes võtavad Jumala sõnumi valguse vastu ja lähevad Tema vahendajatena välja, et maailma pikkustel ja laiustel teatavaks teha Tema hoiatus. Kristus ütleb oma järelkäijatele: “Teie olete maailma valgus” (Mt 5:14). Igale inimesele, kes Jeesuse vastu võtab, räägib Kolgata rist: “Vaata inimhinge väärtust!” “Minge kõike maailma, kuulutage evangeeliumi kogu loodule!” (Mk 16:15). Mitte millelgi pole lubatud seda tööd takistada. See on tähtsaim töö praegusel ajal; selle tagajärjed on igavesed. Armastus, mida Jeesus inimhingede suhtes osutas ohvris, mille Tema nende lunastamiseks andis, paneb tegutsema kõik Tema järelkäijad.” – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 5. kd, lk-d 455, 456.

“Suurimat tähtsust omavaks teemaks on kolmanda ingliti kuulutus, mis hõlmab esimese ja teise ingliti sõnumid. Kõik peaksid mõistma tõesid, mis neis kuulutustes sisalduvad, ning näitama neid oma igapäevases elus, sest see on päästmiseks olemuslik. Meil tuleks õppida innukalt, palvemeelselt selleks, et mõista neid tohutuid tõesid; ning meie jõupingutused õppida ja aru saada saavad ülimalt tasutud.” – Ellen G. White, *Evangelism*, lk 196.

Küsimused aruteluks:

1. Ilm 12:17 nimetab “ülejäanuteks” neid, kes peavad Jumala kärke ja hoiavad alal Jeesuse tunnistust. Üle kogu maakera on olemas sadu teisi hingamispäeva pidavaid kristlikke kogudusi – mis siis on selle taustal seitsmenda päeva adventismi eriotstarve?

2. Loe Rm 4:3; Gl 3:6 ja Jk 2:23 kontekstides. Kuidas aitavad need salmid meil mõista usu kaudu päästetud saamist?

3. Märkad, et esimese ingliti kuulutuses, mis algab “igavese evangeeliumiga”, on olemas teadaanne, et “tema kohtumõistmise tund on tulnud”. Niisiis esinevad kolme-ingliti-kuulutuses üheskoos evangeelium, käsk ja kohtumõistmine. Kuidas saame aru seaduse ja armu osast kohtumõistmises? Kuidas need kõik kokku sobivad?

Võta Jumalat Tema sõnast

Austini vanemad tegid kõvasti tööd, kuid rahaline seis oli raske. Perel oli teisigi probleeme ning kodurahu oli vähe. Siis kohtusid nad Globaalmissjoni evangelistiga, kes rääkis perekonnale Piiblist. Kuigi pere liikmed olid aastaid olnud kristlased, õpetas see mees neid tundma sõnumit, mida nad kunagi varem polnud kuulnud. Ta külastas nende kodu ja õppis koos Austini emaga Piiblit. Iga kord pärast seda, kui mees lahkus, luges ema piiblisalmid, mida mees õpetas, ise üle. Tuli veendumus ja ema avaldas soovi saada ristitud ning ühineda adventkoguduse liikmeskonnaga. Aasta hiljem ühines adventkogudusega ka isa.

“Meie rahaprobleemid ei lahenenud,” ütleb Austin. “Aga meil oli rahu, mida meil kunagi varem polnud olnud. Me mõistsime, et ükskõik, kui suured meie probleemid ka oleksid, Jumal viib meid neist läbi.”

Perekond kolis Mumbaisse, Lääne-India ühte suuremasse linna. Austini isa töötas kõvasti, et perekonda elatada. Ema hakkas ümbruskonna lastele õpiabi osutama, et lisaraha teenida. Röömsalt andis ta oma väikeselt sissetulekult kümnist. Isa muretses, et siis, kui ema kümnise ära annab, ei jää perel oma vajaduste jaoks piisavalt raha, kuid ta nägi, kuidas Jumal ema usku õnnistas ja järjest rohkem õpilasi temalt järeleaitamistunde soovis. Praegu on emal üle 100 õpilase ja ka isa on hakanud järeleaitamistunde andma. Isa annab nüüd ka röömsalt kümnist ja annetusi.

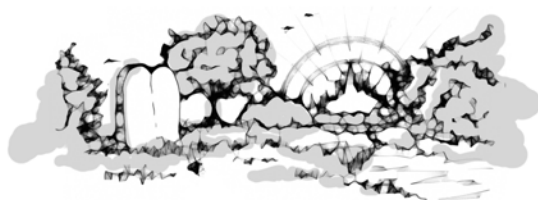
Siis, kui inimesed neilt küsivad, miks nad laupäeviti õpiabi ei osuta, räägib perekond küsijatele Jumala käskude kaudu avalduvast armastusest. Selles piirkonnas, kus pere elab, ei ole adventkogudust, nii on neil hea meel näha inimesi oma kodus toimuval jumalateenistusel. Pidevalt osaleb umbes 15 inimest, kellest 10 on ristitud liikmed.

Austini vanemad on olnud väga heaks eeskujuks sellest, kuidas jagada Jumala armastust kaasinimestega. Tema ema külastab puudustkannatavate inimeste kodusid ja räägib neile Jumala Sõnast. Paljud inimesed tunnevad nüüd tema tegevuse tõttu tõe. Austin ja ta vend jagavad Jumala tõe õpetajatele ja kaasõpilastele ning kutsuvad neid oma kodus peetavale jumalateenistusele. “Suur eesõigus on olla igavese evangeeliumi edasiandjaks,” ütleb Austin. “Olen tänulik, et see Globaalmissjoni evangelist, kes minu vanematele esmakordselt Jumala tõe õpetas, oli nii ustav. See on meie elu igaveseks muutnud.”

Meie misjoniannetused aitavad toetada Globaalmissjoni tööd vaimulikult kõige suuremat väljakutset esitavates piirkondades maailmas. Täname, et annate misjoniannetusi, nii saavad sellised perekonnad, nagu Austini oma, vas-tata Jumala armastavale sõnumile.

Austin Navis ja tema vanemad jagavad usku Mumbais, Indias.

Kristuse kuningriik ja seadus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Mt 4:8, 9; Tn 2:44; 1Pt 2:11; 1Kr 6:9–11; Ilm 22:14, 15; 1Kr 15:26.

Meelespeetav tekst: “Leping, mille ma teen Iisraeli sooga pärast neid päevi, ütleb Issand, on niisugune: ma panen nende sisse oma Seaduse ja kirjutan selle neile südamesse; siis ma olen neile Jumalaks ja nemad on mulle rahvaks” (Jr 31:33).

2011. aastal suri Apple'i leiutaja Steve Jobs. Ta oli 56aastane. Aastaid varem, pärast vähki haigestumist, nimetas Jobs surma “elu ainsaks parimaks kutseks”, sest see sunnib meid saavutama parimat, mida me teha saame. Teisiti öeldes, sellepärast, et meie aeg on väga piiratud, peame püüdma olla nii edukad nagu me vähegi saame.

Jobs sai sellele küll tagurpidi pihta. Surm (vähemalt surma paratamatus), mis tõukas teda otsima suurimat panust siin maailmas, pidanuks olema näitajaks, kui asjatu on ajada jäävaid juuri siia, kus pind on alati õhuke.

Tõepoolest on meile töötatud, et see maailm ja kõik, mis siin on, hävitatakse ning Jumal rajab uue ja igavese maailma, kus ei ole iialgi pattu ega surma (kõike, mis on Jumala seadusest üle astumise tulemus).

Sellel nädalal käsitleme küsimust Jumala igavesest riigist ning seaduse osast selle juures.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 28. juuniks.

Siis, kui Jumal lõi esimesed inimesed, andis Ta neile võimupiirkonna. Aadam pidi valitsema maailma. Jumala seadusest üleastumise pärast aga kaotas ta oma valitsejaks olemise ning valdamine läks peavaenlasele, Saatanale. Siis, kui patriarhide ajal kogunesid esindajad teistest maailmadest Jumala juurde, ilmus Saatan sinna “delegaadina” Maalt (Ib 1:6).

Loe Ef 2:2; 2Kr 4:4; Mt 4:8, 9. Mida räägivad need salmid meile Saatan võimu kohta selles maailmas?

Vägagi palju paljastab kõrbekiusamise ajal toimunu. Saatan käis Jeesusele välja pakkumise, et ta annab riigipeaõigused kõikide maisete kuningriikide üle Jeesusele juhul, kui Jeesus langeb maha ja kummardab teda (Mt 4:8, 9; vaata ka Lk 4:5–7). Jeesus tuli siia, et võtta maailm Saatan käest tagasi, kuid Ta sai seda teha ainult oma elu hinnaga. Nii et kiusatus siis, kui Saatan seal seisis ja Talle maailma pakkus, pidi olema väga-väga tugev! Saatan ette kummardumisega oleks Jeesus aga langenud samasse lõksu nagu langes Aadam ja oleks järelikult saanud samuti süüdlaseks oma Isa seadusest üleastumises. Teinuks Ta nii, nurjunuks päästeplaan ning meie sureksime oma pattudes.

Teame muidugi, et Jeesus jäi võitjaks ning Tema võidus on meiegi kindlus ja töotus igavesele elule Jumala igaveses riigis. Seda kujutatakse meile Tn 2. peatükis nii: inimkäte abita lahti murdunud kivi hävitab kõik selle maailma kuningriigid. Ja siis seejärel “püstitab taeva Jumal kuningriigi, mis jääb igavesti hävitamatuks ja mille valitsust ei anta teisele rahvale. See lõhub ja hävitab kõik need kuningriigid, aga ta ise püsib igavesti” (Tn 2:44).

Kõik Tn 2. peatükis kirjeldatud kuningriigid täitsid nende kohta käivad ettekuulutused, sealhulgas Euroopa jätkuv killustatus, mida sümboliseerisid raua ja savi segust kuju varbad. Miks peaksid sellised hämmastavad tõsiasiad aitama meil usaldada töötust viimasest riigist, mis “püsib igavesti”?

Paljudes riikides on nii, et inimesed, kes kolivad riigist ära teistesse maadesse, peavad loovutama oma sünnimaa riigitruuduse juhul, kui nad tahavad saada oma uue maa kodakondsust. Mõned riigid lubavad siiski inimesel hoida kahekordset kodakondsust; see tähendab, et inimene töötab truudust mõlemale riigile.

Suures võitluses ei ole sellist asja nagu kahekordne kodakondsus. Me oleme kas ühel või teisel poolel. Kurjuseriik on lõonud lahingut õiguseriigiga aastatuhandeid ning inimesel on võimatu kuuluda ühtaegu mõlemasse. Meil kõigil tuleb langetada otsus, kummale riigile truud oleme.

Loe 1Pt 2:11; Hb 11:13; Ef 2:12; Kl 1:13; 5Ms 30:19 ja Mt 6:24. Mida need salmid räägivad “kahekordse kodakondsuse” võimatusest suures võitluses Kristuse ja Saatana vahel? Mismoodi aitab seaduse pidamine näidata, kus meie kodakondsus tegelikult asub? Vaata Ilm 14:12.

Kui inimene langetab otsuse käia Jeesuse järel, on ta valinud seljakeeramise kuradi riigile. Ta on nüüd osake teisest ühiskonnast, Issanda Jeesuse Kristuse omast, ja tulemuseks on, et see inimene kuuletub Tema reeglitele, Tema korraldustele, mitte aga kuradi omadele. Kõik seda sõnakuulmist aga ei hinda – kurat kindlasti mitte, sest ta proovib innukalt inimest endale tagasi saada, ja sageli ei hinda seda ka kaasinimesed, kes püüavad nende keskel oleva “vööra ja majalise” araks muuta. Neist takistustest hoolimata on Jumalal rahvas, kelle truudus kuulub Temale, mitte aga “selle maailma vürstile” (Jh 12:31).

Vägagi sageli eristuvad võõrsilolijad teistest selle riigi kodanikest sellepärast, et nad on teistsugused. Kuidas peaksime meie kui seitsmenda päeva adventistid, kui “siin vöörad ja majalised”, samuti eristuma? Või kas eristume?

Pühakirja domineeriv teema on lihtne: Jumal on armastus. Jumala armastust ilmutab mõjusaimalt Tema arm. Piiramatu jõuga Jumal oleks kergesti võinud pühkida inimkonna maa pealt minema, kuid selle asemel valis Ta kannatlikkuse ning andis kõigile võimaluse kogeda elutäiust Tema igaveses riigis. Enamgi veel, Tema armastusest kõneleb hind, mille Ta ristil maksis.

Jumala armastus seostub otseselt Tema õigusega. Olles varustanud inimesed arvukate võimalustega valida ise oma saatuse, ei sunni armastav Jumal neid tulema Tema riiki, mida nad eemale lükkavad. Siis, kui õelad seisavad kohtumõistmisel Jumala trooni ees, mõistab neid hukka nende endi tunnistus. Mitte keegi, kes seisab trooni ees, ei saa jätta ütlemata tõtt, et ta oli teadlik Jumala nõuetest. Kas kirjutatud sõna või looduses avalduva kaudu on Jumala seaduse põhinõuded kõigi jaoks nähtavale kohale seatud (Rm 1:19, 20; 2:12–16).

Loe 1Kr 6:9–11 ja Ilm 22:14, 15. Kes saab Jumala riiki, kes jääb välja, miks? Millist osa etendab siin Jumala seadus? Pööra tähelepanu ka kahe grupi vahelisele ilmsele kontrastile!

Kuivõrd paeluv on, et juhul, kui sa ühendad 1Kr 6:11 Ilm 22:14ga, saad sa ustavad kristlased, kes mõistetakse õigeks Issanda Jeesuse Kristuse nimes; see tähendab, nad “mõistetakse õigeks usu läbi, Seaduse tegudest sõltumata” (Rm 3:28), kuigi nad seda seadust peavad.

“**See**, mis patused taevast välja jätab, ei ole Jumala meelevaldne otsus. Nende endi kõlbmatus kõrvaldab nad sellest ühiskonnast. Jumala au oleks neile hävitav tuli. Nad eelistaksid hukatust, et varju leida tema palge eest, kes suri nende lunastamiseks.” – Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 18. Kuidas aitavad need sõnad meil paremini mõista kadumaminejate saatuse kibedat teemat?

Jumal lõi täiusliku maailma. Tuli patt ning see täiuslik maailm rikuti täielikult. Lunastuslugu räägib meile, kuidas Jeesus astus inimajalukku selleks, et lisaks kõigele muule saaks ka algne täiuslikkus taastatud. Lunastatud elavad kord täiuslikus maailmas, kus ülemvalitsus on armastusel.

Nagu näinud oleme, saab armastus eksisteerida ainult moraalses universumis, ainult moraalseste olevustega universumis ja selleks, et olla moraalsed, peavad nad olema ka vabad. See tõstatab küsimuse: kas kurjus võib kunagi jälle ilmuda?

Kuidas aitavad Tn 7:27; Jh 3:16 ja Ilm 21:4 vastata küsimusele, kas kurjus võib kunagi jälle ilmuda? Mis on sõna igavene tähendus?

Siis, kui Jumal universumi lõi, kehtestas Ta tingimused selle stabiilsuseks. Kõige silmatorkavamalt nähtub see 1Ms 2:17st, kus Aadamat hoia-tati, et Jumala öeldud korraldusest üleastumine toob kaasa surma. Surma nimetaminegi näitab, et inimese perspektiivist võttes oli igavese mõiste tingimuslik. Adam võis kogeda igavest elu ainult juhul, kui ta säilitanuks ustavuse Jumalale.

Uueksloodud maal aga ei ole surm enam tegelikkus ja see tähendab, et inimene elab igavesti, mis omakorda täidab paljud Pühakirja töötused. Vaieldakse selle üle, kas vastuhakk võib uuesti ilmuda. Tõsiasi on, et ei või.

Loe Jr 31:31–34. Näeme siin ühte põhimõtet, mis aitab meil mõista, miks kurjus ei saa uuesti esile tulla – millist põhimõtet?

Messia riigi täidavad inimesed, kes jäid Jumalale oma vaimulikes kogemustes ustavaks. Tagakisamise palge ees ja isiklikes võitlustes valisid nad sõnakuulmise tee ja näitasid üles tahtlikkust elada Jumala teenistuses olevat elu. Jumal töötab uurendada oma seaduse nende südamesse nii, et nad teevad loomulikuna seda, mis Talle meeldib. Kristuse riigis on patu üle täielik võit ja valitseb ülim õigus.

Patu kõigist karmidest tagajärgedest on surm olnud järelejätmatuim. Pattu saab võita, Saatanat saab tagasi lüüa, kuid, kaks teadaolevat erandit (Eenok ja Eelija) välja arvatud, pole miljarditest inimestest mitte keegi põgenenud paratamatu surma eest, ega ju? “Kui asi puudutab surma,” kirjutas üks antiikaja filosoof, “siis elame me, inimesed, müürideta linnas.”

Milline sõnum leidub Ilm 20:14 ja 1Kr 15:26?

Surmale omistatava võimu tõttu pole ime, et vahetult enne seda, kui Kristus rajab maa peale Messia riigi, hävitab Ta surma sootuks.

Pole kahtlustki, et surm on seotud patuga, mis tähendab, et see on seotud ka Jumala seadusega, kuna patt on Jumala seadusest üle astumine. Järelikult ei saa pattu olla ilma seaduseta. Kuigi patt sõltub seadusest, ei sõltu seadus patust. See tähendab, et seadus saab eksisteerida ilma patuta. See oli ju nii kogu aja, kuni Lutsiferi mässuni taevas.

“Siis, kui Saatan Issanda seaduse vastu mässas, tuli inglite jaoks mõte, et on olemas seadus, lausa ärkamisena millelegi seni mitte mõeldule. Oma tegevuses ei ole inglid nagu sulased, vaid nagu pojad. Nende ja nende Looja vahel on täielik üksmeel.” – Ellen G. White, *Mõtted Öndsakskiitmise mäelt*, lk 109.

Õeldu valgel – surma ja patu puudumine Jumala riigis ei nõua seaduse puudumist. Just nii nagu gravitatsiooniseadust on vaja universumi füüsiliste elementide harmooniliseks koostoimimiseks, on Jumala moraaliseadust vaja pühade omavaheliseks õigeks koostoimimiseks. Siis, kui Jumal uurendab oma seaduse lunastatute südamesse, on Tema eesmärgiks vaid pitseerida nende otsus käia igavesti õiguse teel. Järelikult, tema seadus saab olema Tema riigis väga olemuslik. Nii on meil kõik põhjused uskuda, et Jumala moraaliseaduse põhimõtted eksisteerivad Jumala igaveses riigis. Erinevus on mõistagi selles, et neist põhimõtetest ei astuta seal kunagi üle (nagu on astutud siin).

Püüa ette kujutada taeva täiuslikku keskkonda: ei ole langenud loomust, ei ole kuradit meid kiusamas ja ei ole surma. Küsi nüüd endalt: mis sinu elus ja iseloomus väga hästi sellise keskkonnaga kokku ei sobi?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust *Kristuse tähendamissõnad* peatükki "Ilma pulmarõivata".

"Saatan on väitnud, et inimesel on võimatu Jumala käskudele kuuletuda ning tõepoolest, oma jõuga ei suuda me neile kuuletuda. Kuid Kristus tuli inimese kujul ja Tema täiuslik sõnakuulelikkus tõestas, et inimlikkust ja jumalikkust kombineerides saab järgida kõiki Jumala juhtnöore...

Kristuse elu maa peal oli Jumala Seaduse täiuslik väljendus ja kui need, kes nimetavad end Jumala lasteks, saavad Kristuse-sarnase iseloomu, siis kuuletuvad nad Jumala käskudele. Siis saab Issand usaldada neid taevase perekonna hulka. Riietatud Kristuse õiguse aulistesse rõivastesse, on neil koht Kuninga pidusöögil. Neil on õigus ühineda veres puhtaks pestud rahvahulgaga." – Ellen G. White, *Kristuse tähendamissõnad*, lk-d 314, 315.

Küsimused aruteluks:

1. Loe Ellen G. White'i poolt öeldut reedeses osas. Mismoodi on selles avatud nii seadus kui ka arm? Miks on väga oluline, et mõistaksime neid alati koos? Mis juhtub siis, kui neid arusaamu õpetatakse teineteisest lahus?

2. Selle õppetüki sissejuhatuses räägiti hiljuti surnud Steve Jobsist ja tema väitest, et surma vari, meie surm, peaks ajendama meid siin ellu viima kõike, mida saame. Kuigi väites on tõetera sees, ei ole üksnes sellest küllalt. See ei lahenda kunagi surmaprobleemi ennast ja seda, mida teeb surm sellele eelneva elu mõttega. Tõsi ta on, et pärast Jobsi surma oli ajakirja *The New Yorker* esikaanel selline pilt: Püha Peetrus, iPad käes, kontrollib, kas lasta Steve Jobsi pärlivärvatest sisse. Kuigi see võib paista teravmeelne, küsigem siiski – millise õppetunni saame tõsiasiast, et taevast ei ole ilmselt mingeid iPade ega midagi muud, mida Steve Jobs siin lõi?

3. Mis asjad on praegu maa peal sellised, mis kestavad igavesti? Mis ei jää käesoleva maailma lõplikus hävitamises püsima? Miks on ülioluline, et teeksime nende vahel vahet?

Kohtumispaik

Siis kui Stephanie leidis, et Taani riigikoolis läks ta elu keeruliseks, panid vanemad ta adventistide kooli. Pereliikmed ei olnud adventistid, kuid Stephanie sai kiiresti sõpru ja kohanes oma uues koolis.

Usuõpetus kooli piiblitunnis näis kummaline, aga Stephanie uued sõbrad rääkisid talle oma usust ning tüdruk hakkas aru saama, et adventkogudus lihtsalt teeb Piibli järgi. Kaaslased kutsusid teda hingamispäevakooli ja pakkusid võimalust kogu päeva koos nendega olla.

Stephanie leidis, et hingamispäevased jumalateenistused olid virgutavad ja elulised. Siis, kui tüdruk oli 12, andis ta oma elu Kristusele. Kuid vanemad seisid vastu sellele, et teda ristitaks. Vanemad soovisid, et ta ühineks nende traditsioonilise kirikuga. Vastumeelselt osales Stephanie oma vanemate kiriku katekismuse õpinguis, kuid tema süda ei hoidnud selle poole.

Stephanie oli hea meel, kui vanemad lubasid tal keskkooli ajal käia adventistide internaatkoolis. Kool pakkus tasakaalustatud usulist keskkonda ning sõbrad ja õpetajad olid talle nagu pereliikmed. Siis, kui Stephanie oli 17aastane, veenis ta ema, et teda lubataks ristimisele. "Minu sõbrad ja õpetajad on mu usku toinud ning aidanud sel tugevaks kasvada."

Stephanie õpib nüüd lähedalasuvas ülikoolis. Ta ühines adventistide kohvikirikuga, mis on seadnud eesmärgiks jõuda noorte inimesteni. Kohvikirik koguneb pärastlõunati traditsioonilise adventkiriku all-saalis. Igal nädalal osaleb sealsel jumalateenistusel umbes 30 noort. Noortele orienteeritud kogudus on moodustanud väikesed grupid, kus käiakse koos Piiblit tundma õppimas ja palvetamas. Samuti viivad nad läbi osaduskoosolekuid koos suupistetega, et kõita kogukonna inimesi. Kõik on oodatud.

Iga-aastaste linnapäevade ajal pakub kohvikirik tegevusi, mis noori inimesi huvitavad. "Valmistame koduseid vahvleid, pakume batuudil hüppamise võimalust ja meil on lauluhetked, millal kutsume külastajaid hingamispäeva pärastlõunastele kirikuteenistustele. Huvilisi on palju," lisab Stephanie.

Ajal, mil usuline huvi postmodernistlikus ja ilmalikustunud Taanis langeb, tõmbavad sellised misjoniprojektid, nagu kohvikirik ja rahvusvaheline kogudus, nende tähelepanu, kes tahavad teada saada, kes Jumal on.

Meie misjoniannetused aitavad finantseerida niisuguseid adventistide koole, nagu see, milles käis Stephanie siis, kui ta kohtus oma Päästjaga. Äsjane kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetus on aidanud toetada Taani misjonitööd, mis pakub vähemtraditsioonilist jumalateenistust, nagu näiteks kohvikirik noorte inimeste jaoks ja rahvusvaheline kogudus, mille sihtgruppiks on võõrtöölised ja muudest maadest pärit üliõpilased, kes tulid sellesse riiki otsima elustavat jumalateenimise kogemust. Täname, et aitate virgutada adventkogudust Taanis.

Stephanie Behrendt jagab usku Taanis.